

1

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ

LIEPOS-RUGSĖJIS 1968
Nr. 3 (31)

BIULETENIS

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų
Sąjungos Organas.

Redaguoja: Vyr. Redaktorius Dr. S. Biežis.

Redaktoriai: Dr. S. Budrys, Dr. A. Garūnas,
Dr. V. Tauras.

Atsakomingasis Redaktorius Dr. M. Budrienė
2751 West 51st Street
Chicago, Illinois 60632

Redakcinė kolegija: Dr. D. Degesys, Dr. V.
Paprockas, Dr. R. Povilaitis, Dr. V. Šaulys,
Dr. J. Valaitis ir B. Kožicienė.

Redakcijos bendradarbiai: Dr. H. Armanas,
Dr. Z. Brinkis, Dr. Z. Danilevičius, Dr. K. Gu-
daitis, Dr. D. Jasaitis, Dr. F. Kaunas, Dr. J.
Kriaučiūnas, Dr. J. Meškauskas, Dr. V. Rama-
nauskas, Dr. A. Pacevičius, Dr. V. Vaitkus ir
Dr. A. Zotovas.

Administratorius: Irena Makštutienė,
8743 Mobile Avenue
Oak Lawn, Illinois 60453.

Prenumeratos kaina: \$6.00.

Spausdina M. Morkūno spaustuvė.

Straipsniai su autorių pavarde ar slapyvarde
nebūtinai išreiškia leidėjų ir redakcijos nuo-
monę. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiū-
ra kalbos, formos ir stiliaus atžvilgiu.

LITHUANIAN MEDICAL BULLETIN

Dr. M. Budrys — Managing Editor
2751 West 51st Street
Chicago, Illinois 60632

Subscription \$6.00 per year.

Biuletėnis išeina 4 kartus i metus. Prenume-
ratos kaina 6 doleriai, mokama kartu su na-
rio mokesčiu skyrių iždininkui.

Kolegos nepriklausą draugijoms prašomi
siųsti prenumeratos mokesį Lietuvių Gydy-
tojų Biuletėnio Administratoriui:

Irena Makštutienė,
8743 Mobile Avenue,
Oak Lawn, Illinois, 60453.

TURINYS

<i>Prof. Vincui Kanaukai! Paskutinis sudiev!</i>	87
K. Gudaitis M. D.	
<i>PLGS ir ALGS pirmininko dr. H. Brazaičio kalba pasakyta per laidotuves</i>	90
<i>V. Paprocko, M.D. kalba</i>	91
<i>Hipotermijos fiziologiniai padariniai ir pritaikymas medicinoje</i>	92
D. Jasaitis, M. D.	
<i>Chirurgija šaldymu</i>	95
R. Sidrys, M.D.	
<i>Lietuvių gydytojų moksliniai darbai</i>	97
Veda J. Valaitis, M. D. ir V. Šaulys, M. D.	
<i>Lietuviški terminai</i>	100
<i>Lietuvių liaudies medicina</i>	101
A. Grigaitis, M.D.	
<i>Medicina Didžiojoje Britanijoje</i>	104
K. Valteris, M.D.	
<i>Sukaktuvinėinkai</i>	105
<i>Korpl. Fraternitas Lithuanica</i>	108
V. Tauras, M.D.	
<i>Veikla</i>	112
<i>Dantų gydytojų skyrius</i>	116
Veda R. Povilaitis, D.D.S.	
<i>Atžalynas</i>	117
<i>Moterų Kampelis</i>	121
Veda B. Kožicienė	
<i>Kronika</i>	123
Veda A. Garūnas, M.D.	
<i>In Memoriam</i>	127
VIRSELYJE — <i>Prof. med. dr. Vincas Kanauka (1893.9.9 — 1968.3.22)</i>	

Minėdami 50 metų Lietuvos atkūrimo sukaktį, žvelgiame į praeitį ir semiamės iš ten stiprybės. O toji mūsų tautos praeitis buvo tikrai garbinga, bet deja, vėliau ji tapo nelaiminga ir varginga, kai caristinė Rusija pavergusi Lietuvą, dėjo visas pastangas ją asimiliuoti: uždraudė spaudą, grūdo lietuvius į kalėjimus, trėmė juos į Sibirą.

Vienok akcija sukėlė reakciją: mūsų pirmtakūnai gydytojai, Basanavičius, Kudirka, Šliupas, Grinius ir kiti, stojo nelygion kovon ir labai prisidėjo prie tos kovos laimėjimo. Pasibaigus I Pasauliniam karui tapo atkurta nepriklausoma Lietuva.

Deja, neilgam, nes II Pasaulinio karo eigoje ir vėl mūsų tauta tapo pavergta. Ir šiandien, kaip ir tada Lietuviybės bei lietuviškos kultūros išlaikymo problemos yra aktualios ne tik dabartinėj mūsų šaly, bet ir pas mus tremty.

Mes lietuviai gydytojai, netekę savo gimtosios žemės, stengiamės bent dalinai sekti savo pirmtakūnus, siekdami jų idealų ne tik pavieniai, bet ir kolektyviniai. J.A.Valstybėse, Kanadoj ir Australijoj buvo įkurtos lietuvių gydytojų draugijos, kurios be savo profesinių tikslų, turi ir savo tautinius siekius. Nėra abejonės, kad lietuvių gydytojų draugijų įnašas tremty į lietuviybės išlaikymo aruodą yra gan svarbus, tačiau, neabejotinai, jis galėtų būti dar svarbesnis, dar efektingesnis.

Nėra paslaptis, kad senosios kartos gydytojų gretos metai iš metų retėja. Nebereikalo susirūponta pakaitais: prieš keletą metų Chicagoj buvo įkurta Liet. Stud. Medikų ir Odontologų Draugija, kuri, bent pačioj pradžioj, siekė apjungti visus liet. stud. medikus ir odontologus ir ji nevensė palaikyti ryšių su Ill. Liet. Gydytojų Draugija.

Tačiau pastaraisiais metais, bent Chicagoj, atrodo, kad ne tik studentų Med. ir Odont. Draugijos veikla aprimo, bet ir gydytojai aptingo, atrodo lyg pavargo. Nutrūko ir buvusias kontaktas tarp studentų ir gydytojų draugijų. Pastebėta, kad ir naujai baigusieji gydytojai neskuba įstoti į liet. gydytojų draugijas. O tokių jau yra nemažai.

Kaip paprastai — draugijų veikla daugumoj priklauso nuo valdybų, todėl jos turėtų suaktyvinti savo veiklą ir taip pat privalėtų rasti kelių sueiti į kontaktą ne tik su medicinišku atžalynu, bet ir su jaunaisiais gydytojais. Reikia užvesti tarpusavį dialogą ir ieškoti naujų kelių, vedančių į glaudesnę tarpusavį bendradarbiavimą. Vyresnioji gydytojų karta turėtų vengti didybės manijos ir su tinkamu respectu privalėtų žvelgti į jaunąjį medicinišką prieauglį, kas sudarys sąlygas jam numesti kuklumo skraistę ir pajusti gyvenimišką bendradarbiavimo prasmę. Tų bendradarbiavimo kelių yra, tik reikia juos laiks nuo laiko panaudoti. Tik tuo būdu mes išugdysim savo medicinišką atžalyną ir neleisim jam nutrūkti nuo lietuviško kamieno.

Šie sukaktuviniai metai teikvepia mums pasiryžimą puoselėti mūsų minėtą atžalyną, kuris su laiku bus ne tik mūsų liet. gyd. draugijų veiklos transfūzija, bet ir pakaitas tęstinumo mūsų anų laikų gydytojų kilnių tradicijų, siekių ir idealų.

vt.

Redakcijos stalčiuje

Mieli Kolegos,

Šiais moderniais laikais mes stengiamės viską atlikti kuo greičiausiai ir vaizdžiausia. Fotografijų, dieagramų, statistinių lentelių dažnai užtenka pavaizduoti įvykį ar reikalą. Juk ir Biuletenio skaitytojų dalis Biuletinį tik pavarto, perverčia ir pasižiūri paveikslukų, sakydami, kad neturi laiko viską perskaityti. Tiesa, yra dalis mūsų skaitytojų, kurie Biuletinį perskaito nuo pirmo iki paskutinio puslapio, bet jų, esu tikra, yra nedaug. Manau, kad dauguma perskaito, kas jiems atrodo įdomu, bet tur būt, neklysiu sakydama, kad visi peržiūri nuotraukas.

Taigi, šį kartą noriu kreiptis į fotografus, Atsiųskite nuotraukų, pajvairinkite Biuletinį. Tie, kurie neskaity, pasižiūrės į pažįstamus veidus, tiems, kurie skaito, puslapiu pasidarys malonesni ir įvairesni. Siųskite nuotraukas iš savo profesinio, šeimyniško, visuomeniško gyvenimo, siųskite iš kelionių, atostogų, švenčių ir t.t. Siųskite menišką nuotrauką, kuriomis galėsime papuošti viršelį ir puslapius. Dėkoju iš anksto, tikėdamasi gauti daug nuotraukų.

Atsakomingoji redaktorė

Redaktorės atsakymai

* **Dr. Z. Brinkui.** Ačiū už laišką. Ta pačia proga redakcijos vardu noriu pasveikinti išlaikius Kalifornijos valstybės egzaminus.

* **Dr. J. Gudauskui.** Daug turėjome straipsnių ir daug jų spausdinome, bet nė vienas nesusilaukė tiek pagyrimų ir gražių atsiliepimų. Įdedu vieno mūsų Biuletenio bendradarbio laiško ištrauką: „Labai susižavėjau dr. J. Gudausko straipsniu apie kelionę į Lietuvą, tai tikras literatūrinis deimaniukas a la Andriušio stiliaus. Skatinu dr. Gudauską daugiau rašyti. Gražus rašymo stilius ir graži teisybė apie lietuvius ir jų gyvenimą Lietuvoje.“

(dr. H. Armanas)

* **Dr. V. Paprockui.** Ačiū už straipsnį „Apžvalga“, kuris yra surinktas ir paruoštas spaudai. Spausdinsime kitame numeryje.

* **Poniai B. Kožicienei.** Dėkoju už redagavimą Moterų kampelio, kuris buvo gražus indėlis į mūsų Lietuvių Gydytojų Biuletinį.

* **Dr. D. Jasačiui.** Linkime kuo greičiausia pasveikti.

Atidaryta **Lietuvių Fonde** sąskaita įamžinti fonde a.a. **Rolandą Kauną**. Pradinį įnašą \$125.00 sudėjo LF Tarybos posėdžio, įvykusio š. m. gegužės 26 d., dalyviai. Aukojo po \$25.00: dr. K. Ambrozaitis ir E. Lenkauskas, po \$20.00 - dr. A. Razma ir dr. G. Balukas, po \$10.00 - dr. B. Poškus, dr. V. Šimaitis ir A. Rėklaitis, po \$5.00 - S. Rauckinas. Dr. Gedas ir Aldona Griniai atsiuntė \$25.00, padidindami įnašą iki \$150.00 Velionio tėveliai dr. F. ir Ponia V. Kaunai tiki, kad jų artimieji, draugai ir kolegų gydytojai, jų brangaus sūnaus Rolando atmintiniam įnašui taip pat atsiųs savo auką.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOMS

L. G. D. pirmininkus prašau atsiųsti draugijų narių sąrašus, valdybų sudėtį ir valdybos narių adresus.

D. DEGESYS, M.D.

Centro Valdybos sekretorius,
10612 Lake Shore Blvd.
Cleveland, Ohio 44108

KORP! FRATERNITAS LITHUANICA

60-tasis jubiliejinis suvažiavimas įvyks spalio mėn. 19 - 20 d.d. Chicagoje.

PROGRAMA

X.19 4 val. po piet kapų lankymas.

6 val. vak. Iškilmingoji vakarienė — minėjimas South Shore Country Club.

X.20 10 val. Pamaldos Tėvų Jezuitų koplyčioje vainiko uždėjimas.

12 val. Susirinkimas ir bendri pusryčiai South Shore Country Club.

Prof. Vincai Kanauka! Paskutinis Sudiev!

Čia Tau, mielas Tėvynės nepriklausomybės kovų Bičiuli, nuoširdžiai giliu pagarbos jausmu reiškiu paskutinį sudiev! . . .

Kai iš spaudos sužinojau apie prof. med. dr. Vinco Kanaukos mirtį, mano mintyse kaleidoskopiškai praskrido vaizdai iš susitikimų bei patyrimų su dr. V. Kanauka. Jų vieną kitą norėčiau čia paminėti, kaip jautrius prieš kelias dešimtis metų patirtus prisiminimus. Dr. V. Kanauką asmeniškai gavau arčiau pažinti, kai jis trečiam medikų kursui (kuriam ir aš buvau 1926 m.) dėstė topografijos anatomiją dar sename anatomikume, Kaune Mickevičiaus gatvėje. Tuomet jis buvo Lietuvos universiteto chirurginės klinikos asistentu. Būdamas 4 ir 5 kurse, kai paskaitos būdavo beveik tik klinikose, be to ir tam tikrus pratimus turėdavome klinikose, tuomet dr. V. Kanauką dažniau susitikdavau ir rasdavome bendrų pasikalbėjimų ir mūsų pažintis pasidarė glaudesnė. Sužinojau kad ir dr. V. Kanauka buvo Lietuvos kariuomenės kūrėju-savanoriu. Dr. V. Kanauka iš Sūduvos krašto, aš iš Žemaitijos, iš Paprūsės, 1919 metų pradžioje stojome savanoriais į kuriamą Lietuvos kariuomenę Tėvynę sauti ir ginti nuo besikėsinančių priešų. Vienas antro nepažinodami, turėjome vienodą pagavą savo tautos ir Tėvynės reikalams. Medicinos mokslus baigęs Rusijoje, dr. Kanauka buvo priverstas rusams tarnauti. Kai pagaliau subyrėjo senoji Rusija, 1918 metų gale dr. V. Kanauka perskubėjo į savo kraštą — į Sūduvą. Alytaus apskrityje su kitais organizuoja apskrities savivaldybę ir apskrities ligoninę, kurios buvo gydytoju. Toje padėtyje jis turėjo gražių galimybių daryti karjerišką pažangą. Bet dr. V. Kanaukai ne vienas rūpėjo. Tautos ir Tėvynės kviečiantis šauksmas ginti savo šalies laisvę ir savo Tautos nepriklausomybę tuomet paveikė tūkstančius lietuvių jaunuolių. Jie atsisakė savanaudiško patogumo, paliko savo brangiausius ir mylimiausius, skubėjo Lietuvos laisvę ginti. Jų tarpe ne paskutinis buvo ir dr. V. Kanauka. Tiesa ir anais laikais atsirado tokių, kuriuos nepaveikė Tėvynės šauksmas. Jie pasistengė išsprukti į vakarų valstybes, kad įsigytų mokslo ir ruoštus patogiam gyvenimui. Kai priešas buvo numalšintas ir nepriklausomoje Lietuvoje buvo saugu ir patogų įsikurti, tuomet ir anie su svetimų šalių diplomais nešini grįžo į Lietuvą, pretenduodami pelningų ir šiltų vietų. Jų tūlam ir pasisekė. Ir šiandien, kai gro-

buonio pavergta Lietuva sunkią vergiją kenčia, o lietuvių tautos dalis liūdną tremtinio dalią neša, atsiranda anų oportunistų, kurie anuo metu užuot Tėvynę gynę, ją apleido, kad užsienyje saugiai bei savanaudiškai gyventų, jie nesidrovi Lietuvos nepriklausomybės kovų savanorius melagingais teigimais šmeižti bei juodinti net lietuviškoje spaudoje. Tokiems asmenims Lietuva ir jos gynėjai savanoriai nebuvo ir nėra nei savi nei artimi.

Nepriklausomybės kovų metu dr. V. Kanauka buvo pirmo Didž. Lietuvos Kunig. Gedimino pulko gydytoju. Pirmasis pulkas tuomet veikė Varėnos ruože, o septintas Kunigaikščio Butigeidžio pulkas, kuriame aš buvau antro bataliono penktos kuopos karininku, veikė Merkinės ruože. Šiuose ruožuose labiausiai grąšino ir puolė lenkai Lietuvos sritis. Iš savo pergyvenimų kovos metais dr. V. Kanauka pasakodavo. Jo tiesioginė pareiga buvo vadovauti pulko sanitarinei daliai. Bet kai užvirdavęs didesnis mūšis ir priešo puolančios jėgos grėsmingai spausdavo lietuvių frontą, tai ne kartą ir dr. V. Kanauka su savo sanitariniais vyrais griebdavę ginklus ir kovojančių karių eiles paremdavę. Kovos fronte patekdavęs ir į pavojingą aplinką ir kaip tokiais atvejais atsirasdavę ryžtingos drąsos nuo puolančio priešo atsiginti. Dažnai puolantis priešas būdavo gausesnis. Bet savanorių ryžtas įkvėpdavęs drąsos visam daliniui, ir atsilaikydavo prieš puolantį nuožmų priešą. Tuo metu Lietuvos kariuomenės kariuose, o ypač savanoriuose reiškėsi stiprus patriotizmas ir didelė Tėvynės meilė. Kitų, ypač didelių valstybių dažnai vedami karai politiniais ar užgrobito tikslais. Lietuvos nepriklausomybės kovos buvo savo šalies laisvę išlaikyti, savo tautos, savo šeimos gyvybę ginti nuo grobuoniško užpuolimo: tai buvo kilni ir šventa Tėvynės meilės įkvėptos pareigos kova. Taip suprato nepriklausomybės kovų tikslus dr. V. Kanauka, taip jautė ir visi patriotai lietuviai, savanoriais stoję Lietuvos kariuomenėn, būdami pasiryžę dėl Tėvynės ir tautos laisvės ir gyvybės aukoti.

Lankydamas chirurginės klinikos paskaitas, turėjau progų chirurgijos asistentą dr. V. Kanauką stebėti. Jis vusuomet rodydavos ramus, kiek susimąstęs, klausiamas mielai duodavo paaiškinimų ir patarimų, o pagalbos reikalingam ir padėdavo. Kai išėjau medicinos mokslą ir tris metus išbuvau patologijos katedros asistentu prie prof. Emilio Vintelerio, labai

norėjau gilintis ir ruošti chirurgijos praktikai. Dėl to norėjau patekti į chirurginę kliniką asistentu. Bet patekti į chirurginės katedros asistentūrą būdavo tam tikrų sunkumų, nes būdavo gausesnė kandidatų konkurencija. Kadangi katedrų asistentų priėmimas būdavo svarstomas ir sprendžiamas medicinos fakulteto posėdyje, tai suprantama, kad tas kandidatas, kuris buvo daugiau profesoriams žinomas ir turėjo svaresnių rekomendacijų, turėjo daugiau galimumo būti išrinktu į asistentus. Neturėdamas artimai pažįstamų iš fakulteto profesūros, išimant patologijos profesorių E. Vintelerį, nuėjau pas dr. V. Kanauką ir papasakojau jam savo rūpestį. Išklauses mano norą ir rūpestį, jis man tik pasakė, jog pažiūrėsime, kas bus galima padaryti. Daug nekalbėjęs, dr. V. Kanauka apvaikščiojo savo pažįstamus profesorius, jiems suteikė žinių apie mane ir išgavo pasižadėjimą iš jų, kad balsuos už mano kandidatūrą. Kaip vėliau medicinos fakulteto dekanas man papasakojo, kad aš turėjęs stiprių konkurentų, bet mano pirmenybė, kad buvau savanoris, karininkas, nepriklausomybės kovose sunkiai sužeistas ir buvęs patologijos katedros asistentu, ir pagaliau dr. V. Kanaukos pastangos palankiai nuteikti profesorius mano kandidatūrai.

Kai patekau asistentu į chirurginę kliniką 1931 metų lapkričio mėnesį, dr. V. Kanauka ir dr. Vladas Kuzma buvo chirurginės klinikos vyresnieji asistentai, o chirurgijos profesoriumi buvo med. dr. Aleksandras Hagentornas, vokiečių tautybės, bet gimęs Spaske, Riazanės gubernijoje, Rusijoje, medicinos mokslus išėjo Dorpato (dabar Tartu) universitete ir ten įsigijo med. dr. laipsnį 1901 m.; nuo 1904 metų buvo Kauno miesto ligoninės direktoriumi, 1914 m. buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę, bet 1921 m. grįžo į Lietuvą ir buvo Aukštų Kursų chirurgijos lektoriumi ir nuo 1926 m. chirurginės katedros profesoriumi. Dr. V. Kanauka medicinos mokslus buvo išėjęs Kijevo universitete ir 1917 m. išgijęs gydytojo diplomą. Dr. Vladas Kuzma buvo kilęs iš Reklių kaimo, Panevėžio aps., medicinos mokslus pradėjo studijuoti 1914 m. Dorpato (Tartu) universitete, nebaigęs grįžo į Lietuvą ir 1920 m. papildomai studijavo Aukštuose Kursuose ir 1923 m. gavo gydytojo diplomą. Klinikos profesorius A. Hagentornas atėjusius jaunesnius asistentus paskirdavo ligoninių palatomis, kur jie dirbdavo vyr. asistentų priežiūroje. Mano palata, kuriai buvau paskirtas, buvo dr. Vl. Kuzmos priežiūroje. Jau pirmomis dienomis jaučiau, kad dr. Vl. Kuzma su manimi elgėsi šaltais formaliais, nors aš prieš jį laikiausiai priiderančiai pagarbiai. Svarbiausia jaunųjų asistentų pareiga buvo naujai priimtą ligonį į jo palatą iširti,

ligos istoriją paruošti ir pranešti savo vyr. asistentui jo nustatytą diagnozę patikrinti ir gauti tolimesnį nurodymą, o kai profesorius vizituodavo palatas, tai jaunesnysis asistentas savo palatos ligonius referuodavo profesoriui, kuris taip pat patikrindavo ligonius ir, jei reikėdavo, duodavo papildomus nurodymus. Jaunesniųjų asistentų pareiga buvo asistuoti vyr. asistentams, dažnai ir profesoriui prie operacijos. Turėjau daug progos asistuoti ne tik Kanaukai bei Kuzmai, bet ir profesoriui A. Hagentornui ir gerai susipažinti su jų kiekvieno operavimo technika. Prof. A. Hagentornas operuodavo atsargiai, saugodamas nesužaloti daug aplinkinių audinių. Dr. V. Kanauka taip pat operuodavo atsargiai, operacijos lauką laikydavo gerai matomą ir saugodavo nereikalingų sužalojimų padaryti. Dr. Vl. Kuzma buvo skubios technikos chirurgas, nelabai saugodavo aplinkinių audinių, net dalių sužalojimo. Savo asistentavimo laike stebėjau, kad sunkūs ligoniai skubiai ir nesaugojant aplinkinių sužalojimų operuoti dažniau mirdavo.

Būdamas chirurginėje klinikoje jau beveik iš pradžios stebėjau, kad tarp vyr. asistentų yra įtemptas santykiavimas ir kad jie nenoriai kalbasi net medicininiais klausimais. Dr. V. Kanauka dažniau tardavosi ir su profesoriumi A. Hagentornu ir rodosi nuomonėmis sutapdavo. Stebėjau, kad dr. Vl. Kuzma dažnai nesiskaitydavo su profesoriaus A. Hagentorno nuomone, ir dėl to jo tokių atvejų veiksmas nevisados sėkmingai baigdavos. Dr. Vl. Kuzma ir iš jaunųjų asistentų vieną antrą turėjo patikimus, su kitais elgdavos gana formaliai. Jo ambicingą laikyseną pavaizduoja sekantis atsitikimas. Kartą paruošiamam ligoniui turėjau padaryti cistoskopiją. Prašiau dr. Vl. Kuzmą ateiti patikrinti mano cistoskopinius radinius. Bet dr. Vl. Kuzma tuoj neatėjo. Man becistoskuopojant įėjo dr. V. Kanauka. Paprašiau jį patikrinti mano cistoskopavimą. Šiam bežiūrint įėjo dr. Vl. Kuzma ir pamatęs dr. V. Kanauką, žiūrintį mano ligonį, ir apsisukęs ambicingai išėjo. Kai dr. V. Kanauka iš cistoskopijos kambario išėjo, sugrįžęs dr. Vl. Kuzma mano ligonio nebetikrino ir rūšiu tonu padarė man pastabą kaip aš drįsęs jį kviesti ir dr. V. Kanaukai leisti tą patį ligonį žiūrėti. Jam trumpai paaiškinau, kad dr. V. Kanauka ne mano kviestas pripuolamai įėjo į cistoskopijos kambarį, ir, nemanydamas tamstos įžeisti, paprašiau dr. V. Kanauką pažiūrėti tą ligonį. Jis atsakė, kad vis tiek jaučiasi įžeistas. Tada trumpai atsakiau, kad atėjau į kliniką mokytis ir kiekvieno vyresniojo nuomonę vertinu, ir nemanau kad tamsta galėjote dėl to jaustis įžeistas. Tas incidentas nuaidėjo per visą kliniką. Sekančią dieną nuėjęs pranešiau prof. A. Ha-

gentornui, kas atsitiko. Profesorius man pasakė, kad pasielgiau tinkamai. Po to pastebėjau, kad dr. Vl. Kuzma nebedarė man panašių pastabų. Dr. V. Kanauka mano laikysena šiuo atveju pateisino. Baigęs asistentavimą, išvykau į Klaipėdos miesto ligoninę chirurgu ordinatoriumi. Su dr. V. Kanauka ir toliau palaikiau ryšius ir svarbiais reikalais pasitardavau su juo.

Mano klinikos buvimo laike manyje susiformavo ryškiai pastovus dr. V. Kanaukos būdo vaizdas. Jis buvo susilaikančios ramios laikysenos, nemėgo sukelti efekto, kad save pasigarsintų; operuodamas ar tirdamas ligonį, neskubėdavo daryti sprendimo, diagnozę stengdavos daryti pagrįstai įsitikinęs, neaiškiu atveju tiesiai sakydavo, jog gali būti tas ar tas. Ir jo moksliniai raštai pasižymėjo gilia ir nuoseklia galvosena; jo moksliniai darbai būdavo paremti ne tiek literatūriniais šaltiniais bet daugiau jo paties patyrimu ir įsitikinimu, dėl to nerašydavo pripuolamais ir įvairiais klausimais, o tik iš jam gerai žinomos srities. Nemėgdamas paviršutinišumo, jis buvo savo dalyką gerai žinąs kritikas gydytojų susirinkimuose. Kritiškas pastabas jis padarydavo viešuose susirinkimuose ir dr. Vl. Kuzmai. Šis, būdamas staigaus temperamento, užsigaudavo ir kritikui prikišdavo nekolegiškumą. Dr. V. Kanauka nurodydavo, kad ir medicinoje svarbiau respektuoti mokslinę tiesą, negu kolegiškumas. Už tat vėliau, jau tapęs profesoriumi,

dr. V. Kanauka savo chirurgine veikla ir moksliniais darbais daug prisidėjo pakelti Lietuvos universiteto medicinos fakulteto chirurgijos ir urologijos mokslinį lygį.

Viešumoje dr. V. Kanauka nemėgo rodytis ar garsintis ir politikoje tuomet jis rodos nesireikšdavo. Bet Lietuvos reikalus, ypač nesekmę jis giliai pergyvendavo.

Paskutinį kartą prof. med. dr. V. Kanauką sutikau 1963 m. Čikagoje, lietuvių gydytojų suvažiavime. Jau tuomet stebėjau, kad jis yra prislėgtas ir iš jo veido atsispindi rūpestis bei sielvartas. Kiek prisiminė bendrus pergyventus laikus. Jam vis rūpėjo Lietuvos medicina, Tautos sveikata ir jos dvasinė kultūra; reiškė susirūpinimą, kad lietuvių tautos ypač inteligentija turi gyventi svetur ir jų dvasinėmis jėgomis bei kūryba negali pasinaudoti visa lietuvių tauta.

Mielas Tėvynės laisvės kovų Dalyvi, brangus Profesoriau V. Kanauka, tebūnie Tau lengva šios svetimos šalies žemė! O Tavo aukos dėl Tautos laisvės ir Tavo kilnūs bei vertingi nuopelnai bei įnašai Lietuvos medicinos mokslui neš vaisių ir liks gyvi lietuvių Tautoje, kuriai Tu dirbai ir aukojai kilniausias savo sielos jėgas.

Med. dr. K. Gudaitis

Warren, 1968 m. gegužės 19.

Vytauto Didžiojo Universiteto chirurginės klinikos personalas 1938 m. Iš k. į d. — dr.-ai V. Paprockas, I. Matusevičius, prof. V. Kanauka, prof. Hagentornas, Šakenienė, Stankus, 2-joje eilėje — dr.-ai A. Maciūnas, K. Katilius, V. Paprockas ir gailestingos seserys, 3-je eilėje — gailestingos seserys ir dr. Šagamoga.

PLGS ir ALGS pirmininko dr. H. Brazaičio kalba, pasakyta per laidotuves

Liūdna ir skaudu atsisveikinti velionį prof. Kanauką Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos narių vardu, o dar liūdniau man, kaip buvusiam velionio mokiniui ir chirurginės klinikos asistentui eilę metų dirbusiam jo vadovybėje. Prof. Kanauka buvo pranašaus chirurgo ir darbštaus lietuvių gydytojo pavyzdys, kurį galėjo išugdyti tik jo gimtojo dzūkų žemė.

Prof. Vincas Kanauka buvo gimęs 1893 m. rugsėjo 9 d., Butrioniškių kaime, Alytaus apskrityje. 1912 metais baigė Suvalkų gimnaziją, kur dalyvavo slaptame lietuvių moksleivių judėjime. Medicinos mokslus baigė Kijevo universiteto draugija jam nebuvo svetima. Joje jis aktyviai reikšė. Jaunas gydytojas Kanauka besibaigiant pirmam pasauliniam karui buvo mobilizuotas į rusų armiją ir išsiųstas į Karpatų ir Rumunijos frontus. 1917 m. Vincą Kanauką matome Petrapilio seimo dalyvių tarpe.

1918 metais spalio mėn. jaunas gydytojas Kanauka grįžta į jau Nepriklausomą Lietuvą ir įsijungia į Nepriklausomos Lietuvos medicinos organizavimą; pradžioje jis dirba Alytaus ligoninėje. Tačiau jo patriotinė prigimtis šaukia jį Lietuvos reikalus ginti. Jis įstoja savanoriu į organizuojamą Lietuvos kariuomenę; pradžioje dirba 1-ame pėstininkų pulke, vėliau eina 3-čios divizijos gydytojo pareigas, iš kurios perkeliamas į Kauno Karo Ligoninės chirurginį skyrių.

1923 metais dr. Kanauka išeina į atsargą majoro laipsniu ir nuo tada atsiduoda grynai chirurginiam darbui. Tais pačiais metais jis paskiriamas į Kauno ligoninės chirurginį skyrių, kur dirba prof. Boito asistentu. Vėliau lieka prof. Hagentorno artimiausiu bendradarbiu. 1929 metais birželio 15 d. Kauno Universitete apgina dizertaciją tema „Sėklos tekamųjų latakų rezekcija hipertrofinei prostatai gydyti“. Po metų jis pakeliamas į privat-docentus. Nuo 1930 metų pradeda dėstyti studentams medicinos topografinę anatomiją ir skaityti urologijos kursą. 1939 metais pakeliamas į extraordinarius profesorius ir, prof. Hagentornui išėjus į pensiją, išrenkamas fakultetinės chirurginės klinikos vedėju. Nuo 1941 metų jis eina kartu ir medicinos fakulteto pro-dekano pareigas. Be mokymo ir mokslinio darbo universiteto klinikoje prof. Kanauka buvo kartu Rau-

donojo Kryžiaus ligoninės chirurginio skyriaus vedėju. Šiose pareigose jis pasilieka iki pasitraukimo iš Lietuvos 1944 metais.

Prof. Kanauka yra paskelbęs per 20 mokslinių straipsnių medicinos literatūroje. Jis buvo pažangus mokslininkas ir sekė pasaulinę medicinos literatūrą. To pasėkoje jo vadovaujamoje klinikoje jau nuo 1940 metų pradėta vartoti konservuoto citruoto kraujo transfuzijos ir vandens bei elektrolitų balanso gydymas, kas tais metais buvo dar didelė naujenybė.

Lietuvoje prof. Kanauka priklausė Lietuvos chirurgų draugijai, Kauno medicinos draugijai, Tuberkuliozės draugijai ir kitoms profesinėms organizacijoms, visuomet būdamas jų vadovybėje. Už nuopelnus Lietuvai buvo apdovanotas Vyčių kryžiumi ir Savanorių medaliu.

Išsivijoje profesoriui teko dirbti Breslau ligoninėje vyresnio chirurgo, o vėliau, karui pasibaigus, jis vadovavo IRO ligoninės chirurginiam skyriui Eichstatte, Bavarijoje. Vokietijoje priklausė Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vyriausiai valdybai.

Atvykęs į Jungtines Amerikos Valstybes, jau nebūdamas pirmos jaunystės, griebėsi darbo ir išlaikė gydytojo praktikos teisei gauti egzaminus New Yorko ir Ohio valstybėse. Nuolatiniai įsitaisė Brooklyne, kur ir užbaigė savo gyvenimo kelią.

Išsivijų visuomeniniame gyvenime prof. Kanauka buvo aktyvus narys. Jis dalyvavo New Yorko lietuvių gydytojų draugijos steigime ir aktyviai reikšėsi visuose Amerikos lietuvių gydytojų suvažiavimuose išskyrus paskutiniame, Clevelande, 1967 metais, į kurį dėl pašlijusios sveikatos negalėjo atvykti. Bet ir prieš šį suvažiavimą prof. Kanauka sielėjosi to suvažiavimo pasisekimu, laiškais davė nurodymus ir norėjo, kad šis suvažiavimas geriau pavyktų ir būtų aukšto profesinio lygio. Paskutiniame savo laiške jis man rašė: „Kolega, mano kūnas silpsta, bet siela ir protu dar viską suvoki; jaučiu, kad artinasi mano gyvenimo saulėleidis“. Pasigedome profesoriaus paskutiniame Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime Clevelande. Už nuopelnus Lietuvos medicinai prof. Kanauka buvo išrinktas Sąjungos garbės nariu.

Lietuvių gydytojų šeima laisvame pasauly-

je ir pavergtoje tėvynėje liūdi netekusi vieno iškiliausio savo nario, medicinos mokslininko, žymaus chirurgo ir urologo. Ypatingai liūdnam tiems, kuriems teko dirbti profesoriaus vadovybėje, sekti jo atsiekimus ir semtis iš jo pa-

tyrimą. Jis savo darbštumu ir dideliu patyrimu buvo gyvas pavyzdys lietuvių gydytojų.

Tebūnie man leista Sajungos narių vardu pareikšti gilią užuojautą velionio našlei, dukterei, sūnui, broliui ir kitiems artimiesiems.

Dr. V. Paprocko kalba

Netekome žmogaus... lietuvių... gydytojo... lietuvių, kuris iki paskutinio atodūsiu siejosi pavergtos Lietuvos likimu. Gydytojo, kuris mūsų medicinos istorijoje yra įamžinęs savo vardą ir kartų kartoms bus minimas su pagarba. Palūžo ir staiga... sugniūžo prof. med. dr. Vincas Kanauka, ne dvasiniai, ne idėjiniai, bet fiziniai.

Netekome paskutiniojo iš trijų lietuviškos chirurgijos užuomazgos didžiųjų mohikanų. Jis mirė, kaip ir kiti du jo kolegos, širdimi. Pirmuoju krito 1941 metais dr. Juozas Žemgulyš. Jam dabartinis Lietuvos kolonizatorius Panevėžyje padarė vivisekciją — gyvam išpiovė širdį už tai, kad jis gelbėjo sužeistojo gyvybę.

Metais vėliau nuo širdies smūgio mirė prof. dr. Vladas Kuzma, o šiandieną mes esame liukininkai ir gedulingo atsisveikinimo dalyviai su paskutiniu Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio didžiuoju chirurgo - lietuviu. Sustingo jo kūnas ir pirštai, kurie tiek daug gyvybių išgelbėjo nuo giltinės mūsų gimtajam krašte, svetur ir čia.

Vytauto Didžiojo Universiteto chirurginės klinikos buvusio personalo vardu poniai, dukrai sūnui, broliui ir jų šeimoms didžiajam sielvarte reiškiu nuoširdžią užuojautą, o velioniui prof. dr. Vincui Kanaukai tariau amžiną atilsį.

Vytauto Didžiojo Un-to 30 metų sukaktuvių minėjimas New Yorke — 1952 m. Sėdi iš k. į d.: dr.-ai V. Paprockas, Birutienė (4-ta) prof. P. Stančius (10-tas) prof. P. Gudavičius (12-tas). Kalba prof. V. Kanauka.

Hipotermijos fiziologiniai padariniai ir pritaikymas medicinoje

(tęsinys)

Domas Jasaitis, M. D.

Elektrolitai ir rūkščių-šarmų pusiausvyra

Hipotermiškoje būsenoje sumažėja kraujo serume kalio kiekis. Prileidžiama, kad kalio ionai susitelkia narveliuose. Plazmos natrio ir chloridai nekinta.

Hipotermija įtakoja daugelio kitų organų veikimą. Ji sumažina skrandžio ir žarnų judumą ir druskos rūgšties bei pepsino gamybą.

Hipotermuotų pacientų išskiriamo šlapimo kiekis yra padidėjęs. Kanter pastebėjo glomerulų sumažėjusį filtravimo (košimo) greitį ir sumažėjusią tubuliarinę reabsorciją. (18)

Hipotermija slegia antinksčių ir skydo liaukos veikimą. Hipotermijos būsenoje širdis yra labiau jautri epinefrinui, o reakcija į norepinefriną sumažėja.

Pritaikymas medicinoje

Senovėje Graikų medicinoje buvo įsigalėjęs posakis.

„Ko negydo vaistai — gydo peilis.

„ko negydo peilis — gydo ugnis“...

Dabar reikia jį papildyti dar vienu sakiniu:

„Ko negydo ugnis — gydo šaltis“, nes hipotermija yra plačiai ir sėkmingai naudojama, kaip savystovė ar pagelbinė gydymo priemonė.

Daug medžiagos apie hipotermiją ir jos vartojimą terapijoje, randame Dr. F. F. Nealon'o ir Dr. St. Gosino apžvalginėje studijoje. (19) Jos medžiaga naudota ir šiam straipsniui.

Širdies sustojimas

Širdies sustojimas yra per se pavojingas įvykis. Tačiau jo ūminė ir grėsminga pasekmė yra smegenų hipoksija, atsirandanti dėl kraujosruvos nutrūkimo. Širdies atgaivinimas bus tik tuomet sėkmingas, jei tiekimas deguoningo kraujo smegenims bus atstatytas prieš nepataisomą (irreversible) sutrikimų atsiradimą. Nes kartais nepaisant labai greito širdies atgaivinimo, ligonis neatsipeikėja ir net kiek vėliau miršta.

Smegenų audiniai reaguoja į deguonies stoką paburkimu ir karščiavimu (hyperpyrexia).

Williams ir Spenser'is (1958), nesutikdami su tokia prielaida, keletai ligonių gavusių širdies sustojimą, tuoj padarė jiems hipotermiją. Jau ir tuo laiku ligoniai akyvaizdžiai rodė sunkius neurologinius sutrikimus, atsiradusius a-

noksijos pasekmėje. Jų vyzdžiai buvo išsiplėtę ir nukreipti į vieną tašką. Buvo išaiškėjęs ir padidintas ekstensorių tonusas us ekstensorių mėšlungiu ir refleksais. Įjems išbuvus 72 val. hipotermijoje, įvyko žymus klinikiškas pagerėjimas. Visi ligonys išliko gyvi ir išvyko į namus. Jų bandymai su gyvuliais irgi buvo sėkmingi. 83 % šunų, atgaivintų po širdies sustojimo, ir gydytojų hipotermija pasitaisė. Be hipotermijos buvo išgelbėta tik 23 %. (20)

Atgaivinus širdies veikimą, tuoj pat pradedamas kūno atšaldymas. Hipotermija padaro kūno paviršiaus atšaldymu. Šiluma numažinama iki 32° C. ir palaikoma tame lygyje iki ligonis atgauna sąmonę.

Galvos trauma

Smarkus, bukas smūgis į kiaušą dažnai sukelia smegenų paburkimą. Jei jis didesnės apimties, tai sužeistas netenka sąmonės, prasižeda mėšlungis ir proto nekontroliuojami veiksmai. Prie rutininės gydymo schemos yra praveru prijungti vidutinę hipotermiją. Ją reikia pradėti ne vėliau 3 val. po sužalojimo. Vėlavimas mažina jos terapeutinį veiksmingumą. Jei atšaldymas pradedamas už 6 val. po sužeidimo tai išgyjančių skaičius nukrenta nuo 100 % iki 50 %.

Pakanka vartoti 32° C. kūno paviršiaus atšaldymą. Hipotermijos būseną palaikoma tol kol grįžta pilna sąmonė, stabilizuojasi širdies ir kraujo indų sistema ir išnyksta proto nesaisytoma elgsena.

Septiškas šokas

Blair ir al. tyrė hipotermijos naudingumą dirbtinai sukulto šunyse septinio šoko gydyme. Tačiau jų visi bandomieji gyvuliai žuvo. Maža paguoda, kad atšaldyti gyvuliai gyveno kiek ilgiau. Atšaldyti šunys turėjo palankesnę arterioveninę O₂ santykį, sumažėjusį plazmoje pieno rūgšties kiekį ir padidėjusį pCO₂.

Žinoma, sumažėjusioje kūno šilumoje bakterijų dauginimasis yra natūraliai sutrukdytas. Todėl Eiseman pataria vartoti tokiais atvejais bakteriodinius, o ne bakteriostatinius antibiotikus. (22) Hipotermijos vartojimas septinio šoko gydyme yra problematiškos vertės.

Karščiavimas

Karščiavimas yra organizmo apsigynimo reakcija prieš išveržusius mikrobus ir jų nuodijantį veikimą. Tik labai aukštas kraštis — 40.5° C. (105° F), užsitęsęs ilgesnį laiką, gali sužaloti centrinę nervų sistemą. Bet ir šiais atvejais pakilusį karštį galima lengvai reguliuoti su pagalba skaitlingų antipyretikų vaistų arba įvyniojant ligonį į paklotes, sumirkytas šaltame vandenyje, ir braukant kūno paviršių kemoinėmis, prisisiurbusiomis alkoholio.

Atsitikus reikalui skubiai operuoti karščiujančius vaikus, hipotermija gali būti naudinga. Numušus ligonio kūno šilumą iki 37° - 36° C prieš pat operacijos pradžią, sumažinama širdies sustojimo galimybė.

Neurochirurgija

Kraujo indų užsikimšimui įvykus, padaryta hipotermija padeda smegenims ilgiau išlikti nesužalotiems. Ji įgalina chirurgą saugiau operuoti, nes kraujo tekėjimas į smegenis yra sumažėjęs. Smegenų sritys, kuriose yra lokalizuotas jau trūkę ar dar nepalietos aneurizmos ar arterioveniniai įgimti ar įgyti abnormalumai, hipotermijos metu relatyviai neturtingos kraujui. Šiais atvejais hipotermija padedama tuojau po anestezijos padarymo. Naudojamas kūno paviršiaus atšaldymas 28° - 30° C. Hipotermija palaikoma laike visos operacijos. Kraujo tekėjimas į smegenis tose sąlygose gali būti be žalos nutrauktas net 8 minutėms.

Širdies chirurgija

Hipotermija buvo panaudota, operuojant širdį, pirmą kartą 1953 m. Ji buvo padaroma kūno paviršiaus atšaldymu iki 28° - 30° C. Tačiau ir šiose apylostovose buvo galima nutraukti kraujosruvą, nesužalojant smegenų, tik 6 - 8 min. Reikalingo operavimui laiko galima laimėti trumpam jį atstatant ir tuomet vėl ją nutraukiant daugiausiai tris kartus. Tų 24 min. užtenka trumpoms operacijoms — tarpkilvelinės pertvaros defekto, įgimto pulmonarinio ar įgimto aortos susiaurėjimo (stenozės) pataisymui. Tačiau jo nepakanka sudėtingoms širdies operacijoms. Laiko problemą pavyko išspręsti kūno paviršiaus atšaldymo pakeitimas kraujosruvos vėsinimu, kuris leidžia, jei yra reikalo, numažinti kūno šilumą per labai trumpą laiką iki 10° C. Kraujosruva buvo padaroma ekstrakūninė (Extracorporeal). Į kraujosruvos

apytaką buvo įjungti siurblys ir šilumos keitiklis (heat exchanger). Siurblys pumpuoja kraują per šilumos keitiklį (kuriame tekamo kraujo temperatūra numažinama arba pakeliamą iki norimo lygio) atgal į organizmą. Jei šilumai nukritus žemiau 28° C., atsiranda širdies aritmija arba jei ji sustoja (cardiac arrest), tai kraujosruvą palaiko siurblys. Šilumai tapus 15° - 18° C., širdis paprastai sustoja plakusi. Prie tokios žemos hipotermijos neretai įvyksta smegenų ir kitoki sužalojimai. Kaikurių ligonių sustoję veikti širdys nepradeda plakti ir kūno šilumą pakėlus iki normos. Nuomonės dėl neurologinių sutrikimų, jų rūšies — laikini ar permanentiški — ir kiekio yra kontroversinės. Dubost, Blondeau ir Pivnica, remdamiesi 200 padarytų operacijų patyrimu, tvirtina, kad jie rimtesnių neurologinių sužalojimų nepastebėjo. (23) Drew ir Anderson stebėjo tik atsitiktinius pooperatyvinius sutrikimus. Tačiau Bjork ir Hultquist pranešė 6 operuotų vaikų sunkius smegenų sužalojimus. Penki iš jų mirė. Jų nuomonė, čia buvo kalta gili 10° C. hipotermija ir labai staigus kraujo srovės atšaldymas. (24) Panašią nesėkmę skelbia Egerton ir al. Daugis jų 16 pacientų, turėjusių aortos vožtuvų operaciją, panaudojant 8° - 10° C. gilią hipotermiją gavo sunkius smegenų sužalojimus, o keturi iš jų mirė. (25).

Drew patobulinta gilios hipotermijos technika labai sumažino pooperatyvinių neurologinių sutrikimų skaičių. (26) O. S. Tulbs, kuris yra Drew giliosios hipotermijos žinovas, ir Belsey, padaręs su ta technika 200 open-heart operacijų, irgi turėjo nepaprastai mažą skaičių širdies sustojimo ir smegenų sutrikimų. (27) Tikra smegenų sužalojimo priežastis nėra tiksliai patirta. Greičiausiai jų yra kelios. Brierley ištyrė histologiškai smegenis 11 pacientų, mirusių po open-heart operacijos laikotarpyje 6 val. 11 d. Visuose buvo rasti ryškūs smegenų audinio sužalojimai. Histologiniai sužalojimai buvo židininiai (focal). (28) Nevisuomet pavykdavo nustatyti tikslią smegenų sužalojimo etiologiją. Tačiau Brierley ir daug kitų mokslininkų galvoja, kad sužalojimų priežastimi yra oro embolizmas, o kitais atvejais anoksija ir putų embolai (foam emboli).

Pooperatyvinių komplikacijų kilmę ir prigimtį mokslininkai bandė išaiškinti ir pagrįsti bandymais su gyvuliais. Gauti patyrimai buvo ir čia kontraversiniai. J. C. Johnston ir al.

(1966) paskelbta studija atskleidė daug svarbių faktų apie gilios hipotermijos su ilgu krausrūvos sustabdymu įtaką į šunis.

Jų bandymų išdavos parodė, kad gili 15° C. hipotermija ir kraujosruvos sustabdymas vienai valandai yra organizmo be žalos pakeliami.

Gili hipotermija 10° C., užsitęsianti tris valandas, nužudo apie 40% gyvulių, o likusieji 60% atsigauna ir palieka ilgai gyvi. Tačiau du tos grupės šunys turėjo ekstensyvinius smegenėlių (cerebellum) neurologinius sužalojimus.

Johnston ir kiti galvoja, kad gilios hipotermijos trukmė yra viena iš svarbių veiksnių žalojančių smegenis.

Jie taip pat teigia, kad O₂ ištekčiai sunaudojami laike vienos valandos po kraujotakos sustabdymo. (29)

Didelės reikšmės neurologinių sutrikimų atsiradime turi greitis su kuriuo gilioji hipotermija įvykdoma. Dabar vartojama tik vidutinė hipotermija 28-30° C. drauge su širdies-plaučių prietaisu (heart-lung machine).

Vietinė hipotermija

Ji naudojama su dideliu pasisekimu stempinės, skrandžio ir dvylikapirštės žarnos kraujoplūdžių sustabdymui.

Wangensteen su savo sugalvota technika sugeba minėtų organų sienelės atšaldyti iki 15 C. Tokia temperatūra palaikoma tol kol kraujoplūdis sustoja. Paprastai užtenka kelių valandų.

Hipotermija nesustabdo kraujavimų, kurių priežastimi yra kraujo diskrazijos ar vėžinės kilmės žaizdos. Hipotermija vartotina tik tais kraujoplūdžio atvejais, kuriais ligonio sveikatos būklė neleidžia daryti skubios operacijos.

Pasinešimas gydyti hipotermija dvylikapirštės žarnos žaizdą, paskutiniu laiku labai atšalo.

Baigiant, dera sūminėti, kad hipotermija buvo vartojama gydymui žarnų infarkto, hemorarginio pankreatito, hipertyreoidizmo, apsinuodijimo smalkėmis ir net piktybinių navikų. Tačiau šiuose atvejuose nedavė gerų pasiekimų.

LITERATŪRA

1. Major, R. H., *Classic Descriptions of Diseases*, Springfield, Ill., 1950.
2. Liverpool, J. M. *Creery*, 1798.
3. Smith and Fay *Observations on human beings with cancer maintained at reduced temperatures of 75 to 90 F*, *Am. J. Clin. Path.* 10, I-II, 1940.
4. Hitchcock et al. *Use of prolonged moderate hypothermia in postoperative care*. *Arch. Surg.* 85, 549-56, 1962.

5. Blair, E. et al. *Physiologic rationale of hypothermia in septic shock*. *S. Forum*, 13, 20-22, 1962.

6. Bigelow et al. *Oxygen transport and utilization in dogs at low body temperature*, *A. M. J. Physiol.* 160, 125, 1950.

7. Blair E., *Clinical Hypothermia*, New York, Mc Graw-Hill, 1964.

8. Blair, op. cit.

9. *Freezing Experiments with Human Beings*, October 1942, Nuremberg, p. 179, R. F. Gallagher, Avon Book, 1961.

10. Gurdjian et al. *Hypothermia and pial circulation*, *J. Neurosurg.* 17, 610, 1960.

11. Rosomoff and Gilbert. *Brain volume and cerebrospiral fluid pressure during hypothermia*.

12. Blair et al. *A study of the cardiovascular changes during cooling and rewarming in human subjects undergoing total circular occlusion*. *J. Thorac. Surgery* 33, 707, 1957.

13. Badeer, H. S., *Work capacity of the hypothermic heart*. *Am. Heart J.* 63, 839, 1962.

14. Blasius et al. *On cardiac electrophysiology in hypothermia*. *Exper. Med and Surg.* 19, 258, 1961.

15. Lewis, T., *Observations upon the reaction of the vessels of the human skin to cold* *Heart* 15, 177, 1930.

16. Wilson et al: *Blood studies in the hypothermic dog surgery* 43, 979, 1958.

17. Severinghaus et al: *Alveolar dead space and arterial to end-tidal carbon dioxide during hypothermia in dog and man*, *J. Appl. Physiol.* 10, 349, 1950.

18. Kanter, G. S.: *Renal clearance of sodium and potassium in hypothermia*, *Canadian J. Bioch.* 40, 113, 1962.

19. *The Medical Clinics of North America* Vol. 49, 1965, W. B. Saunders Co., Philadelphia - London.

20. Williams and Spenser, *Clinical use of hypothermia following cardiac arrest* *Ann. Surg.* 148, 462, 1958.

21. Rosomoff et al, *Experimental brain injury and delayed hypothermia* *Surg. Gynec. and Obst.* 110, 27, 1960.

22. Eiseman et al. *Hypothermia and infection* *Ann. Surg.* 160, 994, 1964.

23. Dubost et al. *Extracorporeal circulation during profound hypothermia with total prolonged circulatory arrest*.

J. Cardiovasc. Surg. (Torino 3, 286, 1962.)

24. Bjork and Hultquist. *Brain damage in children after deep hypothermia for open-heart surgery* *Thorax* 15, 284, 1960.

25. Egerton, N. Egerton, W. S. and Kay, *Neurologic changes following profound hypothermia* *Ann. Surgery* 157, 366, 1963.

26. *Personal Communication*, 1961, cit. *Thorax* N 5, Septemb. 1966, London.

27. Kelsey, R. (1965); *Personal Communication*, *Ibid.* p. 398.

28. Bierley, J. B. (1963). *Neuropathological findings in patients dying after open-heart surgery*, *Thorax*, 18, 291.

29. *Profound Hypothermia with Prolonged Circulatory Arrest-an Experimental Study*, *Thorax*, N5, September, 1966.

CHIRURGIJA ŠALDYMU

Dr. R. Sidrys

Nėra abejonės, kad, kai mūsų laikotarpio medicinos pažanga bus susumuota, kryo-chirurgija, arba chirurgija šaldymo metodais bus atžymėta kaip svarbus žingsnis į priekį, žingsnis, kuris buvo žengtas 1962-67 metais. Dar tik prieš trejetą metų kryo-chirurgija buvo eksperimentinėje stadijoje, propaguojama keletu entuziastiškų apaštalu, šiandien ją vartoja tūkstančiai, naujos indikacijos surandamos kas mėnesį. Vien tik oftalmologinė kryo-chirurgijos šaka turi savo žurnalą ir jos suvažiavimas Miami š. m. sausio mėnesį sutraukė virš dviejų šimtų dalyvių.

Kryo-chirurgijos principas yra toks paprastas, kad dabar net keista, kaip jis anksčiau nebuvo pritaikytas. Iš esmės tą principą mūsų kaimo bernėliai naudodavo kitais, ne chirurginiais tikslais. Šaltą žiemos dieną, palaikydavo kirvį aluke ir paskui, įnešę jį apšarmojusį į pirkia, duodavo kokiam mažam vaikui - „Še, vaikeli, cukraus, palaižyk.“ Vaikas, nenujausdamas kirvį lauke ir paskui, įnešę jį apšarmojusį į prilimpa prie kirvio.

Kryo-chirurgijos principą galima apibūdinti, kad tai yra reversibiliška kauterizacija. Kuomet karščio arba elektros kauterizacija sunaikina tiesioginiai paveiktas celes ir sužaloja aplink esančias, kauterizacija šalčiu pirmiausiai imobilizuoja, suspenduoja jų gyvybinius

procesus ir tikrai daug vėliau, jei chirurgas to siekia, jas nekrotizuoja.

Serijiniai preparatai vaizdžiai parodo, kaip ledo kristalai formuojasi ekstracelulariniam rui-me, laipsniškai dehidruoja celes, kol jos atrodo lyg plonytis tinklas supantis ledo kristalus. Šitoj stadijoje celes ledo masėj galima laikyti kurį laiką, gi leidus temperatūrai pakilti, gyvybinės funkcijos sugrįžta. Tik prie žemesnių negu -20F. temperatūrų susidaro intracelulariniai ledo kristalai ir celės nekrotizuoja.

Čia ir glūdi kryo-chirurgijos pasisekimo paslaptis. Neurochirurgas įleidęs į smegenis šaldomąją zondą gali laipsniškai užšaldyti audinį, tuo pačiu metu stebėdamas liginio reakciją. Jei funkcinis efektas rodo, kad zondas šaldo ne tas celes kurias reikia šaldyti, - jos paprasčiausiai atšildomos ir zondas perkeliamas atitinkama kryptim. Tinklinės atšokimo operacijos metu chirurgas kauterizacijos punktais apsupa ir „užlopo“ tinklainės defektą. Čia šalčio metodas yra pranašesnis už elektrinę kauterizaciją, nes kol praplyšusi tinklainė yra lokalizuojama, apsupama ir užlopoma, dažnai yra sudeginama daugiau tinklainės celių negu chirurgas norėtų. Vartojant šalčio kauterizaciją, šis pavojus negresia.

Įdomu, kad kryo-chirurginis principas buvo atidengtas ir pirmiausiai pavartotas krašte, kur nėra nei šalčių nei ledo. Romos oftalmologas prof. Bietti 1932 metais pirmas išbandė ir aprašė kauterizaciją šalčiu retinos atšokimo operacijoje. Kaip ir daugelis atradimų, jis neprasimušė į viešumą ir praslinko beveik trisdešimt metų kol jis tapo iš naujo atrastas, ši syki Amerikoje. Neurochirurgas dr. Cooper išdirbo metodą intracelularinei chirurgijai su šalčio zonu. Dr. Krwawitz, oftalmologas iš Liublino, pirmas pavartojo šalčio zondą kataraktos operacijai ir ši syki naujasis metodas paplito po visą pasaulį.

Kataraktos operacijoje šalčio zondas vartojamas vieton pinceto lęšiuko kapsulai sugriebti. Po įprastiniu būdu daromos sekcijos ir iridektomijos, lęšiukas eksponuojamas ir priliečiamas šalčio zonu. Taip kaip liežuvis prie šalto kirvio, jis prilimpa prie zondo, per 15-20 sekundžių lęšio viduj apie zondą susidaro ledo gumuliukas, kuris apima ne tik kapsulę bet ir

lęšio vidų ir kataraktos ekstrakciją galima manipuliuoti be jokio pavojaus, kad kapsulė gali plyšti. Tai ne tik palengvina chirurgo uždavinį normalios kataraktos operacijoje bet ir įgalina chirurgą saugiai operuoti komplikuotas kataraktas kaip pavyzdžiui pernokusias (Morgagni) kataraktas, traumatizuotus, dislokuotus lęšius.

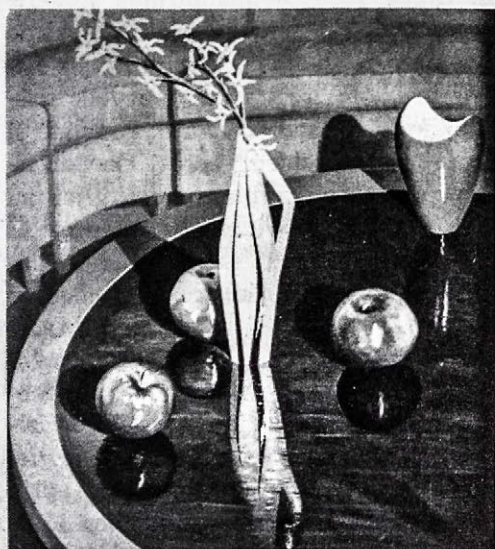
Kaip ir viskas šiame naujame moksle, techniškas metodas šalčiui produkuoti, dar nėra galutinai nusistovėjęs, nauja aparatūra vystosi, pats geriausias aparatas gal dar nėra ir išrastas. Šiuo metu veikiama dviem kryptim. Vieni aparatai šaltį sukulia elektriniu būdu, vartojami solenoidai, kurie vienoj pusėj sukulia šilumą, kitoj šaltį. Cirkuliuojančio skysčio sistema šilumą nukreipia ventilacijos pusėn, o šaltį sukonzentruoja apie operatyvinę zoną. Kita sistema vartoja suskystintas dujas, paprastai azotą, CO₂, arba freoną, kuriems leidžia apsupti zoną. Intensyviai garuodamas skystis zoną per vieną minutę atšaldo iki reikiamos temperatūros.

Kryo-chirurgijos indikacijas yra dar per anksti susumuoti, nes naujos indikacijos yra surandamos beveik kas mėnesį. Paskutiniame kryo-oftalmologų suvažiavime buvo diskutuojama daugybė indikacijų, kurios prieš metus dar nebuvo žinomos. Be kataraktos ir tinklainės atšokimo operacijų, kuriose šaldymo metodas yra pastoviai išgyvenęs buvo nagrinėjamas glaukomos gydymas, corpus ciliare sektorius užšaldant, taip pat ir daug žadantis pterygiu-

mo gydymas, herpetinis keratitas, gėrybiniai vokų augliai ir kitos ligos.

Pats įdomiausias metodas surištas su šalčio terapija be abejonės yra dr. Barraquer eksperimentas. Šis drąsus gydytojas iš Bogotos - Kolumbijos yra užsimojęs išgydyti refrakcines anomalijas chirurginiu būdu. Stipriam trumparegiui jis nupiauna visą ragenos priešakinę dalį, palikdamas nepalietę užpakalinę stromą ir Descemeto membraną. Nupiantą ragenos dalį jis kietai užšaldo ir specialiose staklėse nušlifuoja taip kad ragena suplokštėja. Atremontuota ragenos dalis vėl prisiuvama prie akies ir kaip savas audinys prigyja be didelių sunkumų. Rezultate trumparegis gali matyti be akinių. Tolregystę galima irgi tuo pačiu metodu koreguoti, tik, kadangi čia reikia ragenos gaubtumą padidinti, tenka tarp ragenos sluogsnų išsprauti atatinamai nušlifuoatą ragenos sluogsnelį iš kitos, pomirtinės akies. Dr. Barraquer savo pranešime minėjo padaręs 40 šitokių operacijų. Kadangi metodas reikalauja didelės drąsos iš chirurgo ir iš paciento pusės, vargu ar jis plačiai paplis, tačiau yra atvejų, kur indikacija atsveria operacijos riziką, kaip kad atvejais vaikų, kurie anksti praranda lęšį vienoje akyje, nes jų akis be funkcijų būtų pamerkta amblyopijai.

Nėra abejonės, kad kryo-chirurgija plėsis ir toliau ir kiekvienas gydytojas, nežiūrint kokio jo būtų specialybės, turėtų sekti šios naujos mokslo šakos pažangą.

Natiurmortas

Dr. A. Lipskis

„MONTEZUMOS KERŠTAS“

Apie 33 % vizituojančių Meksiką amerikiečių suseraga vad. „turistų diarrhea“. Meksikiečiai šią ligą vadina „Montezumos kerštas“. Maždaug toks pat procentas meksikiečių, besilankydami Amerikoje, suseraga ta pačia liga. Priežastis ligi šiol neišaiškinta. Paprastai „liga“ pračina be jokio gydymo — sako keturi gydytojai, Meksikos maitinimo, tropinių ligų ir sveikatos direktoriai. Tyrinėjimai pagrįsti Amerikos turistais ir studentais, besilankančiais Meksiko City. Pagal dr. Ruiloba, teoretiškai turistų diarrhea, kaip ir kiekviena kita diarrhea, turėtų įvairias priežastis. Nors bakteriologai ir epidemiologai sako, jog šiai ligai būtina yra infekcija. Daugumoje yra alergija skirtingam maistui, cheminiams bei biologiniams erzintojams. Pagrindas daugumoje psychosomatinis.

Liga, paprastai, būna pirmą savaitę lankantis sveitimame krašte, tęsiasi vieną ar dvi dienas ir paprastai būna lengvoj formoj. Per paskutinius 12 mėn. iš 48.000 turistų, apsistojusių pirmos klasės viešbučiuose, Meksiko City susirgo tik 519, t. y. 1.1 %, kuriems buvo reikalinga medicinos pagalba.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ MOKSLINIAI DARBAI

Skyrių veda J. Valaitis, M.D. ir V. Šaulys, M.D.

Radiacija ir vėžį sukeltantys virusai

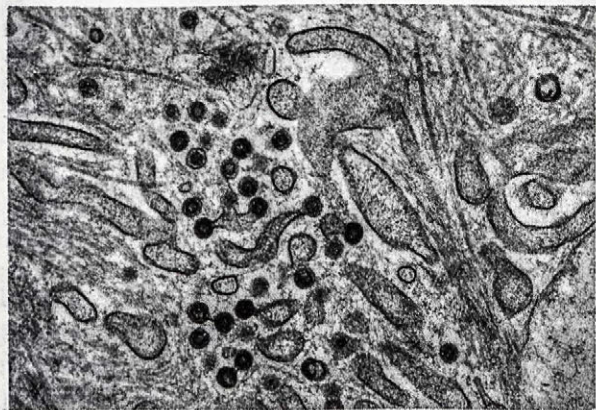
Ar radiacija gali sukelti vėžį eksperimentiniuose gyvulėliuose, išlaisvindama virusą iš neaktyvios padėties?

Ši eksperimentinė hipotezė yra paimta pagrindų grupės Argone National Laboratory - Chicago, mokslininkų, susidedančių iš M. P. Finckel, Birutė O. Biskis ir T. B. Jinkins.

Mokslinė hipotezė yra paremta sekančiais eksperimentais:

1. Izoliavimas onkogeninio viruso, kuris sukelia tikrai vienos rūšies vėžį, osteosarkomą.
2. Osteosarkomą sukeliančių virusų panašumas į virusinius kūnelius surandamus kaulų vėžyje, kuris yra sukliamas radioaktyvaus strontiumo.
3. Pagreitintas kaulų vėžio sukėlimas gyvulėliuose, kurie yra apkrečiami onkogeniniais virusais, prieš juos spinduliuojant su radioaktyviu strontiumu (90 Sr.).

Šios mokslininkų grupės atstovė savo pareiškime JAMA Medical News redaktorai tvirtino, kad nežiūrint to, kad ši hipotezė nėra galutinai įrodyta, teoretinė mintis, kad abejuose kaulo vėžiuose yra bendras virusinis sukėlėjas yra verta dėmesio ir tolimesnių eksperimentinių tyrimų.

F. B. I. virusiniai kūneliai pelių osteosarkomos celėse (20.000 x 3.4 padidinimas)

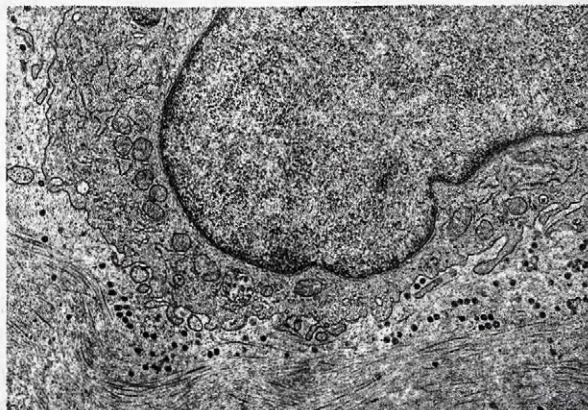
Viruso izoliavimas

1963 metais šis virusas buvo izoliuotas iš spontaninės osteosarkomos augančios CF 1 pelių torakaliniuose stuburo slanksteliuose. Virusinis ekstraktas savo sudėtyje neturįs osteosarkomos celių sukėlė vėžį naujagimių pelių kauluose.

Šiuo metu FBJ virusų filtratai ir ekstraktai be celių vis dar pajėgia sukelti osteosarkomą, nežiūrint to, kad jau buvo pervesti per 14 CF1 pelių generacijas. Šie filtratai ir beceliniai ekstraktai taip pat gali sukelti kaulų vėžį dviejose kitose pelių rūšyse ir syriškuose hamsteriuose.

Spontaniškai auganti pelių CF1 osteosarkoma surandama maždaug viename nuošimtyje. Apkrečiant peles FBJ virusu, osteosarkoma yra surandama nuo 10 iki 100 nuošimčių, priklausomai nuo naudojamų pelių suseptibiliteto vėžiui. Šie kaulo vėžiai po virusinio filtrato injekcijos yra surandami nuo dviejų savaičių iki trijų metų laikotarpyje.

Į FBJ virusus panašūs virusiniai kūneliai yra surandami šunų kaulo vėžiuose, kurie buvo sukelti kaulus spinduliuojant su sekančiomis radioaktyviomis medžiagomis: Argone Institute su 90 Sr ir Radiobiology laboratory U-ty of Utah, Salt Lake City, su Plutonium 239. Šių virusų filtratai buvo įskiepijami į naujagimes peles ir hamsterius. Šių eksperimentų rezultatai yra šiuo metu dar nežinomi.

F. B. I. virusiniai kūneliai pelių osteosarkomos celėse (8.000 x 3 padidinimas)

FBJ viruso injekcijos

Tyrimai su pelėmis parodė, kad didelė dalis kaulo vėžių yra sukeliama radioaktyvaus Strontiumo, jeigu prieš radijuojant pelėms yra injektuojamas FBJ virusas. Įdomu, kad pelių su tumorais skaičius lieka tas pats nežiūrint ar radioaktyvus 90 Sr yra injektuojamas.

Paskutinių tyrimų daviniai.

Mokslininkų dirbančių su ultravioletine latentinių bakterijų radiacija daviniai patvirtina Argone Instituto rezultatus. Atrodo, kad radiacija inaktivuoja virusinį inhibitorių ir to pasekoje virusai auga ir šis virusų replikacijos procesas sukelia vėžio celių augimą.

FBJ virusas yra panašus į pelių leukemijos virusą. FBJ virusas yra vienintelis iš žinomų virusinių sukėlėjų, kuris sukelia tiksliai osteosarkomą. Kiti virusai, kaip pavyzdžiui, Malony ir Polyoma tipo, sukeldami įvairius vėžius taip pat kartais sukelia kaulų vėžį.

Šie eksperimentinės patologijos darbai yra atliekami Argone Instituto eksperimentinės radiacijos patologijos skyriaus.

Miriam P. Finkel, Ph.D., Birutė O. Biskis, M.D. and Patricia B. Jinkins, B.S. "Radiation May 'Liberate' Virus." JAMA 197:34-35 (Medical News) September, 1966.

Dr. Birutės Biskienės mokslinių darbų

Bibliografija

- Finkel, M. P., B. O. Biskis, and G. M. Scribner. 1957. The Biological Hazard of Sr-90 as Assayed with CF1 Mice. *Anat. Record* 128 : 550.
- Finkel, M. P., B. J. Tellekson, J. Lestina, and B. O. Biskis. 1957. Retention, Distribution, and Carcinogenicity of Radiostrontium as a Function of Dosage Pattern. *Radiation Research* 7 : 315.
- Finkel, M. P., R. J. Flynn, and B. O. Biskis. 1959. Pathologic Consequences of Sr 90 in Growing Beagles: Interim Observations. *Radiation Research* 11 : 443.
- Finkel, M. P., P. J. Bergstrand, and B. O. Biskis. 1960. Latency and Growth of Osteogenic Sarcomas induced by Radiostrontium. *Proc. Am. Assoc. Cancer Research* 3 : 110.
- Finkel, M. P., and B. O. Biskis. 1962. The Toxicity of Radiostrontium. 10th Intern. Congr. Radiology, Montreal, Canada. In Press.
- Biskis, B. O., and M. P. Finkel. 1962. Histopathologic changes in Growing and Mature dog Bone after Single or Multiple Injections of Sr90. 2nd. Intern. Congr. Radiation Research, Harrogate, England. In Press.

- Finkel, M. P., P. Bergstrand-Jinkins, and B. O. Biskis. 1962. The Induction of Osteosarcomas in Mice by X-irradiation. *Radiation Research* 16 : 603.
- Finkel, M. P., B. O. Biskis, R. J. Flynn, P. Bergstrand, and I. Greco. 1962. The Influence of Dosage Pattern and of Age on the Distribution and Toxicity of Sr90 in Dogs. 2nd. Intern. Congr. Radiation Research, Harrogate, England. In press.
- Biskis, B. O. and Finkel, M. P. 1964. Histopathology of Bone in Dogs given Radiostrontium. *Fed. Proc.* 23 (2), 393.
- Finkel, M. P., Jinkins, P. B., and Biskis, B. O. 1964. The radiographic evolution of Osteogenic Sarcomas in Mice by Y90. *Proc. Am. Assoc. Cancer Res.* 5, 18 (March 1964).
- Finkel, M. P., B. O. Biskis, and P. B. Jinkins. 1964. Neoplasms in Mice Produced by partial-body Exposure to -Rays. *Rad. Research*, 22 (1) ; 24.
- Biskis, B. O., M. P. Finkel, and I. Greco. 1964. Myelogenous Leukemia and Acute Reticulosis in Beagles after Sr90 Administr. *Rad. Research*, 22 (1) : (5).
- Finkel, M. P., Jinkins, P. B., and Biskis, B. O. 1965. Carcinogenic and Life-shortening Effects of Injected Ra-226 in Mice. *Rad. Res.*, 25(1) : 188. (May 1965).
- Biskis, B. O., Jinkins, P. B., and Finkel, M. P. 1965. The Osteogenic Sarcomas Induced by Ra-226 in Mice. *Rad. Res.*, 25 (1) ; 175. (May 1965).
- Finkel, M. P., Biskis, B. O., Graco, I., and Jinkins, P. G. 1966. Strontium-90 Toxicity in Dogs; Current Status of Studies at ANL. *Rad. Res.*, 27 (3) ; 547 (March 1966).
- Finkel, M. P., Biskis, B. O., Tolle, J., and Jinkins, P. B. THE Combined Effect of Strontium-90 and FBJ Virus on the Induction of Osteosarcomas in Mice. Third Intern. Congr. of Rad. Res., Cortina, Italy. Book of Abstracts, p. 84 (No. 331) 1966.
- Finkel, M. P., Biskis, B. O., and Jinkins, P. B. 1966. Response of Mice to FBJ-Osteosarcoma Virus. LX Intern. Cancer Congr., Tokyo, Japan. p. 263.
- Finkel, M. P., and Biskis, B. O. Search for Virus in Canine Osteosarcomas. *Proc. Amer. Assoc. Cancer Res.*, 8 : 18 (No. 67).
- Finkel, M. P., B. O. Biskis, and G. Scribner. 1958. The Influence of Strontium - 90 upon Life span and neoplasms of mice. In: *Proc. Second United Nations Internatl. Conference on the Peaceful Uses of Atomic Energy. Geneva, Sept. 1 - 13, 1958. Vol. 22, pp. 65 - 70.*
- Finkel, M. P., and B. O. Biskis. 1959. The Induction of Malignant Tumors in Mice by Radioisotopes. In: *Acta Intern. Union against Cancer (Seventh Internat. Cancer Congress, July 6 - 12, 1958) 15 : 99 - 106.*
- Finkel, M. P., B. O. Biskis, and G. M. Scribner. 1959. The Influence of Strontium - 90 upon Life Span and Neoplasms of Mice. In: *Progress in Nuclear Energy, Series VI, Biological Sciences. London: Pergamon Press. Vol. 2, pp. 199 - 209.*
- Finkel, M. P., P. J. Bergstrand, and B. O. Biskis. 1960. The Consequences of the Continuous Ingestion of Sr90 by Mice. In: *Radiology* 74 : pp. 458 - 467.

KALIO KONCENTRACIJOS KITIMAI KRAUJO PLAZMOJE NARKOZĖS METU.

Asp. V. Jakelevičius (Vilniaus V. Universiteto Bendr. Chir. kat.)

Trauma turi įtakos elektrolitų koncentracijai, net operacijų metu, kada norkozė nepakankama. Autorius darė laboratorinius tyrimus 44 ligoniams širdies ir kraujagyslių operacijų metu. Tirta kalio koncentracija prieš ir operacijos metu. Pagal autoriaus rezultatus kalio padaugėja, kada ligonis nepakankamai premedikuotas. Skirtingai atsiliepia narkozinės medžiagos. Visuomet sumažėja, bet nepasiekia priešoperacinio lygio, kada ligonis gauna endotrachejinę narkozę (Gal, kad ligonis geriau kvėpuoja ir nepakyla kraujo rūgštingumas?)

Sveikatos Apsauga 2: 24-27 1968

MEZENTERINIŲ KRAUJO INDŲ TROMBOZĖS IR EMBOLIJOS

S. Bielinis (Resp. Klaipėdos ligoninė).

Autorius trumpai aprašo ligos patogenezę ir diagnozę, chirurginę procedūrą ir pooperacinį gydymą ir prognozę.

Autorius 1957-67 m. laikotarpyje gydęs 21 ligonį, sirgusi mezenterinio kraujo indų tromboze. Ligonį amžiaus vidurkis 64,5 m. Visi sirgo arterioskleroze su kraujotakos nepakankamumu arba turėjo sunkias chirurgines intervencijas. Teisinga diagnozė nustatyta 6 ligoniams, operuota 15. Iš jų tik 2 pasveiko: tie, kurių trombozė tik vienoj mezenterinės arterijos šakoj. Atvejų, kur tik būtų galima pašalinti vien trombą — nebuvo.

Sveikatos Apsauga 1: 52 1968

APIE KELMĖS RAJONO GYDYTOJŲ SERGAMUMĄ

Asp. B. Kisielius (Vilniaus Universiteto Med. Fakultetas).

Panašių straipsnių gana dažnai rašoma Sveikatos Apsaugoje įvairių rajonų žmonių sveikatingumui pavaizduoti. Šitam autorius surinko statistines žinias iš Kelmės rajono pagal gyventojų kreipimąsi į gydymo-profilaktikos įstaigas 1960-1964 m. Apina gyventojus Kelmės, Tytuvėnų ir Užvenčių miestelių su aplinkiniais kaimais. Pav. 1960 — 37,389, 1964 — 44,467 susir-

gimų. Burnos ertmės ir dantų susirgimai neįtraukti. Sergamumas kasmet didėja — autorius aiškina, kad tai priklauso nuo medicinos personalo padidėjimo ir pagerėjimo med. pagalbos. (1960 m. buvo 36 gydytojai, o 1964 — 48). Moterų susirgimų daugiau 30-35 %). Bendrai sergamumas 1960-64 m. vidutiniškai buvo 706-784 susirgimai 1000-čiui gyventojų per metus. Pirmą vietą užima nelaimingi atsitikimai ir traumos (12-12,4 %), antrą — virškinimo ir kvėpavimo organų susirgimai, 3-čią — kraujo apytakos (9,5-10,5 %).

Sveikatos Apsauga 3: 40-43 1968

AKCELERACIJA IR JOS REIŠKINIAI LIETUVIŲ VAIKŲ TARPE

S. Pavilionis (Vilniaus V.V. Kapsuko v. Univ. Med. Fak.).

Civilizacijai susiformavus nustojo žmogaus organizme veikęs evoliucinis procesas. Anot antropologų per paskutinį šimtmetį būdingas vaikų vystymosi pagretėjimas — akceleracija, pasireiškęs ankstesniu dantų dygimu, ankstenu lytiniu subrendimu, didesnėmis kūno išmėromis — vaikai praauga tėvus.

Tuo klausimu prieš okupaciją rašė R. Lucinskas, J. Žilinskas, J. Dobrovolskaitė (1936), L. Epšteinas, J. Marcinkus (1940), K. Oželis (1939), E. Slominskis (1925) ir kt. Dabartiniu metu nemažai tuo klausimu parašyta darbų ir surinkta nemaža statistikos.

Klaipėdoje 1960-1964 m. laikotarpy naujagimiai padidėję ūgiu ir svoriu: berniukai — 0.85 cm., 53 g.; mergaitės - 1.22 cm, 111 g. Dantys pradeda dygti 7-tam mėnesy, anksčiau buvo priimta 8-tam mėnesy. Dabar ūgiu berniukai pralenkia mergaites ne 15-tais, bet 14-tais amžiaus metais. Lietuvos mergaitėms menarche paankstėjusi 1-2 metų. Dabar ietuvoje augimas pasibaigia anksčiau: merginų - 17, vaikių - 18-19 metų. Per paskutinius 90 metų lietuvių vyrų ūgis padidėjęs 7-8 cm, moterų - 6 cm. Taip pat atitinkamai didesnis svoris - net 89 kg. Karų ir nedatekliaus laikotarpiais akceleracija sulėtėja, sustoja ar net pasireiškia retardacija. Miestuose akceleracija ryškesne, negu kaime.

Straipsnis neilgas, bet sutalpinta daug statistinių duomenų, panaudota daug prieškarinės medžiagos.

Sveikatos Apsauga 2:3-12 1968

LIETUVIŠKI TERMINAI

Mediciniška terminologija visad sukelia daug ginčų, nes dažnai įvairūs autoriai bei tautos vartoja skirtingus žodžius toms pačioms sąvokoms išreikšti. Mums gyvenant be lietuviškos medicinos mokyklos ir kartu atsirandant vis naujiems metodams, vaistams, ligų sindromams, darosi ypatingai sunku su terminais. Vienas iš Lietuvių Gydytojų Biuletenio tikslų ir yra išlaikyti lietuvišką medicinišką terminologiją, prisimenant Lietuvoje vartotus išsireiškimus ir tariantis su kalbos žinovais sudaryti naujus terminus, pritaikytus naujiems ir moderniems reikalavimams.

Žemiau paduodame kai kurias amerikiečių spaudoje vartojamas frazes ir lietuviškus vertinimus, kuriuos paruošė dr. K. Gudaitis, dr. V. Šaulys ir dr. Al. Grinius.

Redakcija.

Hypothermia deep... Žema kūno temperatūra: žymi žemnorminė kūno temperatūra; žymi hipotermija (suprantu kalbama apie ligonio hipotermiją) K. G. (dr. K. Gudaitis) — Gili žema hipotermija, atšaldymas (V.Š.) (dr. V. Šaulys)

Hypothermia profound. Pastovi žema, žemnormine kūno temperatūra. K. G.
Gili hipotermija (žemiau 20° C iki 15° C)
Man atrodo kad tie išsireiškimai „deep or profound“ vartojami sinonimiškai V. Š.

Hypothermia is established. — atšaldymas paruoštas, užbaigtas, padarytas (?). V. Š.

The respiratory quotient. Kvėpavimo kvocientas: išreiškia iškvepuojamo oro anglies dvideginio (CO₂) iš įkvėpuojamo oro deguonies kiekio padalinimo išdavą. Normaliai kvėpavimo kvocientas yra 0.9. K.G.
Santykis tarp audiniuose pagaminto anglies dvideginio (CO₂) ir absorbuoto deguonies kiekio

$$\frac{\text{Vol. CO}_2 \text{ pagaminto, aud.}}{\text{Vol. O}_2 \text{ absorbuoto}}$$

$$\frac{\text{Vol. CO}_2}{\text{Vol. O}_2}$$

Kvėpavimo koeficientas nustatomas iš iškvėpto oro

$$\frac{\text{Vol. CO}_2}{\text{Vol. O}_2}$$

$$\frac{\text{Vol. CO}_2}{\text{Vol. O}_2}$$

Hipotermijoje padidėja CO₂ kiekis audiniuose, pakyla rūkštingumas, sumažėja deguonies absorbcija. V. Š.

The brain ... is 1° colder than the body core.

Smegenų temperatūra (šiluma) yra 1-ą (arba rašyti vieną) Celsijaus laipsnį žemesnė už kūno šerdies (centro vidurio, o gal būt ir širdies) temperatūrą. Lotynišką „cor“ prancūzai rašo „core“, iš jų ir anglai kada taip parašo: „core“ - heart. Iš viso teksto gal galima nujausti, ar lyginama su kūno viduriu (centru), ar su širdimi. K.G.

Smegenų temperatūra 1°C žemesnė negu kūno vidaus organai.

Vidaus organų (core) temperatūra normaliai tarp 37°C ir 39°C, odos 7° keliais laipsniais žemesnė, priklauso nuo aplinkos. V.Š.

Heat exchanger. Šilumos apykaitos įtaisas, mechanizmas; šilimos keitėjas. Aparatas kraujotakai reguliuoti — su atšaldymo ir šildymo prietaisais. V. Š.

Is placed in the circuit of the pump - oxygenator. Yra įjungtas (idėtas, patalpintas, randasi) stimuliuojamojo (skatinamojo, varomojo...) deguoninimo tėkmės (eigos) apskritime (rate...). K.G.

(Patalpintas) įjungtas į dirbtinį širdies-plaučių aparatą. V. Š.

Decerebrate action (state). Nusmeginimas; smegenų pašalinimas; smegenų pašalinimo veiksmas. K.G.

Decerebrate state. Besmegininė būseną, padėtis. K.G.

Be sąmonės, tik refleksais. V.Š.

Extensor tone. Tiesiamojo raumens fiziologinė įtampa, fiziologinis įtempimas; ekstenzorius tonusas; ekstenzorinio raumens tonusas.

Extensor spasm. Tiesiamojo raumens mešlungis arba traukutis; ekstenzorius arba ekstenzorinio raumens spazmas.

Extensor reflex(es). Tiesiamojo raumens nesąmoningas atsiliepimas, atsakas, į išorinį erzinimą; ekstenzorius refleksas.

(Refleksui kolkas neturime tinkamo lietuviško atitikmens; apskritai medicinos raši-

niuose dažniausiai vartojamas terminas „refleksas“. K.G.

Raumenys susitraukdami palaiko galūnes ištiestoje padėtyje, galūnių sąnariai tiesioje būklėje. V. Š.

Extracorporeal circulation. Ekstrakorporinė kraujotaka, arba už kūno ribų (ne kūne) esanti cirkuliacija. A. G.

Jei tas trijų žodžių terminas pavartotas ten, kur kalbama apie skysčių (kraujo, limfos...) tekėjimą, galima pasakyti sulietuvintais mediciniais terminais: 1) Kūno periferinė kraujotaka, Tam tikrais atvejais gali būti pasakyta: 2) Periferinė kūno cirkuliacija. Tą patį galima lietuviškais žodžiais pasakyti: 3) Kūno paviršinė kraujotaka. Arba tam tikrais atvejais: 4) Paviršinė kūno kraujotaka. Tokių žodžių sudėties terminai retai tevatojami, kad būtų teksto dalis kartu, būtų lengviau suvokti ką norėta pasakyti. Gali būti, kad buvo ypatingam atvejui toks terminas pavartotas. K.G.

Cardiac manipulation... Gali būti įvairiareikšmis, dėl to lietuviškai galima pasakyti, atsižvelgiant į tai, ką norima sakiniu, ar net su tuo surištais keliais sakiniais, išreikšti, ar atvaizduoti: a) širdies veikimas - elgesys?; b) širdies manipuliacija; c) širdies veikimo sužadimas (Čia jei turima galvoje tam tikras gyduoles - cardiac(s), tai reikštų: priemonę širdies veikimui sužadinti. K. G.

Precapillary shunts... žodis shunt ne vienaprasmiš. Čia galėtų būti: prieškapiliarinis ve-

nulių ar arteriolių išsišakojimas, gal jų susijungimas, susiliejimas. Mat, kaip žinome, arteriniai kapiliarai pasidalina dar į smulkias arterioles, šios pereina į venules, kurios susilieja į vieninį kapiliarą. Taigi tas išsišakojimas ir susijungimas, prieš susidarant kapiliarui, jau įvyksta. K. G.

Arteriolių ir venulių reguliavimas, kraujo srovės nukreipimas arteriolioms ir venulioms. V.Š.

Hypothermia is established... Hipotermija, subnorminė temperatūra, kūno ar organo šiluma yra nustatyta, susekta, tikrai išaiškinta, gal ir įvyko, susidarė, atsirado. K.G.

Open heart surgery... Adara širdies chirurgija; gal geriau tiktų adaras širdies operavimas, reiškia chirurgas akimis tiesiai matydamas operuoja širdį. Tuo gal norima pasakyti, kad nematydamas, tik įkišęs pirštą jausdavo chirurgas, ką daręs. K. G.

Atviros širdies chirurgija. „Sausoji“ širdies chirurgija (Lietuvos term.). Širdies operacija išjungus širdį iš kraujo apytakos. V.Š.

Atvira širdies chirurgija (chirurginė intervencija atveriant širdį. A. G.

Heart - lung machine... Širdies - plaučių sąveika, arba širdies - plaučių sąveikos mechanizmas. K. G.

Dirbtinei kraujo apytakai aparatai — mechaninė cirkuliacija. V. Š.

Širdies - plaučių pakaitinė aparatūra (fiziologiniai veiklai palaikyti. A. G.

LIETUVIŲ LIAUDIES MEDICINA

A. Grigaitis, M.D.

Medicinos istorija rodo, jog medicinos pažinimas nuo pat žmonijos pradžios atsirado dėl pripuolamų atsitikimų, vartojant augalus ar ką kitą iš aplinkos. Ligų gydymas buvo, yra ir bus vienas iš pirmųjų žmonijos pareikalavimų.

Ligų gydyme dažniausiai būdavo vartojami vaistingieji augalai ir gyvulių padermės dalys, amuletų nešiojimas ir t.t. Panašiu keliu vystėsi ir lietuvių liaudies medicina ir reikia manyti, jog pas lietuvius ir gilioj senovėj buvo šioks toks supratimas apie kai kurias ligas, apie

jų reiškinius, žinios pereinavo iš kartos į kartą. Tėvas perduodavo gydymo paslaptis vaikams ir t.t.

Lietuvių liaudies medicina, ypač senų laikų, yra dar mažai ištirta ir mažai apie ją medžiagos surinkta. Iš senų laikų metraščių lietuvių kalba mes neturime. Žinios apie gydymą, kaip minėjau, persiduodavo žodžiu iš kartos į kartą ir tokiu keliu lietuvių liaudies medicina pasiekė mūsų laikus. Mūsų kaimynai rusai šiuo atžvilgiu yra turtingesni. Jie priėmė krikščionybę

anksčiau, su krikščionyste atsirado knygos, metraščiai, kurie siekia net XI-XII-XIII šimtmetį. Pas mūsų kaimynus rusus, lenkus su krikščionyste atsirado ne tik rašytas, spausdintas žodis, atsirado religinis menas šventųjų paveikslai, ne tik ant drobės, bet ir ant sienų, knygoje paveikslai, paveikslukai. Šiame spausdinių, paveikslų mene atsispindi ir tų laikų gyvenimas, tarp kitko ir tų laikų medicina, sanitarija.

Šiek tiek žinių apie lietuvių liaudies mediciną duoda keliauninkai, ypač tautosakos rinkėjai vokiečiai. Šiuose keliauninkų aprašymuose yra žinių apie sanitarinę padėtį Lietuvoje, apie gydymą, bet šios žinios nėra tikslios, ne viskas patikima, o kartais tendencingos. Nemokėdami lietuvių kalbos keliauninkai svetimšaliai darė klaidų aprašydami lietuvių gyvenimą, taip pat lietuvių vartojamą gydymą.

Šaltiniai apie lietuvių liaudies mediciną.

Literatūra apie lietuvių liaudies mediciną atsirado pradėjus rinkti lietuvių tautosaką. Tautosakoj randame žinias apie žmonių gydymą.

Lietuvių tautosakos rinkėjais buvo patys lietuviai ir svetimtaučiai. Lietuvių kalba apie lietuvių liaudies mediciną spausdinti šaltiniai pradėjo atsirasti XIX a. Tarp jų svarbiausi:

S. Daukantas. (1793-1864). Būdas senovės lietuvių kalnėnų ir žemaičių.

M. Davainis-Silvestravičius. Medega mūsų tautinei vaistinkystei. Išleista dr. **J. Basanavičiaus** 1898 m.

Marija Petkevičaitė-Bitė (1861-1943). 1911 m. žurnale „Zivaja starina“ buvo atspausdintas vertingas straipsnis apie lietuvių liaudies mediciną.

Lietuvių Tauta. Leidėjas Lietuvių mokslo Draugija. Redaktorius dr. J. Basanavičius.

Rodos neklystu. Prof. P. Avizonis. Lietuvių liaudies medicina (nedidelė knygelė).

Dr. K. Grinius. Atsiminimai.

Dr. A. Garmus. Nemuno pakrantėmis.

J. Elisonas. Savaitraštis „Kraštas“ 1926 m., kur surinkta užkalbinėjimai nuo ligų.

Prov. K. Grybauskas, Vaistingieji Lietuvos laukų augalai 1927 m. Kaunas.

Paminėtini leidiniai: Švietimo darbas, Mokykla ir Gyvenimas, Tautosakos darbai, kur kartu su tautosaka buvo liečiama ir lietuvių liaudies medicina. Tarp pastarųjų laikų žymiausių tauto-

tosakos rinkėjų reikia pažymėti **prof. J. Balys.** Jo „Lietuvos Tautosakos skaitymai“, „Tautosakos Lobynas“ ypač skyriuje „Liaudies magija ir medicina“ kalbama ir apie lietuvių liaudies mediciną.

Nuo IX a. atsiranda svetimšaliai keliautojai (IX a. anglosaksas keliautojas Wulfstanas), istorikai **Dlugošas** (1415-1482), **Strykovskis** XVI a. kronikas ir t.t. pas kuriuos randame aprašymus apie prūsų lietuvių tikėjimą, dievus, papročius, galimas daiktas ir apie žmonių gydymą. Tarp svetimtaučių, kurie rinko lietuvių tautosaką ir kartu palietė lietuvių liaudies med. XIX a. paminėtini suomių prof. Niemi, J.V. Mansikka Litauische Zauberspruche Helsinki, 1929. Latvius prof. E. Volteris, vokiečių A. Bezenbergeris. Litauische Forschungen, Goettingen, 1882.

Gilioj senovėj žmonės manė, kad dievai valdo ir lemia žmogaus likimą. Panašiai buvo ir pas lietuvius. Lietuviai tikėjo, kad laukai, miškai, upės ir t. p. turi savo dievus, garbino saulę, mėnulį, žvaigždes, žemę, vandenį, ugnį, gyvulius, paukščius, garbino ir medžius, ypač ažuolus. Be to laumės, raganos, dievas Perkūnas, visi dalyvaavo žmonių gyvenime. Vieni iš jų žmonėms linkėjo gero, kiti — piktosios dvasios buvo žmogaus priešai, žmogaus nesveikatos priežastys.

Kad išvengus piktųjų dvasių žalos žmonės stengėsi pataikauti aukomis, kad permaltų dievų rūstybę, įgytų jų palankumą, tarpininku tarp žmogaus ir dievo buvo žyniai - dievų tarnai, be to buvo burtininkai, kerėtojai, kurie mokėjo piktąsias dvasias nuraminti.

Senovėj Babilone gimė taip vadinama astralinė pažiūra į pasaulį. Ši pasaulėžiūra gimė stebint dangaus kūnų judesius, jų ryšius su Tigro ir Eufrato potvyniais, kurie turėjo didelės įtakos į tų laikų žemdirbystę. Be to tų laikų astronomai, medikai pradėjo manyti, jog žvaigždės ne tik iššaukia upių potvynius, bet veikia ir žemės gyvenimą bendrai. Dievai valdo žvaigždes ir jos turi įtakos į žmogaus gyvenimą, pagal žvaigždes spėjo žmogaus ateitį, žvaigždės dievų įsakymu galėjo žmogui atnešti laimę, nelaimę, nesveikatą.

Mėnulis ir jo atmainos lietuvių ūkininko gyvenime turėjo didelės reikšmės: ir sėjo, ypač linus, kanapes ir daržoves sodino ir kiaulę skerdė, ir medį kirto prisilaikydamas mėnulio atmainų.

Jaunam mėnuliui pasirodžius, padarius atatinamus užkalbėjimus, gali nusigydyti karpas, dedirvines arba norint pašalinti karpą, reikia ją gnaibyti delčioje.

Saulei leidžiantis arba tekant, daromi užkalbėjimai nuo ligų. Tuo metu saulutė geriausiai padėdavo užkalbant rožę, dedirvines, danties skaudėjimą, priepuolį, išgastį, gyvatės įkandimą. Joninių rytą, dar saulei netekėjus, reikia nuogam pasivolioti rasoje.

Manos tėvas pagal jauną mėnulį spėdavo ar būsimas mėnuo bus sveikas ar nesveikas žmone. Šią savo paslaptį man pasakė, kai tapau gydytoju. Jaunas būdamas netikėjau tokiems spėliojimams, o senatvėje prisiminęs šią tėvo paslaptį, pradėjau sekti mėnulį ir priėjau išvados, kad mano tėvas, mūsų seneliai, proseneliai buvo labai pastabūs. Teisingai, pagal jauną mėnulį galima pasakyti ar būsimas mėnuo bus sveikas ar nesveikas.

Lietuviai garbino Perkūną dievaitį ir tikėjo, kad jo galios - atributai - Perkūno kulkos, gydo įvairias žmonių ir gyvulių ligas. Perkūno kulkos-skauspinais randami paupiuos tarp stambaus žvyro akmenukų.

Lietuvių Tautos skaitymuose, J. Balys sako: „Žodžiu, daiktai turėję tikrą ar tariamą sąlytį su griauštiniu, įgyja ypatingos galios, saugo žmogų nuo nedraugingų jėgų.“

Toliau L. T. SKAITYMUOS J. Balys sako: „Nanke, aplankęs Rambyną kalną 1794 m. rašė: Dar ir dabar tenykščiai gyventojai, atvykę į šią vietą (Rambyną) prie sunkios ligos aukodami metę keletą pfenigų.“ Mat Rambynas buvo senovė šventa vieta: žemaičiai garbino kaip dievą, tarp kitų ir akmenis, ant šventų akmenų aukodavo gyvulius, varpas, mergaitės linus ir panašiai. Per aukas išprašydavo sveikatos, laimės. (Lst J. Balys).

Liekoriai - rės, burtininkai, šeptūnai ir užkalbėtojai.

Prie jų reikia dar priskaityti **vengrus**. Stabmeldystės laikais ligos atveju patarimus duodavo žyniai, vaidilos, kriviai, aplamai žmonės, turį ryšį su stabmeldystės laikų dievais, dvasiomis.

Lietuvių liaudies medicinoje didelė reikšmė turėjo **vastingosios žolės**. Žmonės mane, jog kiekviena žolelė yra vaistas nuo kurios nors ligos. Vastingoji žolė tai Dievo dovana žmogaus sveikatai palaikyti. Liekoriai tikėjo, jog ne jie

gydo o Viešpats leido jiems padėti žmonėms.

Dar mano jauno gydytojo laikais pradžioje recepto būdavo dedamas ženklas #, kas reiškė „cum Deo“. Reiškia gydytojas prašo Dievo pagalbos padėti ligoniui grąžinti sveikatą.

Ir lietuvių mitologijoje randame, kad mūsų prabočiai tikėjo, jog dangaus kūnai turi įtakos žmogaus gyvenimą, žmogaus sveikatą ir nesveikatą. Todėl kaip esu sakęs, lietuviai garbino saulę, mėnulį, žvaigždes. Kaip ir Babilonijoje, taip ir tarp lietuvių buvo manoma, jog pagal žvaigždes, galima nuspėti žmogaus likimą - sustatydavo taip vadinamą „plemiatą“ - horoskopą. Žodis „plemiatas“ reikia manyti, paeina nuo žodžio „planida“ - planetų - žvaigždžių žmogaus likimą lemianti padėtis. Pagal lietuvių tikėjimą kiekvienas žmogus turi savo žvaigždę. Vakara, krentant žvaigždei - meteorui žmonės sakydavo: „Mifė žmogus“. Dar ir dabar astrologai nustato horoskopus, t.y. gimusiam pagal žvaigždes pranašauja ateitį.

Tarp lietuvių „liekorių“ buvo skirtingų tipų. Vieni iš jų buvo paprasti apgavikai, antrieji iš savo profesijos turėjo uždarbį, tretieji, ypač senos moterėlės - liekorės, skaitė padėti savo artimui ligoj, yra jos jai Dievo skirta dovana. Pastarosios turėjo visus gydytojo humanisto privalumus.

Gydymas reikalauja išminties, gydytojas turi būti psichologas, gydytojas turi būti humanistas, pasišventęs padėti ligoniui.

Tarp mūsų liaudies liekorių-liekarkų būdavo su aukščiau paminėtais privalumais. Šis bemokslis „gydytojas“ skyrėsi nuo eilinio žmogaus ir savo žvilgsniu, jis kalbėdavo trumpai, kiekvienas žodis prasmingas, kartais pranašingas.

Kaimuose rasdavos **moterėlės**, kurios begyvendamos lūšnelėse, varge, surinktoms vasaros metu žolelėmis, stengdavosi padėti žmogui ligoj. Ji tvirtai tikėjo, kad žolelė tai Dievo dovana ateiti į pagalbą savo artimui. Jos nuoširdumas, jos užuojauta lengvino ligoniui skausmus. Šios senelės liekarkos neimdavo atlyginimo pinigais, nes pinigą laikė nesuderinamą su pagalba ligoniui iš Dievo pagalbos. Atnešk jai bryzelį lašinių, keletą kiaušinių, duonelės linų grįžtelę, audeklo mastelį. Ji priims visą, kas Dievo dovana, kas žmogaus prakaitu uždirbta. Tokių senelių „liekarkų“ nors ir retai, galėjai rasti senoj, dar šventoj Lietuvoj. Aukštos kultūros, aukštos civilizacijos kraštuose tokių moterėlių jau nėra.

(Tęsinys kitame numeryje)

MEDICINA DIDŽIOJOJ BRITANIJOJ

K. Valteris, M.D.

VALSTYBINĖ SVEIKATOS TARNYBA (Tęsinys)

Laboratorijos.

Kuo civilizuoatesnis kraštas — tuo komplikuotesnis jame gyvenimas. Kas svarbiausia gyvenime — gal ir Saliamonas negalėtų pasakyti.

Tobulėjant medicinos mokslui, padėtis taip pat darėsi ir tebesidaro vis komplikuoatesnė. Įvyko ir tebevyksta skaldymasis į šakas — specialybes. O kuri šaka svarbiausia — tai čia jau 100.000 dolerių klausimas! Šia proga verta prisiminti žinomą anekdotą charakterizuojanti specialistus, būtent: chirurgas mažai žino, bet daug gali; internistas daug žino, bet mažai gali; psichiatras mažai žino ir mažai gali; patologas daug žino ir daug gali, bet ... paprastai, per vėlai.

Man, atstovaujanti „visažinančią ir visagalinę“ specialybę, rūpi laboratorinę tarnybą išskelti į padanges. Pirmiausia dėl to, kad su šia tarnyba esu geriau susipažinęs; o be to ir, pagal mano filozofiją, laboratorinė tarnyba turėtų būti „top of the pops“. Argi stipriausia kariuomenė, sudaryta iš puikiausiai išlavintų karių nesinaudoja iš anksto surinktais duomenimis apie priešą pajėgumą, pasiruošimą kovai, sąlygas fronte? Laboratorija gydytojui yra ir ligų žvalgybos centras ir ginklų fabrikas ir patarėja, kaip kada ir kokius ginklus naudoti.

Laboratorių tarnyba Didžiojoje Britanijoje yra gana gerai organizuota. Vis dėl to yra du dideli trūkumai:

1. Daugumoje ankštos ir pasenusios laboratorijų patalpos ir

2. Technikinio personalo (laborantų) nedateklis. Laborantų paruošimas trunka penkis metus; tik apie 50% egzaminus išlaiko iš pirmo karto. Laborantams atlyginimai yra gana šykštūs.

Laboratorijos yra visose didesnėse ligoninėse. Mažų ligoninių grupei būna viena didesnė laboratorija. Paprastai laboratorijoje yra keturi ar penki skyriai: patologinės anatomijos ir histopatologijos, hematologijos, bakterijologijos, biochemijos ir daugelyje ligoninių yra eksfoliatyvinės citologijos skyriai. Be to, patologai atlieka paprastas (t. y. ne kriminalinio pobūdžio) autopsijas medicinos reikalams (Coroner's post mortems). Išimties keliu — mokes-

tį, gautą už šį patarnavimą patologai (full-time ir part-time) gali pasilaikyti.

Nemokamu laboratorijų patarnavimu gali naudotis visi bendrosios praktikos gydytojai (Family Doctors). Bendrosios praktikos gydytojams pageidaujant ir autopsijos daromos nemokamai; net ir lavono transporto išlaidos padengiamos iš valstybės išdo.

Specialūs — komplikuoti tyrimai atliekami specialiose centrinėse laboratorijose.

Betgi kai kada ir kai kam tenka susimokėti už laboratorinius tyrimus t. y. tyrimus, nesusijusius su V. S. T. Pavyzdžiui: emigruojantiems, teismo reikalams, už kraujo grupių nustatymą tikslu išaiškinti paternitetą ir pan. 33% pajamų už tuos tyrimus patologas turi įnešti į ligoninių komiteto kasą.

Pasiturintieji pacientai dažnai atsigula ligoninė kaip privatūs ligonys. Jie gali pasirinkti patinkamą konsultantą, valgo iš brangesnių indų ir t. t. Už tą malonumą, aišku, turi brangiai sumokėti. Tokie ligonys, logiškai galvoję turėtų mokėti ir už laboratorinius tyrimus. Bet ... čia vėl susiduriame su britiška keistenybe: tik jei ligoninėje yra „part-time“ konsultantas patologas (o tokių atvejų nėra daug), tai privatūs pacientai turi jam mokėti už tyrimus. Bet, jei tėra tik „full-time“ patologas, tai tyrimai ir privatiems ligoniams daromi nemokamai. Mat, „full-time“ konsultantas negali versis privačia praktika.

Šalia ligoninių laboratorijų dar yra 53 viešosios sveikatos laboratorijos — Public Health Lab., bet apie jas kitą kartą.

Malonūs prisiminimai iš Hereford'o, Anglijos. (Valteriai ir Budriai).

SUKAKTUVININKAI

DR. KRISTUPAS GUDAITIS, savanoris - kūrėjas, jo 70 metų sukakties proga.

Šių metų kovo mėn. 19 d. sukako 70 metų nuo dr. Kristupo Gudaičio, savanorio - kūrėjo gimimo. Jis 1912-14 m. mokėsi ev. misijos seminarijoje Petrapily. 1915 m. vokiečiai jį išvarė į civilinę nelaisvę Vokietijon. Grįžęs Lietuvon, 1917-19 m. mokytojavo Švėkšnos ev. liut. parapijoje, bet 1919 m. metė pedagoginį darbą ir stojo savanoriu Lietuvos nepriklausomybės ginti. Buvo priimtas į Karo Mokyklą, kurią užbaigus, buvo paskirtas į 7-tą Butegėdžio pulką. Dalyvavo kovose su lenkais ties Merkine, Lentvaravu, prie Vilniaus ir Širvintų. Pastarose kautynėse buvo sunkiai sužeistas ir pasveikęs dirbo Generalinio Štabo informacijos skyriuje. Buvo apdovanotas Liet. kariuomenės savanorių-kūrėjų medaliu ir pirmos rūšies Vyčio kryžiumi.

1922 m. eksternu išlaikęs brandos egzaminus, 3 semestrus studijavo huminitarinius mokslus. 1923 m. perėjo į medicinos fakultetą. **1930 m. išlaikė gydytojo baigiamuosius egzaminus.** 1928-1930 m. laikotarpy buvo patologijos katedros asistentas ir 1930-34 m. dirbo chirurginėje klinikoje. 1934-38 m. kaip chirurgas dirbo Klaipėdos Miesto ligoninėje. 1936 m. Sveik. Depart. jam suteikė chirurgo specialisto teises, gi 1938 m. — ginekologijos bei akušerijos specialybę. 1937 m. lankė plaučių chirurgijos pasitobulinimo kursus Berlyne. 1939 m. dirbo kaip ordinatorius Liet. Raud. Kryžiaus Lig., o vėliau kaip chirurgas specialistas, perėjo dirbti į L. R. K. Sanatoriją A. Panemunėje. Kartuėjo ir Kauno Miesto kalėjimo ligoninės vyr. gydytojo

pareigas. 1940 m., bolševikams okupavus Lietuvą, iš minėtų pareigų buvo atleistas.

1941 m. su šeima pasitraukė Vokietijon. Bolševikams įsiveržus į Berlyną, jis su sūnum pateko nelaisvėn ir buvo išvežtas Lenkijon, iš kur po 2 mėn. pabėgo Vokietijon ir dirbo kaip gydytojas Hanoverio DP stovykloje, 1946-47 m. — Diepholz'o pereinamoj stovykloj, gi 1948-49 m. — Edmundstahl-Geestacht sanatorijoj.

1948 m. Hamburgo universitete gavo med. daktaro laipsnį už Lietuvoje parašytą disertaciją apie karcinomos atsiradimo teorijas. Disertacija įvertinta „labai gerai“.

1948-49 m. skaitė patologijos ir klininės patologijos paskaitas Pabaltijo Universitete. Parašė habilitacijos darbą apie plaučių kolapso terapiją, už ką jam buvo suteikta Ass. Profesoriaus titulas.

1949 m. lapkričio mėn. 25 d. atvyko į JAV ir apsigyveno Chicagoj. 1950-51 m. atliko interno stažą American Hospital, Chicagoj. 1951 m. pradėjo dirbti etatiniu gydytoju Kankakee Val. ligoninės chirurgijos skyriuj. 1953 m. susirgo infekciniu bulbarinio nervo uždegimu, ir apie 6 mėn. negalėjo dirbti. 1953 m. gavo darbą V.A. ligoninėje Quincy mieste.

1954 m. išlaikė valst. egzaminus ir kiek padirbėjęs Kankakee Valstyb. ligoninėje, atidarė savo privatų ofisą Chicagoj. 1955 m. pabaigoj gavo pasiūlymą perimti ofisą Warrenne, kur ir dabar tebedirba.

Dr. Gudaitis, kaip savanoris-kūrėjas, buvo ir yra visuomenininkas. Daugiau negu 10 metų jis buvo Liet. Evang. Sąjungos pirmininkas, o nuo 1938 m. — liet. evang. liuteronų konsistorijos prezidentas. Rašė liet. evang. kultūriniais bei tautiniais reikalais periodinėje spaudoje. Rašė ir medicininio pobūdžio straipsnius į Medicinos žurnalą: Vėžio paveldėjimo ir infekcijos klausimu (1938), Ulcus ventriculi et duodeni dažnumas vaikystėje (1933), Torakoplastika pagal Maurer plaučių tuberkulozei gydyti (1940). Sulfonamidai ir jų terapinė reikšmė chirurgijoj (1944). Pirminė plaučių karcinoma ir jos priežastys bei patologija (disertacija 1948) ir Plaučių tuberkulozės kolapso terapija naujais patologinių ir klininių tyrimų šviesoje (habilitacijos darbus profesoriaus titului gauti 1949 m.).

Atvykęs Amerikon rašė ir teberašo visuomeninio bei medicininio pobūdžio straipsnius Naujienose ir L. Gyd. Biuletenyje. Per pastarąjį dešimtmetį Naujienose parašė straipsnius: Spinduliai ir žmogus, Vėžio liga, Mendelizmas ir paveldėjimo mokslas, Žalgirio pergalė ir Studija, kaip vokiečiai germanizavo lietuvius per bažnyčias.

L. Gyd. Biuletėny (IV 1961) buvo atspausdinta Tuberkuliozės ir pirminės plaučių karcinomos priežastinis sąryšis. Pastaruoju metu jo išsami studiją apie dr. Schweitzerį buvo spausdinama L. G. Biuletėny.

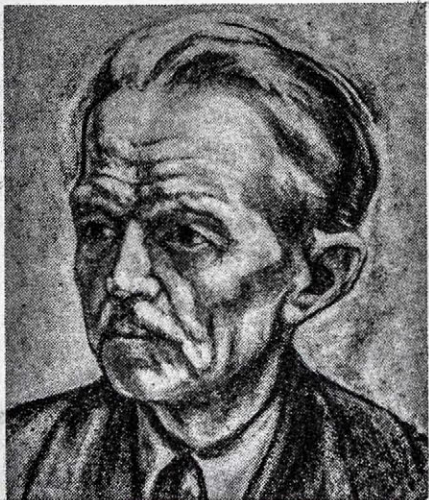
Negana to, jis turi paruošęs spaudai keletos metų studiją apie Liet. liaudies mediciną ir apie Nepriklausomos Lietuvos mediciną ir sveikatą.

Nuo 1954 m. yra Liet. kariuom. Savanorių-kūrėjų Sąjungos narys, valdybos narys ir dabar tos Sąjungos Centro valdybos pirmininkas. Taip pat yra ir Liet. Profesorių Sąjungos narys bei valdybos pareigūnas. Dr. Gudaitis, nors toliu gyvenamas nuo Chicagos, bet stengiasi palaikyti ryšį su Illinois Liet. Gydytojų draugija.

Nors sukaktuvininkas ir yra sulaukęs gražaus ir garbingo amžiaus, tačiau jis jaučiasi sveikas ir pilnai darbingas. Tad šia proga linkėtina kolegai dar ilgus metus gyventi ir sėkmingai darbuotis ne tik profesinėje, bet ir visuomeninėje darbo dirvoj.

vt.

Dr. VLADAS INGELEVIČIUS. Jo 60 metų visuomeninio darbo sukakties proga.

Dr. Vladas Ingelevičius visuomeninę veiklą pradėjo 1908 m., kai įstojo į Petrapilio Karo Medicinos Akademiją, kur jis dalyvavo įkūrimo studentų medikų „Franernitas Lithuanica“ brolijos. Iš tos brolijos kūrėjų gyvų tepaliko tik jis vienas, nes dr. V. Nagius-Nagevičius, dr. K. Oželis ir dr. Pr. Sližys jau yra mirę.

Dr. V. Ingelevičius gimė 1889 m. XI. 11 Biržuonyse, Rokiškio apskr. Baigęs medicinos studijas 1913 m., jis, kaip karo stipendininkas, buvo pašauktas tarnauti rusų kariuomenėje. 1917 m. pabaigoje perėjo dirbti į sulietuvintą 226-tą Lauko ligoninę rumunų fronte.

Lietuvon grįžo 1918 m. ir tų pačių metų gruodžio mėn. 19 d. įstojo savanoriu Lietuvos kariuomenėn. Nuo 1918.XII. 24 iki 1919.VI.4 ėjo Karo Sanitarijos viršininko pareigas. Taigi, pačius sunkiuosius karo sanitarijos organizavimo darbus teko jam pakelti ant savo pečių. Vėliau jis ėjo Karo Sanitarijos viršininko padėjėjo pareigas iki 1940.X.27 d., kai buvo sovietų okupacinės valdžios nuo tų pareigų atleistas.

Nuo 1934 m. iki 1940 m. dr. V. I. atstovavo Lietuvai Tarptautiniam Karo Medicinos Kongreso komitete, pats dalyvaudamas tuose kongresuose: 1932 ir 1934 m. Liege, 1936 m. Genevoje ir 1937 m. Bukarešte.

Rašė gan daug straipsnių karo medicinos ir cheminio karo klausimais „Mūsų Žinyne“, „Medicinoje“ ir kitur.

Buvo ilgametis Liet. Raudonojo Kryžiaus Gail. Seserų Mokyklos lektorius. Buvo vienas iš steigėjų Liet. Vegetarų Draugijos, pats būdamas nuoseklus vegetaras ir uolus tos idėjos puoselėtojas.

Aktyviai dalyvavo ir šiaip visuomeninėje veikloje, skaitydamas paskaitas visuomenei bei kariuomenei.

1919 m. jis buvo vienas iš steigėjų Liet. Raudonojo Kryžiaus, kurio valdyboje jis dirbo iki 1938 m. Lietuvos Prezidento aktu, 1938 m. jis buvo paskirtas eiti tos valdybos vice-pirmininko pareigas.

Okupacijos metais nuo 1941 m. iki 1944 m. jis ėjo Savitarpinės pagalbos (buv. Liet. Raud. Kryž.) pirmininko pareigas. Jo žinioje buvo Kauno ir Vilniaus buv. L. R. K. ligoninės, Kauno bei Vilniaus Kraujo Transfuzijos stotys ir Kauno Greitosios Pagalbos stotis.

Antrojo Pas. karo eigoje, 1944 m. rudenį jis su šeima pasitraukė Vokietijon ir ten kurį laiką gyveno Kemptenė. Pasibaigus karui, 1945

m. Bregenz'e atnaujino ryšius su Tarptautiniu Raudonoju Kryžiumi Genevoje ir Vokietijoje atgaivino Liet. Raud. Kryžiaus veiklą. Liet. Raud. Kryžiuje dirbo iki emigracijos Amerikon.

1949 m. su šeima išvyko į J. Amerikos Valsbes, kur apsigyveno Brooklyne. Įgijęs New Yorko valstijos gydytojo teises, sėkmingai dirba savo profesijoje ir sulig išgalių dalyvauja visuomeninėje veikloje. Priklauso N. Y. Liet. Gydytojų Draugijai ir Gyd. „Fraternitas Lithuanica“ Korp., kurioj jis buvo ilgus metus N. Y. skyriaus bei Centrinės valdybos pirmininkas. Amerikoj jis atgaivino Liet. Raud. Kryžiaus veiklą, kurią čia gerokai nustelbė Balfas.

Šios sukakties proga, linkėtina dr. V. Ingelevičiui dar ilgai gyventi ir būti darbingam ne tik profesiniai, bet ir visuomeniniai.

Dr. V. Tauras

Dr. DOMAS JASAITIS, 70 metų amžiaus. sukakties proga.

Dr. D. Jasaitis gimė 1898 m. rugpiūčio mėn. 18 d. Stanaičių kaime, Garliavos valsčiuje, Kauno apskrityje. Mediciną studijavo Kijevo ir Berlyno universitetuose. 1923 m. baigęs Berlyno universitetą med. d-ro laipsniu, toliau tobulinosi Paryžiaus ligoninėse ir Pasteuro Institute. Nuo 1925 m. apsigyveno Šiauliuose ir vertėsi medicinos praktika. Dr. D. Jasaitis savo veikla ir darbais yra labai šakota asmenybė. Jis yra

kultūrininkas, auklėtojas, visuomenininkas, sociologas, spaudos darbininkas, ideologas ir t.t. Sunkoka būtų surasti gyvenimo sritį, kur jis nebūtų pridėjęs savo „grašio“. Visos gyvenimo problemos jam artimos, savos ir visomis jis domėjosi ir aktyviai dalyvavo.

Moksleivių būdamas aktyviai reiškėsi ateitininkuose, buvo pirmosios jaunesniųjų ateitininkų kuopelės pirmininku Kaune. Vėliau būdamas studentu ir vėliau sendraugių ateitininkų organizacijoje reiškėsi labai aktyviai tai būdamas pirmininku, valdybų nariu ir t.t. Būdamas geru kalbėtoju ir stipriu savo ideologijai dažnai jis kviečiamas paskaitininku, konferencijų ir kongresų pirmininku ir kitoms pareigoms.

Visuomenėje jis taip pat labai aktyvus. Čia mes jį randame Rotary klube, kaliniams globoti draugijoje, Raudonoje Kryžiaus pirmininko pareigose ir kitose organizacijose.

Socialinė medicina jam taip pat labai rūpėjo. Jis buvo kovai su tuberkulioze draugijos narys, tuberkuliozės dispanserio steigėjas ir vedėjas Šiauliuose, Šiaulių miesto savivaldybės gydytojas. Socialinės ir sanitarinės medicinos klausimais yra daug rašęs spaudoje. Mokslineis tuberkuliozės klausimais daug rašė Medicinos žurnale, o populiariais klausimais daug straipsnių randame periodikoje ir dienraščiuose.

Dr. D. Jasaitis yra didelės energijos žmogus. Ne tik tėvynėje, bet ir svetur jis nenuleidžia rankų ir savo veikla plačiai reiškiasi. Tremties metu Vokietijoje jis buvo Raudonojo Kryžiaus organizatorius ir jo pirmininkas. Tur būt nėra nei vienos kolonijos kurios jis nebūtų aplankęs ir lietuviams, varge atsidūrusiems, padėjęs.

Atvykęs į Ameriką, dirbdamas savo profesijoje, jis taip pat aktyviai reiškiasi veik visose gyvenimo srityse. Jo straipsnių randame dienraščiuose, žurnaluose ir mūsų biuletenyje. Jis yra Lietuvių Enciklopedijos Medicinos skyriaus redaktorius ir tas darbas, be abejo, yra pareikalavęs daug laiko ir jėgų.

Šiose keliose eilutėse dr. D. Jasaitis darbų nėra galimybės net suminėti, nes jo veikla labai įvairi ir plati.

Tenka palinkėti dar daug sveikatos ir jėgų, entuziazmo ir jam įprasto optimizmo jo gyvenime ir darbuose.

J. Meškauskas M. D.

DR. MATAS MICKUS jo 80 metų sukakties proga.

Dr. Matas Mickus gimė 1888 m. rugsėjo 21 d., Plutiškių bažnytkaimy, Marijampolės aps. Baigęs Marijampolės gimnaziją, studijavo mediciną Maskvos Universitete, kurį baigė 1916 m. Tais pačiais metais buvo mobilizuotas ir dirbo kaip karo lauko chirurgas.

1918 metais grįžo Lietuvon - Marijampolėn. 1919 m. buvo pašauktas Lietuvos kariuomenėn ir paskirtas dirbti Karo Ligoninės chirurginiame skyriuje. 1922 metais buvo pakviestas į Aukštuosius Kursus skaityti paskaitas iš ortopedijos ir aseptikos sričių. Tais pačiais metais dalyvavo komisijoje medicinos fakultetą kuriant, tačiau lektorium būti jis atsisakė.

Neužilgo jis persikėlė į Šiaulius ir ten keletą metų ėjo miesto ligoninės chirurginio skyriaus vidėjo pareigas. Šalia to moderniškai įrengė savo privačią ligoninę, kurioj sėkmingai dirbo.

Vėliau dr. Mickus persikėlė Kaunan, kur 1934 m. buvo pakviestas eiti Kauno Karo Ligoninės chirurginio skyriaus konsultanto pareigas, kartu dirbant ir Kauno miesto ligonių kasos chirurginės ambulatorijos vedėjo pareigose.

1938 m. lapkričio mėn. 1 d. buvo paskirtas Sveikatos Departamento direktorium, gi 1940 m. prie Sovietų valdžios jam buvo pavesta eiti Vyr. Sanit. inspekcijos padėjėjo pareigas.

Daktaras Matas Mickus Lietuvoje buvo žinomas kaip gabus ir žymus chirurgas. Jis 1935 metais buvo vienas iš Lietuvos Chirurgų Draugijos steigėjų, buvo nuolatinis Medicinos žur-

nalo bendradarbis. Pažymėtini jo straipsniai: Įtvarų standartizacija (1936), Pleuros empiemos gydymas Karo Ligoninės duomenimis (1938) ir kiti.

Antrojo Pasaulinio karo eigoje, 1944 m. pasitraukė Vokietijon, kur gan ilgą laiką gyveno Eichstate, dirbdamas, kaip chirurgas, vokiečių ir išvietintų žmonių ligoninėse. Vokietijoj, mirus jo pirmajai žmonai, vedė p. Stasę Pranckutę, sukurdamas darnų, lietuvišką šeimos židinį.

Pasibaigus karui, dr. Mickus su žmona emigravo Amerikon. Mother Cabrini Ligoninėj atliko interno stažą. Vėliau porą metų dirbo Westlake ligoninėj, gi išlaikęs valstybinius egzaminus pradėjo privačią praktiką Garden, Ill. Prieš keletą metų persikėlė į Medinah, Ill., kur pasistatė gražų namą, meniškai jį pats įruošdamas bei įrengdamas modernišką kabinetą.

Du Page County Medical Society, įvertindama dr. Mickaus medicinišką darbuotę, 1966 m. savo susirinkime River County Club patalpose, jį priėmė į „50-ties metų klubą“. Ta proga jam buvo įteikta atitinkamas pažymėjimas ir ženklas.

Būdamas Gyd. Korp. „Fraternitas Lithuanica“ nariu, nekartą jis yra ėjęs pirminko bei kitų valdybos narių pareigas.

Mes džiaugiamės, kad dr. Mickus sulaukęs garbingo amžiaus dar yra tikrai pajėgus dirbti savo profesinį darbą. Linkime sukaktuvininkui dar ilgai gyventi ir sulaukti tos dienos, kada jau būtų galimybė laisvai sugrįžti Lietuvon — į savo paliktus nuosavus gražius namus.

vt.

KORP! „FRATERNITAS LITHUANICA“, 60 metų įsikūrimo sukakties proga.

Dr. V. Tauras

1908.XI.28 d. Petrapilio Karo Medicinos Akademijoje studentai: **V. Nagevičius, K. Oželis, P. Slizys ir Z. Sčepanavičius** įkūrė Liet. Stud. Med. broliją „Fraternitas Lithuanica“. Prieš įkuriant šią broliją, stud. med. Nagevičius tarėsi su dr. J. Basanavičium dėl brolijos tikslų bei veiklos principų. Kadangi brolija buvo nelegali, todėl pradžioj nei rašytų įstatų neturėta, tik buvo numatyta jos tikslai, būtent, profesiniais ir dvasiniais ryšiais sujungti lietuvius medicinos mokslui bei liet. kultūrai siekti ir susišelpti, gerbiant tolerancijos principus.

Atseit, buvo profesinė-kultūrinė draugija, kurioj galėjo sutilpti įvairių politinių pažiūrų bei skirtingų tikybinių įsitikinimų studentai. Be to jie pasižadėjo kovoti su inteligentijos nutautimu ir patys buvo pasiryžę būti pavyzdžiu, sukuriant lietuviškas šeimas. Minėtų tikslų siekiant nutarta, atitarnavus už stipendiją kariuomenėje kaip galima greičiau grįžti Lietuvon, savo įgytomis mokslo žiniomis būtų galimybė remti valstybines tradicijas, mokslą, spaudą ir bendrai — būti naudingais Lietuvai. Tuo tikslu buvo įkurtas Geležinis Fondas, kurio lėšos

galėjo būti naudojamos tik gydytojų įsikūrimui Lietuvoje.

Kas metai brolija darydavo metinius suvažiavimus, į kuriuos vėliau net iš karo frontų suvažiudavo gydytojai fraternitiečiai, kad aptarti bei nustatyti vaiklos gaires.

Brolijos nariai priklausė ir Petrapilio Studentų Draugijai, kur jie baigiantis karui pravedė sumanymą užmegzti glaudžius ryšius su **Suomijos studentija**. Delegacijoj dalyvavo fraternitiečiai: stud. medikai B. Matulionis, J. Stasiūnas, A. Jurgelionis, A. Jackūnas, dr. V. Nagevičius ir stud. Kerpauskaitė. Delegacijos priėmimas Suomijoje buvo daugiau nei entuziastingas.

1917 m. fraternitiečiai savo susirinkime išnešė rezoliuciją dėl organizavimo liet. legionų, su tikslu kovoti dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Ši rezoliucija buvo paskelbta viešumon. Liet. karių suvažiavime dr. V. Nagevičius buvo išrinktas atstovu į Liet. Seimą, kuriame ėjo karšti debatai dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Dr. Nagevičius Liet. Seime viešai pareiškė karių nusistatymą kovoti dėl Lietuvos laisvės, o abejojantiems ir prieštaraujantiems metė paniekos šūkį — „šalin zuikiai“. Savo laiku dail. prof. A. Varnas ant politikos laktų buvo sukūręs charakteringą šaržą.

Po Rusijos revoliucijos fraternitiečiai stengėsi kuo greičiau grįžti Lietuvon. Ir štai, pirmieji savanoriai gydytojai buvo fraternitiečiai: dr. V. Nagevičius, dr. V. Ingelevičius, dr. K. Oželis, dr. L. Janulionis, dr. V. Bendoravičius, dr. A. Petraitis ir kiti. Iš 17 gydytojų fraternitiečių grįžusių iš Rusijos, 14 įstoję į Lietuvos kariuomenę.

Dr. Nagevičius ir dr. Ingelevičius suorganizavo Karo sanitariją ir jai vadovavo; **dr. K. Oželis** sutvarkė bei sumodernino Karo Ligoninę; **dr. J. Žemgulyš ir dr. Mickus** prisidėjo prie patobulinimo Karo Ligoninės chirurginio skyriaus; **dr. B. Matulionis** įkūrė Karo Ligoninės modernišką hidro-fizioterapijos skyrių, o visi kiti rūpinosi kovojančių sužeistųjų bei susirgusių karių sveikata.

Klaipėdos sukilime savanoriais dalyvavo fraternitiečiai: dr. A. Petraitis, dr. J. Stasiūnas ir dr. P. Stančius. Visi jie jau yra mirę.

1922.XII.16 Brolija išėjo į viešą gyvenimą, pasivadino **Korporacija „Fraternitas Lithuanica“**, paruošė įstatus ir juos užregistravo pas

Kauno apskrities viršininką. Tuo laiku korporacijoj buvo 21 gydytojas.

Korporacijos nariai žinojo, kad jos efektingas veikimas bei tolimesnis egzistavimas yra įmanomas tik turint pastovų prieauglį. Šiuo reikalu vėl buv tariamasi su **dr. J. Basanavičium**.

1924.XI.19 d. Korp. „F. L.“ savo susirinkime, dalyvaujant stud. med. atstovams ir pirmininkaujant dr. J. Basanavičiui, buvo nutarta tais pačiais įstatais įkurti Stud. Med. Korp. „Fraternitas Lithuanica“, kurios nariai tapę gydytojais automatiškai pereitų į to paties vardo gydytojų korporaciją. Tame susirinkime dr. J. Basanavičius buvo priimtas į Korporacijos garbės narius.

Studentai pasirinko šūkį „Humanitate et Scientia“, pasižadėjo vykdyti gyvenime broliškumo bei tolerancijos principus, kelti lietuvių tautinę kultūrą, dalyvauti visuomeninėj veikloj ir paaukoti savo kaipo mediko jėgas tėvynės sveikatos reikalams. **Korp. spalvos:** juoda — geležis, kaipo tvirtumo simbolis, geltona — auksas, taurumo ženklas. Ant pirmosios kepuraitės snapo dr. J. Basanavičius padėjo savo parašą. Ši kepuraitė buvo naudojama korp. pirmininkų, imant iš juniorų priesaiką, keliant juos į seniorus. Metinius suvažiavimus abi korporacijos darydavo kartu.

Korporacija ne tik augo ir stiprėjo, bet ir rado savo pasekėjų. 1931.VI.13 d. įsikūrė Stud. Med. ir Odontologijų **Kopr. „Patria“**, kuri pradėjo veikti tiek tais pačiais įstatais kaip ir Frat. Lith. korporacija.

1932.II.22 d. įsikūrė tos pačios ideologijos studentų technikų Vyrija „**Plienias**“.

1939 m. Korp. „Fraternitas Lithuanica“ jau turėjo 130 gydytojų filisterių.

Lietuvos nepriklausomo gyvenimo metais Korp. nariai stengėsi vykdyti savo ideologinius tikslus, nevengiant ir lietuviško kaimo, nešant ten higienos bei vispusiškos kultūros šviesą. Daug fraternitiečių buvo Liet. Universitete mokslo personalo nariais, profesoriais, adjunktai, lektorais bei asistentais. Fraternitiečių įnašas besikuriančiai ir atsikūrusiai Lietuvai, neabejotinai, buvo svarus.

Lietuvos abiejų okupacijų metais Korporacijos veikla turėjo eiti į pagrindį ir daugumoj remtis tik pavienių asmenų darbu.

Metiniai suvažiavimai nutrūko, tik retkarčiais buvo sušaukiami slapti valdybų bei aktyvių narių posėdžiai, kad aptarti bendrą laiky-

seną ir veiklą savo narių. Vienas iš tokių aktyvių narių buvo fraternitietis **dr. K. Vencius**, kuris nepaisydamas jokių pavojų veikė konspiratyviai ir tik ypatingos laimės dėka nebuvo enkavedistų sunaikintas. Pasibaigus pirmajai sovietų okupacijai, dr. K. Vencius paėmė tvarkyti Lietuvos sveikatos reikalus ir buvo pirmas Lietuvos Laikinosios Vyriausybės Sveikatos ministeris. Deja, naujasis okupantas pašalino Lietuvos laikinąją vyriausybę ir sužlugdė jos jau anksčiau išdirbtus planus.

Prasidėjus vokiečių-sovietų karui, 1941.VI. 26 D. Panevėžyje fraternitiečiai chirurgai, **dr. J. Žemgulys**, **dr. S. Mačiulis** kartu su **dr. A. Gudoni** buvo atitraukti nuo darbo, išplėsti iš operacinio kambario ir rusų enkavedistų Moigio rūsy žiauriai nukankinti. Fraternitietis dr. K. Žinius žuvo nuo sprogsios granatos. Daug gydytojų fraternitiečių buvo išvežti Sibiran sunaikinimui.

Tačiau nei abi okupacijos Korporacijos dvasios nepalaužė. Nemaža korporacijos narių prisidėjo prie pogrindžio rezistencijos darbų.

Vienok, antru kart sovietams okupuojant

Lietuvą, dauguma fraternitiečių apsisprendė pasitraukti Vokietijon, kad išvengtų savęs sunaikinimo, turint viltį karui pasibaigus vėl grįžti namolei. Deja, viltys grįžimui žlugo...

Tačiau fraternitiečiai ir tremty rado reikalingą burtis, kad kolektyviniai siekti savų tikslų ir nepalūžti ideologiniai. 1948 m. Augsburgėje įvyko amerikiečių zonos fraternitiečių suvažiavimas. Šia proga fraternitiečiai nutarė išleisti viešą atsišaukimą, raginantį, kad visi lietuviai, siekiant atstatyti Lietuvos nepriklausomybę, turėtų dirbti sujungtomis jėgomis, būti tolerančiai, užmirštant barnius ir esamas nesantikas ir siekti tautos gyvybės išlaikymo tremtyje. Tais pačiais metais anglų zonoj Bad Reburge įvyko tos zonos fraternitiečių sąskrydis, kurį globojo dr. B. Matulionis.

Pasibaigus karui, fraternitiečiai negalėdami grįžti tėvynėn, emigravo Australijon, Pietų Amerikon ir Šiaurės Amerikon. J. A. Valskybėse jų atsirado daugiau Čikagoj, New Yorke ir Clevelande.

Čikagoj esančių fraternitiečių pirmas susirinkimas įvyko 1950.II.4 d. New Yorke —

K! Frat. Lith. suvažiavimas Chicagoje.

1950.XI.26 d. Korp „F. L.“ centrinė valdyba gan ilgą laiką buvo Čikagoj, tik 50 metų jubil. suvažiavime nutarta ją perkelti į New Yorką, gi pastaraisiais metais c. valdyba buvo Clevelande.

1967 m. Frat. Lith. savo narių suvažiavime nutarė centrinę valdybą vėl grąžinti Čikagon. Šiuo metu C. valdybos pirmininkas yra dr. S. Budrys, sekretorius — dr. V. Tauras ir išdininkas — dr. A. Garūnas.

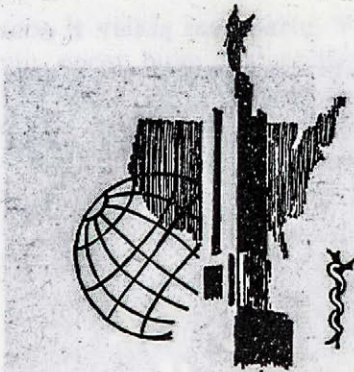
Šiais metais Korporacijai sukanka 60 metų nuo jos įsikūrimo. Kaip ir anais rusų priešaudos laikais, lietuviybės išlaikymas, tolerancija, vieningas darbas buvo reikalingas, taip ir šiais laikais yra reikšmingi pastarieji ir anksčiau minėti korporacijos tikslai. Korporacijos įkūrimas pasiteisino praėity, neabejotinai jos egzistencija turėtų būti pateisinta ir dabarty, nes korp. siekiai ir dabar nėra nustoję savo aktualumo. Gaila tik, kad Korp. narių prieauglis Amerikoj negali būti toks gausus, kaip anais laikais Lietuvoje.

Vienok, reikia tikėtis, kad Korp. idėjos kada nors ir vėl galės sugrįžti Lietuvon ir jos nariai savo deimantinį jubiliejų galės švęsti Kaune ar Vilniuje.

K! Fraternitas Lithuanica valdyba. (1958 ir 1968). Iš k. į d. dr. V. Tauras, sekretorius, dr. S. Budrys, pirmininkas, dr. A. Garūnas, išdininkas.

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS VEIKLA

CENTRO VALDYBA

Pirmininkas. H. BRAZAITIS, M.D.
35210 Maple Grove, Willoughby, Ohio 44094

Sekretorius D. DEGESYS, M.D.
10612 Lake Shore Blvd., Cleveland, Ohio 44108

PROTOKOLAS Nr. 3

Vieta: Dr. H. Brazaičio rezidencija

Data: Gegužės mėn. 16-ta diena, 1968 metai

Dalyviai: Doktorai: H. Brazaitis, D. Degesys ir
E. Lenkauskas.

1. Svarstyta Lietuvos Gydytojų Biuletenio ir Pasaulio ir Amerikos Lietuvos Gydytojų Sąjungos Centro Valdybos tarpesnių ryšių palaikymo klausimas. Šiam klausimui išsiaiškinti yra nutarta šaukti P. ir A.L.G.S. centro valdybos kartu su Lietuvos Gydytojų Biuletenio bei administracijos kolektyvų bendrą posėdį.

2. Posėdžiui numatyta data: Gegužės mėnesio 25-ta diena, 6 val. vakaro; vieta: Pick-Congress Hotel, Chicago, Ill.

3. Dr. H. Brazaitis siūlo, kad dabartinė P. ir ALGS centro valdyba numatytų išleisti Lietuvos Medicinos Istoriją, kurios autorium jis yra numatęs kviesti prof. Puziną. Šio reikalo išsiaiškinimui Dr. Brazaitis įgaliojamas susisiekti su prof. Puzinu ir pokalbio rezultatus referuoti Čikagoje, ateinančio posėdžio metu.

4. Svarstytas mirusio P. ir ALGS garbės nario, prof. V. Kanaukos vardo įrašymas į Lietuvos Tautos Fondą. Šis klausimas paliktas Čikagos posėdžiui.

5. Dr. H. Brazaitis įpareigojamas pasveikinti ALIA Sąjungą sąjungos suvažiavimo metu, kuris įvyks šių metų gegužės mėnesio 30-tą dieną, Clevelande.

6. Numatyta susisiekti su Baltimbrėje gyvenančiais gydytojais. Sąlygom leidžiant Dr. Brazaitis mano važiuoti į Baltimorę lietuvių gydytojų organizavimo reikalu.

7. Skambinta į Čikagą ir susitarta dėl ateinančio centro valdybos ir biuletenio redakcijos kolektyvo susirinkimo.

Dr. H. Brazaitis
Pirmininkas

Dr. D. Degesys
Sekretorius

PROTOKOLAS Nr. 4

Vieta: Pick-Congress Hotel, Chicago, Ill.

Data: Gegužės mėnesio 25-ta diena, 1968 metai,
6 val. vakaro.

Dalyviai: Doktorai: S. Biežis, H. Brazaitis, M. Budrienė, S. Budrys, D. Degesys, A. Garūnas, E. Lenkauskas, A. Pacevičius, R. Povilaitis, V. Šaulys, V. Tauras, J. Valaitis ir ponija I. Makštutienė.

1. Dr. H. Brazaitis, atidares posėdį, pateikė P ir ALGS centro valdybos veiklos planą, kuriame yra numatoma suaktyvinti sąjungos veikimą steigiant naujus skyrius bei pritraukiant mediciną studijuojanti jaunimą prie sąjungos veiklos.

Šio plano diskusijose pasisako Dr. Lenkauskas, siūlydamas įsteigti jaunimo sekciją, kuriai vadovautų pats jaunimas; Dr. Tauro nuomone, reikia rasti ryšininkų tarp jaunimo ir mūsų kartos gydytojų, bet abejoja ar juos mes pajegsime surasti; Dr. Pacevičius — Kanadoje yra dedamos pastangos globoti studijuojantį jaunimą, tikintis, kad jis ateityje prisijungs prie mūsų veikimo. Dr. Budrys — praeityje buvo daryta pastangos pritraukti jaunimą į sąjungos veiklą, bet jo laikysena buvusi pasyvi. Dr. Budrienė mano, kad jaunimą įtraukti į mūsų veiklą yra sunku, nes jie tam veikimui neranda reikalo. Dr. Brazaitis, užbaigdamas diskusijas šiuo reikalu, pareiškė, kad organizuojant sekantį są-

jungos suvažiavimą bus kreipiamas dėmesys į jaunimo dalyvavimą tame suvažiavime.

2. Svarstytas P ir ALGS garbės nario, prof. V. Kanaukos vardo įrašymas į Lietuvos Tautos Fondą įnešant tam tikrą pinigų sumą. Nutarta paraginti sąjungos narius per Lietuvių Gydytojų Biuletinį prisidėti prie šio sumanymo ir siųsti aukas Dr. V. Paprockui į New Yorką. Šiuo reikalu Dr. Brazaitis išsiųs laiškus draugijų valdyboms.

3. Lietuvos Medicinos Istorijos leidimo projektui visi pritarė.

4. Svarstytas Lietuvių Gydytojų Biuletinio ir P ir ALGS centro valdybos ryšys. Centro valdyba domisi Biuletinio kolegijos darbu, įvertina ir užgria redaktorių ir skyrių vedėjų entuziazmą bei jų pasišventimą, bet tuo pačiu pageidauja, kad Biuletinio redakcija ateityje palaikytų glaudų ryšį su centro valdyba ir informuotų ją apie redakcinės kolegijos planus.

5. Geresniam ryšio palaikymui tarp centro valdybos ir draugijų, nutarta ateityje skelbti biuletenyje sąjungos, draugijų bei skyrių val-

dybų sąstatus bei jų pirmininkų, sekretorių ir išdininkų adresus.

6. Biuletinio turinio pajvairinimui Dr. Garūnas siūlė, kad paskirų didesnių valstijų draugijos surinktų medžiagą paskiriems Biuletinio numeriams, tuo budu palengvėtų Biuletinio redakcijai darbas. Taip pat pageidaujama daugiau informacinių žinių ir iš viso pasaulio ir iš okupuotos Lietuvos.

7. Dr. Biežis siūlė užgirti dr. M. ir dr. S. Budrių pastangas Biuletinio leidime. Visi susirinkusieji pritarė.

8. Dr. Pacevičius padarė pranešimą apie organizacinius darbus ryšius su sekančiu P ir ALGS suvažiavimu, kuris įvyks ateinančiais metais, Darbo Dienos savaitgalyje, Toronte, Kanadoje. Buvo diskutuoti piniginiai bei mokslinės programos organizavimo reikalai. Dr. J. Valaitis įgaliotas pasirūpinti mokslinę programą ir painformuoti Dr. Pacevičių, ir centro valdybą.

Susirinkimas baigtas 10:00 val. vak.

Dr. H. Brazaitis
Pirmininkas

Dr. D. Degesys
Sekretorius

Posėdžio dalyviai — montazas.

ILLINOIS

GYDYTOJŲ - CHIRURGŲ SUVAŽIAVIMAS

Med. dr. K. Gudaitis ir šiais metais dalyvavo Amerikos geležinkelių gydytojų-chirurgų sąjungos metiniame suvažiavime Chicagoje (Drake Hotel) balandžio 18-19 dienomis. Jau 12 metų būdamas Illinois Central geležinkelio gydytojo tarnyboje ir beveik kas metą dalyvaudamas suvažiavimuose, turėjau progos sekti gausios Amerikos geležinkelių gydytojų sąjungos, kuriai priklauso 9-nių didžiųjų geležinkelių kompanijų gydytojai, suvažiavimo mokslinį lygį ir ką jis teikia suvažiavusiems gydytojams. Palyginus prieš 10 metų ir šių metų mokslinę programą pastebiu, kad vis daugiau skiriama vietos parinktų specialistų grupei medicininių problemų diskusijai (Panel discussion). Ryšku tokiems paneliams kviečiami iš įvairių universitetų ar šiaip žymių ligoninių specialistai. Dėl to tokiose diskusijose teikiama parinktų atsitikimų bei tyrimų sukaupta medžiaga yra gausi, sviri bei reikšminga. Suvažiavimui parinktų nagrinėjimo klausimų medžiaga sudaro jungtinį ciklą. Nors visi moksliniai pranešimai svarbūs ir teikė gausiai praktinių informacijų, čia norėčiau paminėti kelias nagrinėtas problemas, kurios praktinei bei teoretinei medicinai reikšmingos. Įdomus buvo strėnų skausmų (lower back pain) gvilde-nimas geležinkelių industrijoje. Čia paaikškėjo, kad aliejuotuose grindiniuose dažnai asmenys paslysta ir pargriūdami susižaloja apatinius stuburo slankstelius, jų raiščius (ligamentus), arba išsinarina tarpslankstelinę fibrozinę žiedą ir tarpslankstelinę pulpą. Tokie susižalojimai gali pasitaikyti ir kitų profesijų asmenims, bet geležinkelių tarpe toks apatinio stuburo slankstelių sužalojimas esąs žymiai didesnis. Gydytas chirurginis. Po to sekė vaistais nenumalšinamų nugaros ar galūnių skausmų gydymas. Tokiu atveju daroma elektrochirurginė operacija. Ilgos adatos pavidalo instrumentas, kurio pačiame smailiagalvyje yra elektrokoaguliacinis įtaisas, įsmeigiamas į nugaros smegenų (spinal cord) užpakalinį arba sensorinį atitinkamą ragą ir į instrumentą įjungiamas tam tikro stiprumo elektros srovė; kur adatinis instrumento galas yra įsmeigtas, ten koaguliacija „perpiaunamos“ atitinkamos nervų skaidulos, kitais žodžiais perpiaunami sensoriniai nervų takai pačiose nugaros

smegenyse, nepaliečiant motorinių nugaros smegenų takų arba skaidulų. Toks operacijos būdas vadinamas „Cordotomy for pain“. Chicago neurochirurginės klinikos prof. John Mullan, daręs šį pranešimą, pareiškė, kad tokia operacija gydant, klininiai rezultatai esą labai geri. Lengvai galima įsivaizduoti, kad pati tokios operacijos technika yra labai jautri ir reikalauja didelio prityrimo. Čia verta prisiminti, kad bendrai nenumalšinamų kūno dalių, pvz., kojos, veido, skausmus ir anksčiau gydydavo atitinkamo nervo, ar jo mazgo perpiovimu, ar nervo mazgo išpiovimu, pvz., ischia-dinio nervo perpiovimu (neurotomija), ar trigeminio nervo mazgo išpiovimu. Prieš 35 metus, būdamas Lietuvos universiteto chirurginės klinikos asistentu, turėjau progos asistuoti, kai būdavo atliekamos tokios neurotomijos. Bet po neurotomijos būna nebeapsitaisą atitinkamos srities raumenų paralyžius.

Iš kitų pranešimų bei diskusijų dar verta paminėti, kad piktybiniams susirgimams, kaip leukemijai, daugybinėms mialomoms (Multiple Myeloms), be kitų gydymo priemonių, sėkmingai vartojama ir steroidai. Iš Madison onkologinės tyrimo klinikos prof. dr. Fred J. Ansfield ir kiti skelbė, kad karcinomams gydyti vis dažniau esą vartojami ir steroidai ir sintetiniai steroidai kartu su kitomis chemoterapinėmis ir hormonų medžiagomis. Čia steroidų veikimo esmė būtų ta, kad steroidai, kaip metabolinių ir biologinių vyksmų organizme trukdytojai bei slopintojai, matomi slopinančiai ir stabdančiai įtakoja karcinominių ląstelių vystymąsi.

Šv. Kryžiaus ligoninės lietuvių gydytojos. Iš k. į d. sėdi viešnia, dr-ės Parokienė, A. Juškaitė; stovi — M. Budrienė, A. Prunskienė ir A. Mironaitė.

New Yorkas

Š. m. birželio mėn. 8 d. Long Island, N. Y. dr. Aleksandro Narvido rezidencijoje įvyko Lietuvių Gydytojų draugijos New Yorko skyriaus metinis susirinkimas. Įskaitant svečius, dalyvavo apie 40 asmenų. Posėdžiui pirmininkavo dr. Vladas Ingelevičius. Skyriaus pirmininkas dr. Vytautas Avižonis papasakojo savo išpūdžius iš oftalmologų konferencijų, įvykusių Bostone ir New Yorke. Nutarta išleisti mirusio profesoriaus med. dr. Vinco Kanaukos monografiją. Redaktoriumi sutiko būti dr. Pranas Bagdas-Bagdanavičius, „Baisusis Birželis“ leidinio autorius.

Skyriaus valdyba perrinkta senuoju sąstatau: pirmininkas — dr. Vytautas Avižonis, sekretorius — dr. Povilas Legeckas, išdininkas — dr. Aleksandras Narvidas.

Ohio L. G. D. J.-jos valdyba. Iš k. į d. sėdi — dr.-ai V. Ramanaukas — pirmininkas, A. Baltrukėnas, stovi dr.-ai — A. Kisielius, A. Čepulis ir J. Skrinska.

Kanados Lietuvių Gydytojų Draugija

Balandžio mėn. įvyko metinis K. L. G. Draugijos susirinkimas dr. N. Gustainienės bute. Tarp kitų klausimų buvo svarstomas Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas Toronte, kuris įvyks rugsėjo 6-9 d. 1969 metais.

Išrinkta nauja valdyba, daktarai: A. Pacevičius — pirmininkas, A. Užupienė — vicepirmininkė, A. Salkus — vicepirmininkas, J. Vingilis — išdininkas, A. Dailydė — sekretorius.

Susirinkimas praėjo gražioje nuotaikoje vaišingos dr. N. Gustainienės rezidencijoje. Turėjome ir svetį dr. Matuką, sūnų dr. Matuko, kuris neperseniai išsikėlė į Kaliforniją ir ten verčiasi praktika.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija

50 metų Lietuvos Nepriklausomybės ir kovos metų dvasioje Ohio Lietuvių Gydytojų draugija savo pavasariniam susirinkime kovo 16 d. Holiday Inn pagerbė lietuvių gydytoją. Šiam susirinkimui O. L. G. Draugijos valdyba pakvietė dr. Balį Matulionį iš Wallum Lake, R. Island paskaitai „Lietuvis gydytojas lietuvių gyvenime“. Prieš paskaitą Gražina Brazaitytė paskaitė ištrauką iš dr. Vinco Kudirkos „Lietuvos tilto atsiminimai“, o po paskaitos —

dr. Juliaus Kaupo „Pasaka apie Alekino meilę ir burtininkę be vardo“.

Susirinkimą pravedė valdybos pirmininkas — V. L. Ramanaukas, pristatydamas 1968 m. Ohio L. G. D. J.-jos valdybą — V. L. Ramanaukas, A. Kisielius, A. Čepulis, A. Baltrukėnas, J. Skrinska ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų S-gos valdybą, kuri sudaryta iš Ohio D. J.-jos — H. Brazaitis, pirmininkas, E. Lenkauskas ir D. Degesys.

Medžio raižinys

dr. B. Gaidžiūnas

Dantų Gydytojų Skyrius

Veda R. POVILAITIS, D.D.S.

Valstybiniai egzaminai ir leidimas praktikuoti odontologiją

Šiaurės Amerikos valstybėse veikia apie 47 odontologijos universitetai. Įsigyti daktarata trunka mažiausiai šeši metai intensyvaus studijavimo — du metai „pre-dental“ ir keturi metai odontologijos fakultete. Kiekvienas universitetas kasmet gauna daugiau prašymų studijoms į odontologijos fakultetą negu gali priimti studentų, todėl patekti nėra taip paprasta. Universitetai pirmiausia pasirenka tuos, kurie turi geriausius pažymius visuose „pre-dental“ mokyklose studijuotuose dalykuose, o ypatingai tose srityse, kurios yra labai svarbios odontologijai. Prieš priimant į universitetą, visi kandidatai turi sėkmingai pereiti „odontologijos gabumų“ egzaminus. Šie egzaminai nustato rankų vikrumą, sąvoką erdvėje, technologinių aprašymų skaitymo greitį ir supratimą ir t.t. Tie egzaminai daug reiškia priėmimo ar atmetimo klausime.

Odontologijos kurse yra nustatyti visi dėstomi dalykai kiekvieniems mokslo metams, taip kad pasirinkimo nėra. Visi Š. Amerikos universitetai turi labai panašią programą ir visi pereina tuos pačius kursus. Yra dėstomi šie kursai: odontologinės medžiagos (auksas, sidabras, gipsas, plienas, ir t.t.), medžiagų savybės, vartojimo būdai ir t.t. Dantų histologija ir morfologija, embriologija, fiziologija (bendra), histologija (bendra), anatomija (bendra ir specialiai galvos ir kaklo), bakteriologija, odontologijos istorija, anglų kalba (ypatingai technišku reportu rašymas), farmakologija, teisė ir etika.

Kitų dėstomų dalykų grupę sudaro grynai odontologinės temos, kaip pavz., išimamos ir nuolatinės protezos, pilnos protezos, chirurgija, radiografija, diagnozė, endodontia, perodontia, anesteziologija ir t.t.

Kiekvieną metą, pabaigus tam tikrus kursus, yra duodami „National Board“ egzaminai. Egzaminus yra geriausia laikyti tuo metu, kadangi dalykas yra neseniai pereitas ir viskas dar lengva prisiminti. Daugumas studentų

(virš 90%) be didesnių sunkumų tuos egzaminus išlaiko pirmą kartą. Neišlaikius egzaminus galima juos kartoti — jie yra administruojami du kart į metus. Visi šie egzaminai yra atliekami raštiškai pažymint taisyklingą atsakymą ant I.B.M. kortelės. Laikas yra ribotas ir reikia greit atsakyti, be ilgesnių svarstymų, kad suspėtųm pareiti visus klausimus. Šiuos „National Board“ raštiškų egzaminų rezultatus pripažįsta virš 33 Š. Amerikos valstybių.

Baigusiems 4 metus odontologijos fakultetą yra išduodamas D.D.S. (Doctor of Dental Surgery) laipsnis. Su tuo laipsniu esi tituluojamas „daktare“ ir gali eiti dirbti į batų fabriką ar pilstyti benzina stoty — nebent išlaikai rudenį duodamus „State Board“ egzaminus.

State Board egzaminai yra duodami universiteto klinikos patalpose. Egzaminai trunka dvi dienas. Pirmą dieną reikia savo pacientui paruošti, paimti tiesioginę nuospaudą ir išliejus įdėti auksinę bliombą ir padaryti vieną tarpdantinių „gold foil“. Sekančią dieną reikia sustatyti vaške pilną apatinę ir viršutinę protezę ir šveicavimo bei liejimo būdu padaryti dviejų vienetų tiltą su porcelano priekiu. Šiuos egzaminus ne visi išlaiko pirmą kartą. Jeigu nutrupa gabaliukas danties klijuojant auksinę bliombą ir yra pervėlu perdirbti iš naujo — tai ir eini dirbti į fabriką ligi kitų metų, kol vėl bus proga pademonstruoti savo gabumus. Dažniausiai antrą kartą egzaminus išlaikai.

Be „State Board“ egzaminų nieko negali savo išmoktoje srityje daryti, nebent eini į kariuomenę, ten valstybės leidimo nereikia.

Mokslus baigus prieš keliolika metų, ypatingai kitam krašte, kitais metodais, kitais vadovėliais, kita kalba ir senesne technika — tuos egzaminus išlaikyti būtų gana sunku. Bandant laikyti egzaminus yra patartina susirišti su vietiniu universitetu ir sužinoti kokie dalykai bus klausiami ir kokie vadovėliai reikia išmokti. Klinikiniams egzaminams nėra geresnio kaip praktika, praktika....

ATŽALYNAS

• **Audrius S. Aglinskas** šiais metais baigė University of Chicago medicinos mokyklą ir birželio 7 d. gavo M. D. diplomą.

Audrius gimė 1943 m., kai jo tėvelis dr. Kęstutis buvo Vilniaus Universiteto Fiziologijos katedros vyr. asistentas, o jo mamytė Juzė — to paties Universiteto Anatomijos katedros asistentė.

Karo pasėkoje jaunas Audrius, kartu su tėvais, atsidūrė Vokietijoje, o iš ten 1949 m. emigravo Amerikon. Čia baigęs St. Ignatius vidurinę mokyklą, jis pasirinko De Paul Universiteto biologijos fakultetą, į kurį įstojo 1960 m., su tikslu pasiruošti įstojimui į Medicinos mokyklą. Parašęs mokslinį darbą: „Endocrine control of yolk sac membrane glycogen levels in the developing chick embryo“ ir išlaikęs egzaminus gavo bakalauro laipsnį (BS degree).

1964 m. įstojo į University of Chicago Medicinos mokyklą, kurią 1968.VI.7 d. sėkmingai baigė ir įgijo medicinos daktaro laipsnį. Šiais metais pradės gydytojo interno stažą to paties Universiteto Billings ligoninėje. Kaip gabiam ir jaunam gydytojui, jau yra jam iš anksto pažadėta toje pačioje ligoninėje Neuro-chirurgijos rezidentūra.

Audrius Aglinskas, būdamas gabus studentas, ne tik kad gerai mokėsi, bet ir suskubo dalyvauti visuomeninėje veikloje. Iš jaunų dienų jis buvo įsijungęs į Jūrų skautų eiles, vadovavo bebrams, paskui — jūrų skautams. Pagaliau įstojo į Jūrų skautų Korporaciją „Gintaras“, kurioje jis ėjo pirmininko ir kitas valdybos narių pareigas. Šiuo metu jis yra aktyvus Korp. „Gintaras“ filisteris.

Neabejotinai, kad dr. Audrius, kaip ir jo tėveliai, bus ne tik geras gydytojas, bet ir puikus visuomenininkas ir taurus lietuvis.

• **Bernadeta Atkočiūnaitė** š. m. birž. 9 d. iškilmingose Lojolos baigimo apeigose, gavo medicinos daktaro diplomą. Universitete ji puikiai mokėsi ir be jokių sunkumų išlaikė valstybinius egzaminus. Praktikos stažą ji atliks Chicagoje, naujoje Mercy ligoninėje.

Dr. Atkočiūnaitė yra dukterė dr. Atkočiūno, kuris taip pat yra baigęs Lojolos Universiteto odontologijos mokyklą. Ji yra gimusi 1943.III.6 mokėsi Šv. Antano parapijos mokykloje, gi 1957

m., gaudama stipendiją, įstojo į Marijos Aukštesniąją mokyklą, kurią užbaigus pradėjo studijas Lojolos universitete. Šiais metais sėkmingai baigė medicinos studijas Lojolos u-te, įgydama medicinos daktaro laipsnį.

• **Andrius Gintautas Gaidžiūnas, sūnus dr. Broniaus ir Bronės Gaižiūnų**, gimė Kaune, Lietuvoje, gegužės 2 d., 1943 m.

1944 m. rugpj. mėn., siaučiant karo audrai, pasitraukė su tėvais į Vokietiją, o 1949 m. atvyko į J.A.V.

Mokėsi Nativity B. V. M. pradžios mokykloje, po to Leo High School, kurią baigė 1961 m. ir įstojo į Lojolos Universitetą ir baigęs 3 metų „pre-medical“ kursą tais pačiais metais buvo priimtas į Illinois Universiteto Medical School.

Po 4 metų baigė šią Medical School ir birželio 7 d. 1968 m. gavo M. D. diplomą.

Nuo birželio 24 d. atlieka internship Cook County Hosp., Čikagoje. Ateity mano specializuotis ausų-nosies-gerklės ligų srityje bei mokroskopinėje chirurgijoje.

• **Izolda Radvilienė** šių metų birželio mėn. jaunoji daktarė baigė Illinois Universiteto medicinos fakultetą. Ji gimė 1944 m. Marijampolėje. 1949 m. su savo tėvais Broniu bei Linda ir broliu Ričardu Bendoraičiais atvyko Amerikon, apsigyveno Chicagoje.

Čia ji 1958 m. baigė Dievo Apvaizdos pradžios mokyklą ir toliau mokėsi Marijos gimnazijoje, kurią baigė 1962 metais. Tais pačiais metais įstojo į Illinois University pre-medical school, kur gerai mokydamasi tapo priimta į Illinois Universiteto OBP honorary pre-med fraternity ir buvo to Universiteto James Scholar garbės sąrašuose. 1964 m. buvo priimta į Illinois Universiteto Medicinos mokyklą, kurią šiais metais sėkmingai baigė.

Dr. Izolda, dar būdama gimnazistė, lankė lietuvištinę mokyklą, kurią baigė su gerais pažymiais. Negana to, ji su noru dalyvavo ir dirbo skautų organizacijoje, vėliau įsijungdama į studentų akademikų skautų eiles. Studijuodama medicina, 1965 m. ji ištekėjo už statybos inž. Leono Radvilos. Priklausė prie Liet. Stud. Medikų ir Odontologų D-jos, kurioje pastaraisiais metais ėjo pirmininkės pareigas.

Jaunoji daktarė atliks interno staža Presbyterian-St. Luke ligoninėje ir po to — sieks akių ligų specialybės.

• **Rimvydas S. Strasevičius** š. m. birž. 9 d. baigęs Lojolos medicinos mokyklą, gavo medicinos daktaro laipsnį.

Jaunasis gydytojas yra dr. Stasio ir Elenos Straševičių sūnus. Jis gimė 1943 m. sausio 18 d. Kumžaičiuose, Lietuvoje. Kartu su tėvais atvyko į Jungt. Amerikos Valstybes, mokėsi B. V. M. parapijos mokykloje, kurią baigė 1957 m. Mokėsi Čikagos Aukš. Lituanistinėje mokykloje ir ją sėkmingai baigė. Įstojęs į Šv. Ritos aukšt. mokyklą, ją baigė su garbės pažymėjimu 1961 metais. Tais pačiais metais įstojo į Illinois University Premedical school ir po trijų metų — į Stritch Medical School, kurią šiais metais sėkmingai baigė.

Universitete labai gerai mokėsi ir visą laiką buvo dekanų garbės sąrašė. Taip pat buvo priimtas į Omega-Beta-Phi garbės korporaciją. Priklausė Liet. Stud. Medikų ir Odontologų Draugijai ir ten ėjo vice-pirmininko pareigas. Liet. Stud. Skautų Vyčių būrelis jį išrinko pirmininku. Rimvydas labai aktyviai reikėsi jaunimo tarpe: jis buvo ilgą laiką lietuvių tautinių šokių grupės šokėjas ir puikus sportininkas. Illinois Universitete už pasiektus sportinius laimėjimus gavo 2 aukso ir kelis sidabro medalius.

1966 m. vasarą jis gavo Treinee-Fellowship iš Chicagos Tuberkuliozės Instituto. Laisvu nuo studijų laiku dirbo kaip eksternas Šv. Kryžiaus ligoninėje. Paskutiniaisiais metais jis ten ėjo vyresnio eksterno pareigas.

Šiuo metu jis išvyko interno praktiką atlikti į University of Michigan ligoninę, esančią Ann Arbor, Michigan.

Neseniai jis sukūrė lietuvišką šeimą, veddamas Dalią Kremerytę, bakteriologę.

• **Dr. Saulius J. Vydas**, daktarų J. ir Emilijos sūnus, š. m. birželio 7 d. baigė Illinois Medicinos mokyklą, gaudamas medicinos gydytojo diplomą.

Jaunasis daktaras yra gimęs 1938 m. Kaune. Raudonųjų bangos išbėgęs Vokietijoje, iš kur jo tėvelis pradėjo dirbti kaip gydytojas Presque Isle Sanatorijoje, o jaunutis Saulius mokėsi ir 1956 m. baigęs aukšt. mokyklą, įstojo į Bowdoin kolegiją, kurią po ketverių metų baigė

bakalauro laipsniu (cum laude) biologijoje. Drauge studijavo ir anglų kalbą bei filosofiją.

Atlikęs karinę tarnybą leitenanto laipsniu, 1962 m. pradėjo zoologijos studijas Michigano universitete, kur 1963 m. gavo magistro laipsnį. 1964 m. pradėjo medicinos studijas Hahnemano medicinos kolegijoje. Čia studijuodamas lankė ir mediciniškos žurnalistikos kursus, kuriuos vedė dr. L. S. King, Journal of the American Medical Association redaktorius. Atostogų metu dėstė Michigano Universitete ir dirbo Union Corbide tyrimų institute. Medicinos studijas nuo 1966 m. rudens toliau tęsė Illinois medicinos mokykloje, kurią baigė šiais metais, įgydamas daktaro diplomą.

Studijuodamas reikėsi ir mediciniškoje veikloje. Interno stažui atlikti mano vykti į Kansas City, gi vėliau mano specializuotis vidaus medicinoje ar psichiatrijoje.

• **Juozapas A. Valaitis** šiais metais birželio 9 d. baigęs Lojolos universiteto medicinos mokyklą gavo medicinos daktaro laipsnį.

Jaunas gydytojas yra Juozapo ir Elenos Valaičių sūnus, gimęs 1943 m. liepos 14 d. Chicagoje. Pradžios mokyklą baigė Šv. Ferdinando pirmuoju mokiniu. Įstojęs į Šv. Patriko aukštesnę mokyklą, ją baigė su garbės pažymėjimais 1961 m. Tais pačiais metais įstojo į Lojolos universitetą ir po trijų metų pre-medical studijų įstojo į Lojolos Stritch School of Medicine, kurią šiais metais sėkmingai baigė.

Buvo narys Phi Chi medical fraternity, Blue Key Honorary fraternity ir keturis metus priklausė Lojolos skyriuje studentų Amerikos Medikų sąjungai, o dabar pasiliko National Evaluation Committee of the Student American Medical Association narys. Baigdamas medicinos mokyklą gavo „award for excellence“.

Interno praktiką nuo liepos 1 d. atlieka Mercy ligoninėje Chicagoje.

• **Povilas A. Vakselis** šiais metais sėkmingai baigė Lojolos Universitetą bakalauro laipsniu ir tolimesnėms medicinoms studijoms yra priimtas į Kard. Stritch medicinos mokyklą.

Povilas Vakselis yra gimęs 1946 m. Vokietijoje. 1960 m. geriais pažymiais baigė Nekalto Prsidėjimo parap. pradinę mokyklą ir 1964 m. labai gerai baigė šv. Ignaco aukštesniąją mokyklą.

Povilas lankydamas pradinę mokyklą mokėsi ir lituanistinėje mokykloje ir dalyvavo tautinių

šokių ansambliuose. Mėgsta meną, gražiai piešia ir groja akordeonu.

KANADA

• **Artūras E. Tinginys**, g. 1944 m. baigė Toronto universiteto odontologijos mokyklą, įgydamas daktaro laipsnį (DDS). Studentavimo metu jis pasižymėjo gyva veikla evangelikų jaunimo gyvenime. Jo platus apsiskaitymas literatūroje, filosofijoje, psichologijoje bei religiniuose klausimuose, daug padėjo jaunimo suvažiavimų ruošime, diskusijose, kur jis reiškėsi originaliomis mintimis. Vasaros atostogomis jis keliavo po Jungtines Amerikos Valstybes ir Meksiką, kad praplėsti savo žinių akiratį. Yra didelis sporto, muzikos bei klasikinio meno mėgėjas. Baigęs studijas pradėjo dirbti Londone, Ont., švietimo vadybos tarnyboje, kaip dantų gydytojas. Artimoj ateity yra numatęs pradėti savo privačią praktiką.

• **Aras Balsys** š. metais baigė medicinos studijas Toronto universitete ir rengiasi specializuotis vidaus ligose.

• **Dalia Andriulionytė** š. metais baigė Toronto universiteto odontologijos fakultetą. Ji mano pasilikti Toronte ir dirbti savo profesijoje.

• **Dr. Juozas Gutauskas** baigęs medicinos studijas Otavoj, persikels su žmona į Torontą, kur atliks interno stažą to miesto ligoninėse.

• **Dalė A. Paulaitytė-Pietak** š. m. geg. mėn. 25 d. baigė Kingstono-Kanados Queens Universiteto medicinos fakultetą, gaudama medicinos daktaro laipsnį.

Naujoji daktarė gimė Lietuvoj, Hamiltone baigė pradžios mokyklą ir Katedros mergaičių gimnaziją, gaudama stipendijas.

Medicinos fakultetą baigė su aukso medaliu, kartu laimėdama premijas Edgar Forrester, — profesorių skirtą dovaną pediatrijoj ir Plunkett premiją.

Interno praktiką atlieka Kingstono General ligoninėj. Daktarės tėvai gyvena netoli Hamiltono ir džiaugiasi savo dukrelės moksliniais laimėjimais.

Jaunajai daktarei linkime profesinės sėkmės ir iš savo puses taip pat linkime nepamiršti įsikungti į Kanados Lietuvių Gydytojų Draugiją.

ARGENTINA

• **Albertas K. Baronas** baigė Buenos Aires universitetą ir gavo medicinos daktaro laipsnį.

AUSTRALIJA

• **Dr. Ingrida Žemaitytė** š. metais Sydneyjaus universitete baigė odontologijos mokslus su aukščiausiais pažymiais. Tik baigusią Universitetą pakvietė į mokymo personalą dėstyti operatyvinės odontologijos skyriuje. Čia ji mano įsigyti ir magistro laipsnį. Jos baigimo proga, „The Sydney Morning Herald“ paskelbė platų su ja pasikalbėjimą ir idėjo jos nuotrauką.

Pažymėtina, kad Australijos Dantų Gydytojų Sąjunga, iš minėto laikraščio padariusi foto kopijas, išsiuntinėjo po kopiją kiekvienam Sąjungos nariui, statant Ingridą kaip pavyzdį.

Šiais metais odontologiją baigė tik 4 mergaitės ir jos visos buvo kilusios iš ateivių (graikė, 2 kinietės, latvaitė ir lietuvaitė).

• **Ant. Stepanas** šiais metais baigė Adelaidės Universitete medicinos studijas ir dabar atlieka interno stažą Adelaidės ligoninėse. Jaunasis daktaras dar studentu būdamas aktyviai reiškėsi visuomeninėj veikloj. Linkėtina dr. A. Stepanui ir toliau likti gydytoju - visuomenininku.

BRAZILIJA

• **Alda M. Garškaitė**, Jurgio Garškos dukra, baigė medicinos studijas Sao Paulo universitete. Tai bene pirmoji lietuvaitė gavus gydytojo teises Brazilijoj. Lietuvių kilmės vyrų gydytojų čia jau yra keliolika.

VOKIETIJA

• **Ričardas Petrys-Petravičius** š. m. sausio 23 d. baigė medicinos mokslus Luebecko Medicinos Akademijoj, Vokietijoj. Jaunasis daktaras, gimęs Šiauliuose 1939 m. Kartu su tėvais 1950 m. atvyko Amerikon ir apsigyveno Cicero mieste.

Baigęs Šv. Antano gimnaziją įstojo į Lolojos universitetą, kurį baigė bakalauro laipsniu. 1962 m. išvyko Vokietijon medicinos studijuoti. Baigęs dar pasiliks Vokietijoj apie pusantų metų atlikimui reikalaujamos praktikos Brevensen ligoninėje. Ričardas, laisvu nuo studijų laiku, baigė būriavimo ir sklandymo mokyklas.

Audrius Aglinskas

Bernadetta Atkočiūnaitė

Andrius G. Gaižiūnas

Izolda Bendoraitė Radvilienė

Rimvydas Straševičius

Juozas Valaitis

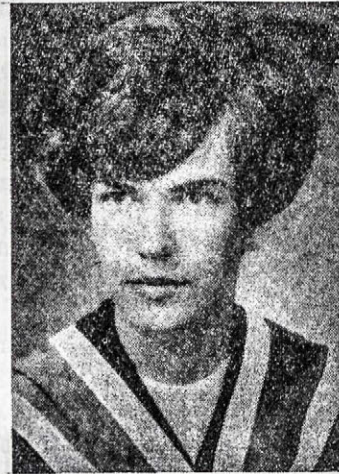
Saulius J. Vydas

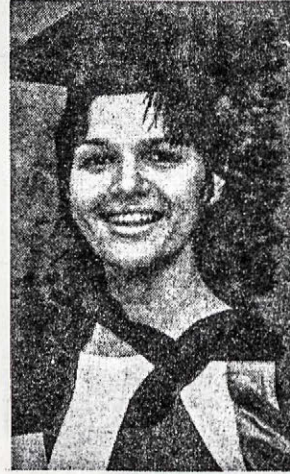
Povilas A. Vakselis

Artūras E. Tinginys

Aleksandra Paulaitytė-Pietak

I. Žemaitytė

Ričardas Petrys-Petravičius

Moterų Kampelis

REDAKTORĖ B. KOŽICIENĖ

MALONIOS SKAITYTOJOS

Rodos, dar taip neseniai paėmiau šio kampelio radaktorės pareigas, va, jau ir perduodu kitai.

Mano nuoširdus ačiū toms, kurios siuntėte straipsnius, nuotraukas, ištraukas iš kitų laikraščių ir ištikus žurnalus, iš kurių aš galėjau parinkti medžiagos, kuri, mano manymu, turėjo būti įdomi ir kitoms. Gal ne visada pataikiau visų skoniui, bet kiekvienas deda tai, kas jam atrodo įdomu.

Ačiū ir toms, kurios pažadėjote straipsnius. Nuo pažado neatsipalaiduokite! Siųskite straipsnius naujajai redaktorei.

Kiekviena gyva organizacija nesiremia vienu ar dviem žmonėm. Nesiremia jais ir Biuletenis. Idant netaptumėm stovincia bala, reikalingi nauji žmonės. Nauja šluota gražiau šluoja!

Daug sėkmės ir darbinių metų naujajai redaktorei.

Dar kartą ačiū visoms mane rėmusioms ir man padėjusiomis. Mes visos remsime naują redaktorę.

B. K.

IŠ ILLINOIS MOTERŲ VEIKLOS

Illinois Moterų Pagalbinio vieneto valdyba baigė savo kadenciją ir gegužės mėn. susirinkime perdavė valdžią kitoms. Naująja pirmininke sutiko būti p. **Irena Zibienė**, vice-pirmininke **Aldona Grinienė**, ryšininke **Aldona Beinorienė**, išdininkė **Liusė Dargienė**, sekretorė **Alina Lipskienė**, korespondentė **Marija Ambrozaitienė**. Nominacijų komisiją sudarė ponios: **Dalia Bobelienė**, **Elė Giedraitienė** ir **Leonora Kilikonienė**.

Gegužės mėn. susirinkimas įvyko pas p. **E. Giedraitienę**, **Elgin, Ill.** Besigrožėdamos už lango žydinčiomis filadendromis ir berželiais, laukėme pavėlavusių. Neprailgo laikas — čia

šaltinėlis, čia berželis — „tik įsimylėjusiems čia gyventi“ — nutarė **Janina**. O mums — praėjo gegužis, ateina ruduo (kaip toj dainoj...).

Šeiminkėmis buvo ponios: **Giedraitienė**, **Bobelienė**, **Kilikonienė** ir **Plikaitienė**. Ačiū visoms už skanias vaises!

MŪSŲ ŠEIMOJE

Ir vėl pavasaris, vėl mokyklos baigia savo darbą. Ir iš mūsų eilių visa eilė šeimos narių baigia viduriniąsias ir augštesniąsias mokyklas.

- *Dr. ir Ponios Atkočiūnų dukra*, kuri neseniai buvo aprašyta amerikiečių laikraščiuose, taip pat gydytoja, šį pavasarį sukuria šeimos židinį su gydytoju. Daug laimės jaunajai gydytojų porai!

- *Marytė Mažeikaitė* baigia Illinois universitete kalbos defektų terapiją (speech therapy). Sėkmės naujoje profesijoje!

- *Antanas Čiuris (junioras)* baigia Mormian Military Academy ir yra priimtas į **Marquette, Loyola** ir **St. Precopious** kolegijas. Kuria pasirinksi, **Antanai?**

- *Ponia Alena Devenienė* iš Californijos šiuo metu lanko dukrą ir žentą **Dalią** ir **Kazį Bobelius, Elgin, Illinois**. Iš čia žada dar pasukti į rytines valstybes. Malonių atostogų **Poniai Devenienei!**

- *Pranas ir Valė Mažeikai* lanko **Paryžių**. Laimingu ar nelaimingu sutapimu ten pateko istorinių įvykių išvakarėse. Iš Paryžiaus per **Liuksemburgą, Olandiją** ir **Belgiją** vyksta į **Švediją**. Pasveikinkit mūsų žemele bent per **Baltiją** ir nuo mūsų!

- *Janina Salnienė* gegužės 5 d. dainavo **Rochester N. Y.** ir gegužės 18 d. **Lemonto** lietuviškos mokyklos pobūvyje.

- Kad mūsų jaunimas artimiau susipažintų ir susidraugautų reikalingas bendravimas. Tam tikslui liepos mėn. pas p. **Zibienę Beverly Shores, Ind.** rengiama *gegužinė gimnazistams*. Ruošimo komitetą sudaro: **P. P. Lipskienė, Kyrienė, Ambrozaitienė. Ponia Zibienė — šeiminkė.**

- Penkiasdešimt metų jubiliejaus proga *Illinois Pagalbinis Moterų Vienetas* spaksyrė **\$100 Lietuvos Skautų Seserijai**. Tai labai gražus mostas vienai moterų organizacijai paremti kita, tuo labiau tą, kuri dirba su jaunimu lietuviškos išlaikymo darbe. Visoms narėms priklauso **Vyriausios Skautininkės Malvinos Jonikienės** ir **Seserijos Vadijos** padėka.

● Nėra didesnės meilės už motinos meilę, nėra didesnio skausmo už motinos skausmą. Kūdikis, motinos džiaugsmas, skausmuose gimdytas, naktimis ant rankų išnešiotas, išliūliuotas... Kas gali būti skaudesnio, kai jau gerokai paaugintą vaiką Viešpats pasiima sau? „Dievai, pavargę savo Rojuje pavydi žmogui“, sako Rabindranath Tagore“... ir pasiima meilę ir draugus“. Argi negalėtų Motina atsakyti to paties autoriaus žodžiais: „Aš atėjau Tau paaukoti vienos gėlės, bet Tu paņorai viso sodo. Paimk — jis Tavo“. Ir pasiėmė Viešpats Rolandą, 15 metų jaunuolį. Kodėl? Argi dar „nesame sumokėję pilnos kainos už teisę gyventi?“...

(R. T.)

Illinois pagalbinio moterų Vieneto nuoširdi užuojauta Vandai ir dr. F. Kaunams, netekus sūnaus. Šiandien Rolandas gal lydi Motiną širdimi ir kartoja... „Neverk Motinėle... Mes dar susitiksim“...

Ilsėkis Ramybėje, mielas Rolandai!

Rolando Kauno įamžinimui jo vardu Pagalbinis moterų vienetas *į stipendijų fondą paskyrė \$300 dol.*

Vietoje gėlių į tą patį fondą aukojo Pranas ir Valė Mažeikai, Dalia ir Kazys Bobeliai, Rimas ir Janina Vienužiai, Aldona ir Bronius Beinoriai, Leonidas ir Prarimė Ragai, Vyt. ir Liusė Dargiai, Domas ir Elena Giedraičiai, Eleonora ir Vytautas Kilikonai. Šiuo metu stipendija siekia \$475.

● *Ringailė Zotovienė*, buvusi čikagietė, tik prieš porą metų apsigyvenusi Detroite, jau spėjo įsijungti į kultūrinį gyvenimą ir yra suorganizavusi tautinių šokių grupę „Pašvaistė“, kuri dalyvaus III Tautinių šokių šventėje.

Ringailė Zotovienė savo „karjerą“ pradėjo dar vaikystėje ir buvo Jadvygos Matulaitienės mokinė; caro kariuomenėje karininkų konkurse laimėjo premiją už valso šokimą. Būdama gimnazijoje mokėsi pas Danutę Nasvytę ir baigė Vilniaus kūno kultūros kursus, gaudama kūno kultūros mokytojos laipsnį.

Vokietijoje, Hanau stovykloje suorganizavo grupę, kuri vėliau išaugo į „Dainavos“ ansamblį.

Detroite šiuo metu vadovauja skaucių-skautų grupei, kurią suorganizavo 1966 metais. Šiai grupei priklauso 22 šokėjai. „Pašvaistė“ turėjo savo pirmą pasirodymą šv. Kazimiero menėjime. Tautinių šokių grupė aktyviai ruošiasi Tautinių šokių šventei, kuri įvyks Chicagoje.

AMERIKOS PAGALBINIS MOTERŲ VIENETAS ŠVENČIA SAVO 50 METŲ JUBILIEJŲ

Sveikiname Texas Vieneto nares ir linkime joms darbingų ir gražių metų. Kaip ir kiekvienai naujai organizacijai, taip ir šio vieneto organizatorėms teko pergyventi nemaža nusivylimų, susijaudinimų. Šiai organizacijai pradžią davė gana juokingas nuotykis.

Ponia McReynolds, Dallas gydytojo žmona, pietinių valstybių gydytojų suvažiavime padėjo ruošti suvažiavusių gydytojų žmonoms programą. Norėdama užimti šalia sėdinčią ponią, jos užklauso: „Kaip Jums patinka Dallas?“ „Puikiai“, atsakė užklaustoji, „aš gi čia praleidau veik visą savo gyvenimą“. Ponia McReynolds buvo nepaprastai susijaudinusi, kad net savo mieste gyvenančių gydytojų žmonos viena kitos nepažinojo. Artimiausiu laiku savo namuose sukvietė susirinkimą Dallas gyvenančių gydytojų žmonių ir įsteigė Pagalbinį Moterų Vienetą. (1917 m.)

Iš čia organizuoto moterų veikimo idėja plėtėsi ir 1918 m. buvo įsteigta Texas ir 1922 m. Amerikos Gydytojų Sąjungos Pagalbinis Moterų Vienetas.

Sėkmės šio didžiulio ir svetingo krašto moterims, švenčiant savo auksinį Jubiliejų!

Britų ir amerikiečių gydytojų žmonos

1962 m. Britų gydytojų dr-jos suvažiavimo metu kaip kurie Britų laikraštininkai gydytojų žmonas pavadino „slibiniais“. Praeitais metais susiorganizavę gydytojų žmonos turėjo savo simpoziumą „slibinai atsako“.

Lady Dain, simpoziumo vedėja, kurios vyras prieš dvejus metus išėjo pensijon, būdamas 90 metų, pastebėjo, jog legendarinis slibinas saugojo didžiulius turtus. Lady Dain padėjo žurnalistams už šį terminą, nes gydytojų žmonos, žinodamos, jog jų vyrai yra didžiulis turtas ne tik joms, bet ir pacientams, taip labai juos ir saugo. Jos nuomone, per paskutinius 20 metų gydytojo žmonos pozicija gerokai pasikeitė. Senais laikais gydytojo šeimoje buvo virėja, tarnaitė, auklė (jei buvo vaikų). Jei namų šeiminiškė norėjo kur išeiti, ji ėjo. Jai nereikėjo rūpintis, kad vyras būtų pavalgęs, jai nerūpėjo telefonas, nerūpėjo, jei vyro sekretorė neatvyko į darbą. Šiandien gydytojo žmona, pastebėjo Mrs. Tomson, yra žmona, šeiminiškė, vaikų motina, telefonistė, sekretorė, diplomatė. Mrs. Tomson pastebėjo, kad ji mieliai padeda vyrui jo kabinete, bet tuo pačiu metu ji turi atsisakyti kaip kurių privilegijų, kuriomis naudojasi ne gydytojų žmonos: pvz. kai kitos moterys, išleidę vyrus į darbą, gali atsisėsti ir pailsėti, gydytojo žmona turi žiūrėti, kad namuose nepritrūktų kavos, nes vyras gal sugriš iš ligoninės kavai, o gal ir ne.

Amerikoje ta pati istorija. Lady Dain perspėja jaunas merginas, kurios ruošiasi kurti šeimą su gydytojais: išmok kalbėti telefonu, išmok diplomatijos, išmok kantrybės.

Visos simpoziumo dalyvės sutiko, jog rimtoje ligoje jų vyrai yra rūpestingi. Tačiau gydytojo žmona sau leisti mažų negalavimų — pasilepinimų — negali.

Medical Tribune

KRONIKA

Veda A. GARŪNAS, M.D.

ILLINOIS

● *Dr. V. B. Raulinaitienė*, Downey veteranų ligoninės gydytojų štabo direktorė, Waukegane, Ill., kaip skelbia „The Waukegan NEWS-Sun“, balandžio 15 d. laidoj, nominuota Metinei Federalinei moters premijai. Dr. Raulinaitienė yra gydytojų štabo direktorė veteranų ligoninėje nuo 1962 metų, tai pirmoji moteris paskirta tokiam postui.

● *Dr. Jonas Gintautas*, baigęs Maskvos medicinos mokyklą ir ten ruošęs disertaciją iš neuro-patologijos, pernai atvyko atlankyti savo tėvų, gyvenančių Racine, Wisc. Pabuvis kapitalistų krašte, nebe norėjo grįžti į proletariatą ir pasiliko Čikagoje. Šiuo metu, redakcijos žiniomis, bando susitvarkyti savo statusą ir pradėti dirbti kurioje nors ligoninėje.

● *Dr. V. Tumasonis* buvo apdainuotas eilėraštyje „Ligoninėje“, kurį parašė R. Janulevičiūtė (išspausdintas Kristijono Donelaičio Lituaništos mokyklos mokinių laikraštyje.).

● *Daktarai Šauliai, Taurai, Prunskienė* dalyvavo AMA konvencijoje San Francisco, Cal.

● *Lietuvių dantų gydytojų sąjunga* Čikagoje priklauso apie 50 narių, iš jų 8 yra įgijusios praktikos teises JAV-se. Sąjungos valdybą sudaro: pirm. A. Rubienė, vicepirm. V. Šimkienė, išd. A. Lipskienė, sekr. J. Matulionienė, kultūros reikalų vadovė Ant. MAčiukienė.

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiemet, jos suruošė atvėlykyje tradicinį koncertą ir kartūnų balių. Meninę programą atliko solistė P. Ragienė, dantų gydytojo žmona.

Suruošdamos balių, gautas pajamas panaudoja kultūros ir labdaros reikalams: yra Lietuvių Fondo narys, šelpia Vasario 16 gimnaziją, paremia lietuvės dantų

gydytojas ligoje ir varge atsidūrusias Vokietijoje ir Lietuvoje.

● *Ronaldas Kaunas, dr. Ferdinando ir Vandos Kaunų sūnus*, 15 metų mirė gegužės 21 d., turėjo smegenų tumorą.

Jų vyriausias sūnus *Romas*, studijuoja mediciną Marquette universitete.

Duktė *Regina*, studijuoja Illinois universitete.

Jauniausias sūnus *Ramonas*, dar lanko žemesniąją mokyklą.

Dr. F. Kaunas verčiasi privačia gydytojo praktika Cicerroje, Ill. Be kultūrinės veiklos dr. Kaunas yra didelis sporto mėgėjas, slidininkas, o lauko tenise tai jam, bent lietuvių gydytojų tarpe, lygaus nėra.

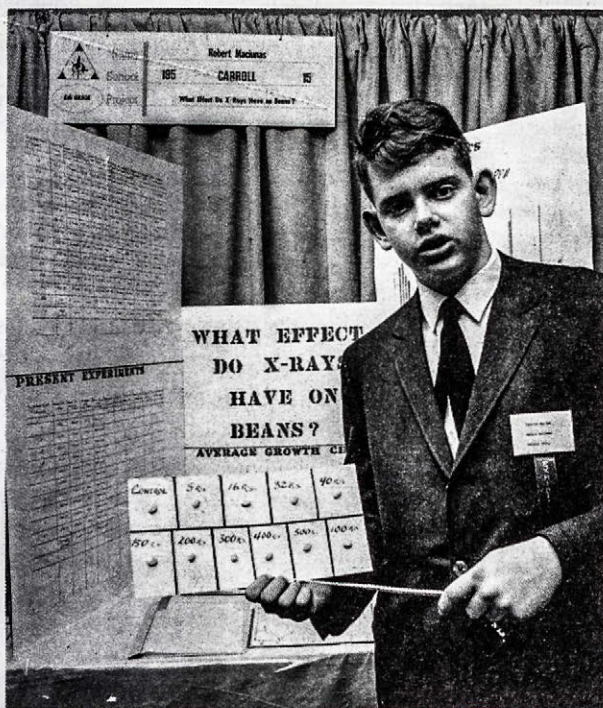
Solistė Praurimė Ragienė dainuoja dantų gydytojų kartūnų baliuje, Chicagoj.

Dantų gydytojos ruošiasi kartūnų baliui.

Robertas Maciūnas, dantų gydytojos *Genovaitės ir dr. Algirdo Maciūnų sūnus*, kaip skelbia „Economist“ laikraštis balandžio 17 d. laidoje Mokslo ir Pramonės muziejuje mokinių ir mokslinių darbų parodoje tarp 8 sk. mokinių laimėjo I-ą premiją už darbą „Kokios įtakos turi rentgeno spinduliai pupoms“.

Dr. Maciūnų vyriausia dukra — *Danutė* 1966 metais baigė medicinos mokslus Chicagoje ir greitai laiku pradės rezidenciją.

Antroji dukra — *Grażina* baigė chemiją 1967 metais Illinois Technikos Institute, gavusi valdžios stipendiją toliau tęsia chemijos studijas Ph. D. laipsniui gauti Carnige Melan Istitute Pitsburge.

Trečioji dukra — *Jūratė* studijuoja matematiką Illinois Technikos Institute, dar liko vieni metai iki studijų užbaigimo, o šią vasarą išvyko į Puerto Rico u-tą studijuoti ispanų kalbą.

Tai kažin ar yra kita išeivių šeima, kad visi vaikai turėtų tokius nepaprastus gabumus moksle.

Dr. A. Maciūnas verčiasi chirurgijos praktika Chicagoje, ir yra Medical Director Central Community Hospital.

● Gegužės 21 d. Sherman House, Chicagoje, įvyksiamame Illinois valstybės medicinos draugijos (Illinois State Medical Association) suvažiavime, kuriame mokslinę paskaitą tema „Methods of Radiological Diagnosis of Heart Disease“ skaitė jaunas lietuvis mokslininkas, *Eugene Gedgaudas, M. D.*, Associate Professor of Radiology and Director of diagnostic Radiology University of Minnesota, Minniapolis, Minn.

Vėliau tuo pačiu klausimu buvo grupinė diskusija (Panel Discussion), kurią pravedė dr. Gedgaudas. Įdomu pastebėti, kad prieš pradėdamas paskaitą jis

prisistatė save kaip lietuvis. Būdamas rezidentu Minesotos universitete 1956 ir 1957 metais dr. Gedgaudas dirbo kartu su dabar pagarsėjusiais širdies chirurgais dr. Barnardu ir Pietų Afrikos, dr. Shumway is Stanfordo universiteto ir dr. Carbol dabar dirbančiu Paryziuje.

Nuo 1967 m. balandžio 1 d. dr. Gedgaudas yra Minesotos universiteto paskirtas Diagnostinės Rentgenologijos direktorius. Jis savo žinioje turi daktarų ir technišką štabą. Šiuo metu pas jį rentgenologijoje specializuojasi 62 daktarai.

Dr. E. Gedgaudas yra kilęs iš Žemaitijos, medicinos mokslus ėjęs Vokietijoje ir baigęs Manitobos universitetą, Winnipege, Kanadoje, o rentgenologijos specialybę įsigijo Amerikoje, Minesotos universitete.

Dr. Gedgaudo vyriausioji dukrelė *Kristina* šiuo metu studijuoja Barat kolegijoje Lake Forest prie pat Chicago.

● *Daktarai Pikčiai*, atvažiavę iš Lietuvos, svečiavosi Chicagoje ir buvo susitikę su vietiniais gydytojais.

Dr-ai Pikčiai.

Dr. A. Prunskienė su svečiais suruoštoje vakarieniėje susipažinti su daktarais Pikčiais. Iš k. į d. — dr-ai A. Prunskienė, A. Žabokienė, kun. Prunskis, J. Aglinskienė ir S. Budrys.

KALIFORNIJA

● Gruodžio mėn. Kalifornijos Lietuvių gydytojų draugija išsirinko naują valdybą: *pirmininkas — dr. K. Pautienius, sekretorius dr. Venckūnas ir išdininkė dr. A. Šliupaitė.*

● *Dr. Zigmas Brinkis* Los Angeles, Kalif. iš pirmo karto išlaikė medicinos praktikos teisėms Kalifornijoje įgyti egzaminus ir nuo sekančių metų mano atidaryti savo kabinetą. Dr. Z. Brinkis medicinos mokslų diplomus yra gavęs Vokietijoje ir Ispanijoje ir praktikos teises jau buvo įsigijęs Illinois valstybėje. Persikėlęs

į Kaliforniją kelerius metus dirbo veteranų ligoninėje. Šalia profesinių interesų jam yra artima ir lietuviška visuomeninė veikla: aktyviai dalyvauja Rezoliucijoms remti komiteto judėjime, Liet. fronto bičiulių veikloje (Los Angeles sambūrio vicepirmininkas), Lietuvių bendruomenėje, ateitininkuose ir kt., taipgi bendradarbiauja ir lietuviškoje spaudoje.

Dr. Zigmas ir Žibutė Brinkiai susilaukė sūnaus kuris balandžio 28 d. buvo pakrikštytas Juliaus Lino vardu.

● Kai peršautas *sen Robert F. Kennedy* buvo nugabentas į Los Angeles miesto Central Receiving ligoninę, jam pagalbą teikti čia atskubėjo lietuvis gydytojas *V. F. Baziliauskas* ir chirurgas *Albert Holt*. Aprašydamas tą tragediją, žurnalas „Time“ lietuvių gydytoją mini pačiu pirmuoju.

NEW YORKAS

● Š. m. balandžio mėn. 27 d. Yonkers, N.Y. mirė *Klementina Liseckis*, p. Sofijos Plechavičienės motina, daktaro *Leonardo Plechavičiaus* uošvė.

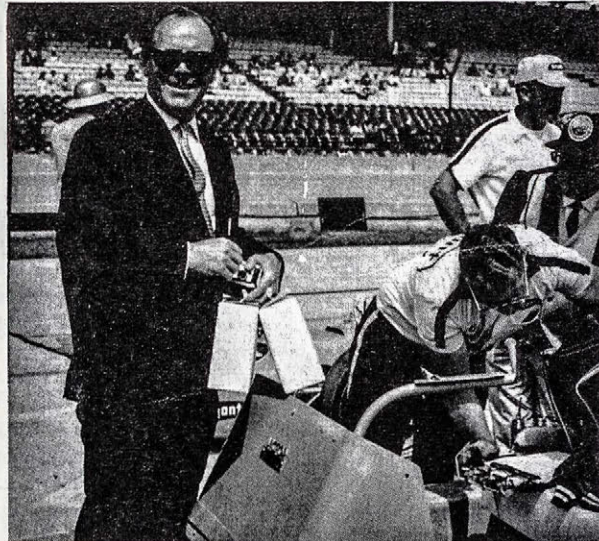
● Š. m. birželio 7 d. *dr. Birutė ir Vaclovas Paprockai* susilaukė antros anūkės — *Brigitos*. Jų dukrelė *Kristina Novickienė*, gyvenanti San Francisco, Calif. padovanojo savo vyrui *Sigitui* trečią vaikutį. Dr. *Birutė Paprockienė*, anūkų vadinama būma, tebėra San Francisco ir džiaugiasi būdama trijų anūkių aplinkoje.

● *Prof. med. dr. Vincui Kanaukai* mirus 15 jo buvusių auklėtinių vieton gėlių paaukojo Lietuvių Fondui 310 dol.

● Š. m. gegužės mėn. 22-25 dd. „Lilly“ kompanija pakvietė Marylando gydytojus į Indianapolis, aplankyti jų fabrikus ir tyrinėjimų laboratorijas. Kviestųjų tarpe buvo ir *dr. Henrikas Armanas*, iš Baltimorės, kuris iš-

klausęs paskaitų apie naujuosius microbiologinius išradimus, aplankė Indianapolio stadioną ir stebėjo automobilių lenktynes.

● Birželio mėn. 30 d. *dr. Henrikas ir dr. Elena Armanai* suruošė Garden Party savo ištaikingoje vasarvietėje prie Chesapeake Bay.

Dr. H. Armanas su lenktyniautojais.

OHIO

● *Dr. Algis Čepulis*, išlaikęs Amerikos chirurgų tarybos nustatytus egzaminus, tapo Amerikos Chirurgų Sąjungos diplomuotu chirurgu. Dr. A. Čepulis yra antrasis lietuvis gydytojas išlaikęs tokius egzaminus JAV. Kiek ankčiau chirurgo egzaminus yra išlaikęs dr. *Alfonsas Kisielius*, dirbęs Sidney, Ohio.

Abu daktarai yra aktyvūs Ohio Lietuvių gydytojų draugijos nariai ir šiuo metu yra Ohio Liet. gyd. d-jos valdybos nariai.

● *Dr. Algis ir Marytė Matulioniai* susilaukė savo pirmagimės dukrelės *Rūtos - Vandenės*.

● *Dr. Alfonsas Martus* ir ponis savo profesijos kolegų ir artimų bičiulių tarpe balandžio 28 d. atšventė savo vedybų 25 m. sukaktį

● *Dr. A. Juškėnienė* balandžio mėn. dalyvavo Amerikos pediatrų suvažiavime Los Angeles, Calif. Ji yra išlaikiusi vaikų ligų specialybės egzaminus ir dirba Clevelande savo specialybėje.

● *Dantų gydytojas Jurgis G. Bložis* Ohio universiteto vadovybės buvo pasiūstas gegužės 19-22 d. į tarptautinį suvažiavimą Rio de Janeiro mieste Brazilijoje daryti pranešimą Pietų Amerikos dantų gydytojams, o rugsėjo 22-28 d. siunčiamas į Nicaragua valstybę, Managua miestą, kur skaitys paskaitą Centrinės Amerikos ir Panamos odontologų Federacijai nariams.

Dr. J. Bložis odontologijos mokslus baigė Ohio universitete, Columbus mieste, vėliau Chicagos universitete specializavosi ir pasiekė profesoriaus padėjėjo laipsnį. Dabar dirba Ohio State University ir yra Chairman of the Division of Oral Diagnosis.

- *Balčiūnų dukra Aldona* tapo ponia Zorskienė. Šau-
nios, gausios lietuviškos vestuvės. Dalyvavo daug gydy-
tojų.
- *Baltrukėnas* įsigijo žuvų prūdą, na, ir mirko sliekus... žuvų dar neragavom. Ponia du kartu per savaitę Clevelande su jaunimu tautiniuose šokiuose.
- *Bergas buvo išleidęs ponį sėkmingam smuiko koncertui* New Yorke.
- *Brazaitis* buvo nuvykęs į New Yorką prof. V. Kana-
naus laidotuvėms. Vėliau su ponia vyko Čikagon Pa-
saulio ir Amerikos LG Sąjungos Valdybos posėdin.
- *Bridžių* šeimoje ponia sunegalavo. Teko praleisti
keletą savaitių ligoninėje. Dabar Bridžiai tik kraustosi
į naują gyvenamą vietą.
- *Butkus* išrinktas naujai sukurtos ALB Clevelando
Apygardos pirmininku.
- *Čepulis* išlaikė American Board of Surgeons egza-
minus. Tai antras lietuvis gydytojas Amerikoje. Prieš
keletą metų tokius egzaminus išlaikė Alfonsas Kisie-
lius iš Sidney, Ohio. Čepulis išvežė sūnų Europon per
vasarą mokytis prancūzų kalbos. Kiek anksčiau Čepu-
lienė su Ramanauskiene lankėsi Meksikoje.
- *Degešys* ir ponia lankėsi Čikagoje PLG ir ALG
Sąjungos Valdybos posėdyje.
- *Druktenis* — LKMA pirmininkas.
- *Eimontui* praktika pragrauzė skylutę per patį svei-
katos vidurį. Teko užsiūt ir pagulėt ligoninėje.
- *Gruzdyš* palydėjo ponį su dukroms Europon, kur
ir pats neseniai viešėjo.
- *Jasių* namuose vyko LKMA susirinkimas su paskai-
tom.
- *Kisieliai*, be dažno lankymosi Clevelande, atostoga-
vo Floridoje.
- *Lenkauskai* buvo išvykę į Pietų Ameriką. Vėliau
Čikagon LF. Tarybos posėdin.
- *Masilionių* jaunimas vėl buvo labai veiklus Vasa-
rio 16 minėjime Dayton, Ohio.
- *Matulionis* persikėlė į Clevelandą moterų ligų prak-
tikai. Ponia pagimdė dukrą Rūtą-Vandenę. Šiuo metu
šeimoje lankosi tėvas dr. B. Matulionis. Išleidęs tėvą,
skrenda į Canadą gydytojų suvažiavimam ir vėliau pas
seserį dantų gydytoją į Halifax, Nova Scotia.
- *Paulikoniai* buvo išskridę į Pietų Ameriką. Ponia
dalyvavo akių gydytojų suvažiavime.
- *Maurukai* dykinėjo Floridoje.
- *Sabataičių* šeimą ligos neapleidžia. Ponia šiuo me-
tu guli Universiteto klinikose po operacijos.
- *Skrinskai* taip dažnai skraido, kad negali sugaudyti
kur. Tik ką grįžo, sako, iš Afrikos. Šiuo metu vieši
Juozo mamytė iš Čikagos.
- *Vyšniauskai* įsigijo ežerą, bet neturim nei telefo-
no, nei adreso.

AUSTRIJA

- *Stud. Med. Leonas Šulas*, Vienos Universiteto me-
dicinos studentas, š. m. birželio m. parvyko pas savo
tėvus atostogų į Chicagą. Lėktuvas, kuriuo jis skrido,
dėl rūko negalėjo nusileisti apie porą valandų. Keleivių
nervinis įtempimas atslūgo, kai rūkui prasiskleidus,
lėktuvas pasiekė žemę.
- *Stud. med. Algis Šabanas*, jau treči metai studi-
juoja mediciną Vienoje. Dėl daugybės egzaminų dar
kol kas paliko Vienoje.

- *Dr. Aldona Šapokaitė*, dantų gydytoja, šią vasarą
ištekdėjo už inž. Šipelio.

KANADA

- *Dr. A. Salkus*, vicepirmininkas Kanados Lietuvių
Gydytojų draugijos, be savo tiesioginio darbo — la-
bai gausios praktikos — suranda laiko ir menui — ku-
ria skulptūros darbus.
- *Dr. J. Yčas* plačiai įsijungęs į visuomeninį darbą:
šiuo metu yra skautų stovyklos „Romuva“, Lietuvių
Namų, bei Credit Union „Parama“ valdybų narys.
- *Dr. A. Pacevičius* buvo perinktas Kanados Lietu-
vių Fondo valdybos pirmininku. K. L. Gydytojų drau-
gija įnešė į K. L. F. tūkstantį dolerių.
- *Dantų gydytojas Arūnas Dailydė* atidarė savo ofi-
są Oakvilės miestelyje. Jis yra Toronto skautų Ramby-
no tunto tuntininkas ir lietuvių choro „Varpas“ valdy-
bos narys.
- *Dr. V. A. Mickus - Mickevičius* gyvenęs Toronte,
šiuo metu sėkmingai verčiasi gydytojo praktika Ren-
frew miestelyje arti Otavos.

AUSTRALIJA

- *Dalia Viliūnas*, medicinos studentė, gavusi Common
Wealth stipendiją jau trečius metus lanko Adelaidės
Universiteto medicinos fakultetą. Pastaruoju metu ji
parašė straipsnį į Adelaidės „Sunday Mail Magazine“
apie Baltijos valstybių žmones, tikinčius į savo tautų
laimingesnę ateitį. Autorė baigdama tą straipsnį pa-
brėžė, kad laisvas pasaulis ir pabaltiečiai deda pastan-
gas, kad Baltijos valstybės kada nors ir vėl atgautų
savo nepriklausomybę.

ARGENTINA

- *Rasa Kairelytė*, medicinos studentė iš Argentinos
buvo atvykusi į JAV, kur lankėsi Detrote ir Čikagoj.
Ta proga Čikagoj ji kalbėjo per Margučio radiją apie
Argentinos lietuvius. Ji apsilankė ir Draugo redakci-
joj.

- *Dr. S. Gintyla* yra gimusi Lietuvoje, studijavusi
Vienoje ir prieš porą metų baigė Buenos Aires Un-
to medicinos fakultetą. Yra reumatologė-fizioterapistė
Pirovano ligoninės traumatologijos skyriaus vedėja.

IN MEMORIAM

DR. JUOZAS ŠABANAS

1968 m. kovo mėn. 20 d., baigęs kelionę aplink šiaurinę žemės pusrutulį, Čikagos O'Hare aerodrome staiga nuo širdies priepuolio mirė dr. Juozas Šabanas.

J. Šabanas gimė 1908 m. vasario 17 d. Vorozone. 1918 m. kartu su tėvu ir broliu grįžo Lietuvon. Mirus abiems tėvams, Juozuką priglaudė tėvo brolis. Leido į pradžios mokyklą Raudėnuose, Kuršėnų vlsč. Keturias klases baigė Telšių gimnazijoje. Įstojo Plungės Mokytojų Seminarijon. Medžiaginiai sunkiai vertėsi. Uždarbiavo pamokomis ir naudojosi stipendija. Sėkmingai baigė Mok. Seminariją. 1931-32 m. atliko karinę rievolę Karo Mokyklos aspirantų kuopoj ir įgijo atsargos jaunesniojo leitenanto laipsnį. Vienerius metus dirbo pradžios mokyklos mokytojo darbą Šilalės vlsč. 1934 m. pradėjo studijuoti mediciną Vytauto Didžiojo U-to Medicinos fakultete. Gyveno „Žiburėlio“ bendrabutyj. Priklausė studentų varpininkų draugijai, vėliau — studentų medicų „Ažuolo“ korporacijai. Bendradarbiavo „Lietuvos Ūkininke“, „Lietuvos Žiniose“ ir kituose leidiniuose. 1939 m. cum laude baigė Medicinos fakultetą. Dirbo Higienos Institute, Kaune. Vėliau paskirtas šio Instituto direktorium. 1944 m. pavasarį kartu su šeima pasitraukė Vienon, o iš ten Tirolin. Persikėlė Vakarų Vokietijon. 1947 m. vasario mėn. atvyko Čikagon. Internship'ą atliko Ravenswood ligoninėj. 1950 m. vasario mėn. išlaikė Illinois valstybės gydy-

tojo egzaminus ir atidarė kabinetą 71-je gatvėje, Marquette Parke. Per 18 metų vertėsi bendra praktika. Buvo Jackson Park ir Woodlawn ligoninių gydytojų štabų nariu. Veikė ALT Sandaroj. Kartu su kitais organizavo Žiburėlio draugiją moksleiviams šelpti ir kuri laiką jai pirmininkavo. Bendradarbiavo Sandaroj ir Naujienose. Priklausė Varpininkų filisterių draugijai. Daug keliaudavo. Atsilankė visose Jungt. Amer. valstybėse, tris kartus buvojo Kanadoje ir Europoje. Paskutinėj didžiausioj kelionėj aplankė Japoniją, Hong kongą, Tailandą, Indiją, Ceiloną, Iraną, Turkiją, Austriją ir Vakarų Vokietiją.

Būdamas gero būdo, gabus ir pilnas supratimo ligonių problemoms, pacientų buvo labai mėgiamas ir aukštai vertinamas. Paskendusioje gėlėse koplyčioje daugybė jo buvusių pacientų, pažįstamų ir draugų praėjo paskutinį kartą pro jo karstą atsisveikinimui. Po iškilmingų masonų ložės apeigų, Varpininkų ir Lietuvių visuomenės vardu pasakytų atsisveikinimo kalbų, velionis pagal jo paliktą pageidavimą šeimos narių ir būrelio artimiausių draugų buvo palydėtas į čekų kapinių krematoriumą, kur jo palaikai buvo sudeginti.

Paliko liūdinčius žmoną dr. Alviną ir medicinos studentą sūnų Algį.

DR. B. KISHONIS

Gruodžio mėn. 2 d. 1967 m. mirė dr. Benjaminas Kishonis iš Fairmont, Va. Velionis buvo baigęs Vytauto Didžiojo universitetą 1939 m. ir dirbęs Pinecrest Sanatorijoje, Beckley. Velionis buvo 55 metų amžiaus, jo mirties priežastis — cerebralinė hemoragija.

DR. J. LANDŽIUS

1967 m. lapkričio mėn. 8 d. Bostone mirė atsargos pulkininkas daktaras Juozapas Landžius (Seymour), N. A. L. G. Draugijos narys.

Velionis gimęs 1894 m. kovo mėn. 23 d. Hazelton Pa., bet tėvai avsigyveno South Boston, kai jis tebuvo 5 metų amžiaus. Taigi, velionis užaugo So. Boston, čia baigė pradžios ir vidurinę mokyklą, o netolimame Harvardo universitete — medicinos mokslą.

Atlikęs karinę rievolę, jis pradėjo So. Boston m. praktiką. Antrojo pasaulinio karo metu

jis įstojo į National Guard ir iš jos išeidamas į atsargą, gavo pulkininko laipsnį.

Kaip sakyta, velionis gimė šiame krašte, bet jis buvo susipratęs lietuvis, du kartus — 1922 ir 1933 metais lankėsi Lietuvoje.

Jis priklausė įvairioms lietuvių organizacijoms ir taip pat Naujosios Anglijos Lietuvių Gydytojų Draugijai Bostono skyriui (vienintelis iš senosios kartos lietuvių gydytojų).

Dr. J. Landžius - Seymour buvo malonus, daugelio bičiulis. Velionis, lapkričio mėn. 13 d. palaidotas Newton kapinėse. Jis paliko žmoną Birutę, dvi dukteris ir brolių.

DR. A. GRINIUS

1968 m. kovo 27 d. netikėtai mirė dr. **Alfonsas Grinius** sulaukęs vos 44 metų amžiaus. Palaidotas kovo 29d. lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse - Chicagoje.

Dr. A. Grinius gimė Sodėnų k., Lankeliškių v., Vilkaviškio apskr. Baigęs Kybartų gimnaziją, 1942 m. pradėjo medicinos studijas Vytauto Didžiojo universitete, vėliau tęsė studijas Koelno universitete, 1949 m. jam buvo suteiktas medicinos daktaro laipsnis.

Amerikoje kurį laiką dirbo Cook apskrityje ir Šv. Luko ligoninėse.

Dr. A. Grinius įdomavosi ne tik medicina, bet ir filosofija, kalbų mokslu ir muzika, yra

parašęs medicinos bei sveikatos klausimais, buvo bendradarbis Lietuvių Enciklopedijos, Naujienų dienraščio ir kt.

• **Dr. Albinas Klimas** mirė 1968 m. sausio 8 s. Baltimorėj, Maryland. Lietuvoje yra buvęs kariuomenės gydytoju.

• **dr. Robertas Balčiūnas**, gyv. McHenry, Ill., gimęs ir augęs Cicero, Ill., mirė sausio 31 d. 1968 m. Dr. Balčiūnas buvo sulaukęs 36 metų, paliko žmoną ir 4 vaikus.

Mielą kolegą

DR. FERDINANDĄ IR VANDĄ KAUNUS

brangiam sūneliui **ROLANDUI** mirus, giliausią užuojautą reiškia

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga

Mielą brolių **FERDINANDĄ** ir šeimą, sūnui **ROLANDUI** mirus giliausiai užjaučia ir kartu liūdi

Korp! Fraternitas Lithuanica

PROFESSIONAL PHARMACIES

REMLAKE — ROCHKES

Apothecary
2421 W. 63rd Street
HE 4-1500
Open Daily 9:30 — 10
Wednesday and Saturday 9:30 — 9

ROCHKES

Medical Arts Pharmacy
3213 W. 63rd Street
WA 5-4787
Open Daily 10 — 10
Sunday 10 — 2

MARQUETTE

Medical Building Pharmacy, Inc.
6132 So. Kedzie Avenue
Open daily 10 — 10
Saturday 9:30 — 6
GR 6-3535
Wednesday 10 — 6

PHYSICIAN'S, DIABETIC'S AND SICKROOM SUPPLIES
WE OFFER A FREE AND EFFICIENT PICKUP & DELIVERY SERVICE

6910 SO. FAIRFIELD AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60629

HAMES OLDSMOBILE, INC.

2442 West Columbus Avenue

Chicago 29, Illinois

GROVEHILL 6-1010

FOR THE BEST DEAL AND SERVICE

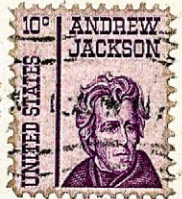
For those who like to deal with a quality place of business, there is no finer than HAMES Oldsmobile.

The Hames dealership specializes in selling and servicing the medical profession as is attested by it's many happy and satisfied doctors throughout Chicago land.

48

OAK LAWN, ILL.

RETURN TO:

Lithuanian Medical Bulletin
8743 Mobile Avenue
Oak Lawn, Illinois 60453
Return postage guaranteed.

E. Replys, DDS
1601 W. Garfield Blvd.,
Chicago, Ill. 60636